

प्रास्ताविक निवेदन

‘नवें नवनीत’ तयार करतांना अनेक प्राचीन मराठी हस्तलिखिते पाहण्याचा योग आला, व त्यापैकी पुष्कळांच्या नकला मिळवून ठेवल्या. तथापि त्यांचे प्रकाशन करण्यासाठी जहर ते काम करण्यास वेळ मिळेना व अशा ग्रंथांचे रचार्चांचे प्रकाशन कसे करावे हाहि प्रश्न उभा राहिल्यामुळे मध्यंतरी दोन वर्षे गेली. काही विद्वान, विशापीठे, साहित्याच्या वर्धनार्थ निर्माण झालेल्या संस्था यांच्याशी याबद्दल पत्रव्यवहार करून पाहिला. काहीनी उत्तरेच दिली नाहीत आलेल्या उत्तरांतून काही निष्पन्न होणार नाही हे दिसून आले. एका मंडळाच्या जाहीर पत्रकानुसार जमवीत असलेल्या हस्तलिखितांची यादी मंडळास पाठविली. मंडळ काय मदत करील असे निचारले तेव्हा ‘अर्जातली’ विनंती मान्य नमत्याचे मंडळाच्या चिटणीसांनी फळविले. चोभाच्या उपाहरणाची पृष्ठे एका भारदस्त गणलेल्या मासिराकडे प्रकाशनार्थ पाठविली होती. तीं छापू असे मासिराच्या सपादकांनी प्रथम उत्तर पाठविले, परंतु बऱ्याच काळानंतर तीं छापणे कठीण असल्याचे पत्र आले. आधुनिक काळातली प्राचीन वाङ्मयाबद्दलची तरी परिस्थिती अशी आहे.

प्राचीन मराठी ग्रंथांना याचकहि थोडे. त्यामुळे असे ग्रंथ खपण्याला दीर्घकाळ लागतो. ग्रंथाच्या हजार प्रती छापव्या का नाही याचा विचार करण्याची पाळी येते. अशी प्रकाशन वैयक्तिकरीत्या करतांना प्रथमपासून शेवटपर्यंत नाना तऱ्हेच्या अडचणी येतात. तथापि आपल्याला शक्य तेवढे करावे या उद्देशाने काही लहान हस्तलिखितांचे प्रकाशन करण्याचा हा उपक्रम सुरू केला आहे, व पुढे आणखी खंड प्रकाशित करणे शक्य होईल अशी आशा करतो.

धुळ्याच्या राजवाडे सशोधनमंदिराचे श्री. द. रा. भट, तेथील श्रीसमर्थ वाग्देवता मंदिराचे चिटणीस श्री. न. वि. शिंदेरे व तंजावर येथील सरस्वतीमहाल वाचनालयाचे चालक व कर्मचारी यांनी तत्परतेने जहर ते सर्व साहाय्य केले. लोकसत्तेचे संपादक श्री. ह. रा. महाजनी, व महाराष्ट्र साहित्यपत्रिकेचे संपादक प्रा. दि. के. वेडेकर यांनी तत्परतेने प्रस्तुत वाङ्मयावरील लेख छापले या सर्वांचा फार आभारी आहे. एक उद्देखनीय गोष्ट अशी की हिशेवत्याच्या रूक्ष वातावरणात देखील वाङ्मयाबद्दल आस्था घालण्याबरोबरच अजून शिब्रू राहिलेली आढळते व या कचेरीतले माझे एक सहकारी श्री. य. वि. जोशी आणि त्याचे मदतनीस यांनी परिश्रम घेऊन उपाहरणाच्या पृष्ठांची स्थूल कल्पना करून दिली. याबद्दल त्यांचे सर्वांचे आभार मानतो. मुंबई मराठी ग्रंथसुप्रहाल्ल्याने प्रकाशनाचा अन्य सर्व व्याप आणल्याकडे घेतला व या संस्थेचे प्रमुख कार्यवाह श्री. वा. वि. भट यांनी आपला वेळ खर्च करून सर्व प्रकारे मदत केली, याबद्दल संस्थेचे कर्मचारी व प्रमुख कार्यवाह यांचा मी अत्यंत आभारी आहे.

अशा तऱ्हेच्या कामांत पुष्कळांची मदत घ्यावी लागते व प्रत्येकाचा नामनिर्देश करणे कठीण तसेच अशा ग्रंथांत जुना राहतातच तरी त्याबद्दल सर्वांनी क्षमा करावी ही विनंती.

रुक्मिणी निवास
पहिली गल्ली, हिंदु कॉलनी
दादर—मुंबई १४
१९-१०-१९६१

ज. शा. देशपांडे

—: अनुक्रमणिका :—

पृष्ठ

१ विट्ठल कळपूरकर : रासक्रीडा	१-१४
२ नामा पाठक : चंद्रहासकथा	१५-३७
३ एक अनामिक कवी : द्रौपदीस्वयंवर	३८-४०
४ विश्वनाथ कवी : ब्रह्मांडपुराण	४०-५८
५ चोंभा कवी : उपाहरणाचीं त्रुटित पानें	५८-६१
६ परिशिष्ट १ : कविपरिचय	६३-६७
२ : शब्दार्थ व दुरुस्त्या	६८-७२

शुद्धिपत्र

पृष्ठ	श्लोक अथवा ओवी	छापील मजकूर	शुद्ध मजकूर
२	२३	मसे	गमे
७	९०	साय	साय
२६	७३	बहुतवीच	बहुतवीध
”	९४	आसे	आसे
३१	१५	तपीसी	तपीसी ^१
”	२२	झुंजतातु पुरीतीच	झुंजता तुपुरीतीच

विट्ठल कव्यभूषणकृत

रासक्रीडा

(लेखनकाल इ. स. १६१४)

श्रीगणेशाय नमः ॥

जय जय गणनाथा हस्त टेऊनि माया ।
भट्टकरि कवियूया दाखरी ज्ञानपया ॥
मुनिगर परमार्या सिद्धि घायरी समर्या ।
रसिकपदपदार्था देइजे याचि बर्या ॥ १ ॥

जनक तू जननी द्विरदानना । तुजविना दुसऱ्यास भजेचि ना ॥
हरिकथा घदता कविविठ्ठला । करि कृपा सरणागावत्सला ॥ २
करस्पश होता भइता जळाली । अकारादि धीजे सकारादि जाली ॥
मना वामनाचें पदाब्जीं यमाचें । अलिमाय होऊनि सौरस्य प्याचें ॥ ३
कृपाळ धुडी मजलागि ध्वाचें । न्यूनस्व अघायंरमीं नमाचें ॥
वर्णान राधा हरि आदरेसीं । मन्त्रोपती सर्व गुणधराशी ॥ ४
उत्कारता (?) सांगतो पूर्णभावें । जेथे येती कृष्ण गोपाळ नाचें ॥
तेणें वाणी पुण्य होईल कीती । मोठी पावें दिग्गजाभाट जाती ॥ ५
वसतजालीं तिथि पौर्णिमेसी । सांगे सखी जाडनि राधिवेसी ॥
सकत मे हा हरि येतु आता । चंद्रानो सखर जाइजेना ॥ ६
यमुनातळ निर्मळ वाहतसे । नलिनी कुमुदी बहू शोभतसे ॥
क्षण धंसुनि कुजगृहीं सुरसे । यदुवराविभूषण एतु असे ॥ ७
स्वरित घेवनि सर्वेष्टि भूषणें । त्यहुनिया जडिन निरा सहजें ॥
वचन आयकता मृगलोचना । मृदु वदे सखि जाइन त्या घना ॥ ८

अथ परिमळतैलें शीघ्र अभ्यांग वेला ।
 पुसुनि कुटिल सोढी मोकळे केश बाला ॥
 तिलक शुभ ललाटीं बिंदु कस्तुरिके(चा) ।

... ... ॥ ९

[श्लोक १०, ११, १२ व १३ नाहीत]

... ... ।

... बांगड्या योजिताहे ॥

फनकरचित्त आर्घीं ती पुढें येकि काळी ।

चकित हरिणनेत्रा हस्तसंलग्न व्हाली ॥ १४

कटितटीं नवहाटककिंविणी । रणझुणी अतिमंजुल तो ध्वनी ॥

धरनि कज्जलपूर्ण सळेपरी । नयन चंचल लेखित सुंदरी ॥ १५

आंगुळीस नवरत्नमुद्रिका । घातल्या परमदीप्तिकारका ॥

फाकती किरण कंकणावरीं । शोभती कर नखें परोपरी ॥ १६

सुवर्णावरी जोडिली रत्नपंक्ती । तळीं घोर वर्तूळ तेजिष्ट मोती ॥

कसे नासिकीं बोष्ट सत्तीच आले । क्षणीं तेचि आरक्त होऊनि ठेले ॥ १७

पर्दीं नूपुरे शुद्ध जांबूनदाची । बरी लेइली मूर्णें आंगुळीची ॥

रसाधीश राधा करी या प्रकारें । असें व्यापिलें कामबाणप्रहारें ॥ १८

चंदनकेशरमिश्रित आली । कापुर घालुनि शुद्ध उगाळी ॥

घेउन उठी धरि मग बाला । धालित सुंदर चंपकमाला ॥ १९

विमळ तांबुल सखर भाणिलें । कदलिसंभवमिश्रित घेतलें ॥

मुकुर वामकरांगुलिनें धरी । निजरुपास विलोकित सुंदरी ॥ २०

सबुद्दिनें राधा मते वणवेना । तिचा पार ये वैखरीतें कळेना ॥

जिती कृष्ण तो घोर आसक्त आहे । विरंची जयाचा रसे पाक पाहे ॥ २१

अथानंतरें कुंजगेहासि राधा । कळी चालली हंसचाली अगाधा ॥

वसंतीं बतीं फूलले सर्व वृक्ष । दशीहेमवन्दिद्युनीचे विपक्ष ॥ २२

अरण्योमलपल्लवसंयुता । क्षितिरुहावरी जाति महालता ॥

मज मने मदनाग्निशिखा किती । पक्षिकचित्त घनासहि जाळिती ॥ २३

बहुल पुष्पपराग महीवरी । मलयमारुत टाकित वूसरी ॥

मधुवनी विरहानल चालती । सुरमणी रमणी स्मरती किती ॥ २४

कुसुमभार वरी बहु दाटले । अतिविनम्र धरादह दोमले ॥

बहुगुणी वदनी मज बाणिले । तमतळीं शरणागत रसिले ॥ २५

दुरजनी रजनी सहकामिनी । करमिजे रमिजे सगुणी जनी ॥
कुहरिणी हरिणी हरिणा नवे । विचरती चरती अतिलाघवे ॥ २६

ऐसा वसंततिलकामवने चरीसी ।

नेदी करूं परम चंचलता मनासी ॥

घेऊनि मुग्धकुसुमाभरणा किराती ।

टाकूनि मान पुरुषाप्रति शीघ्र जाती ॥ २७

ऐसा समारंभ वसंतराजा । दावीतसे सर्व जनासि बोजा ॥

देखोनि राधा मग पंचराणें । जे पीडिली ते विधिही न जाणे ॥ २८

वसत नोव्हे तरि गारुडी हा । लाऊनिया कामभुजंग देहा ॥

करीतसे विव्दळ राधिकेन । तें चिंतिताहे गरुडध्वजातें ॥ २९

घरनिया हृदयीं पुरुषोत्तमा । स्वरित जात असे अति उत्तमा ॥

स्तननितंबभरें बहु दाटली । परि मनी न मनीतहि चालली ॥ ३०

ऐसी राधा स्थलकमळिनी पुष्पगंधा धिरणा ।

पूढें देखे दिनमणिसुता जे महापुष्पगंगा ॥

तीचे तोचे अणुभरि यहु स्पर्शता पचपापी ।

बैकुंठीं ते स्वरित वसती पुण्यतोय प्रतापी ॥ ३१

येणी जशी परम सुंदरता तयेची । ऐसी विशालनयना क्षितिलोचनाची ॥

ते फेणविंदु कुसुमे जुहमालतीची । देखोनिया स्थिर मनोगति राधिकेची ॥ ३२

नमस्कार ती ते करी शीघ्र याला । म्हणे माय तूं वारिसी भूमिगोला ॥

जलप्राशने मज्जने ब्रह्महत्या- । दिवे पातकें नासती कोण नीत्या ॥ ३३

मिळाल्या समस्ता नदीसागरातें । तरी श्लाघ्यता तो न पावेचि मातें ॥

तुझ्याची जले पुण्य होऊनि गगा । मिळाली(च) तैं धन्य मानी निजांगा ॥ ३४

जलस्वरूपें तरि आदिशक्ती । भूमीवरी जालिस थोर शुक्ती ॥

जे उद्धारा ने जड जंतु मातें । बांछीत देसी निज मागत्यातें ॥ ३५

असो हे निकुंजाप्रती खजनाक्षी । बरी चालिली सभ्यभागीं निरीक्षी ॥

मना रम्य ते स्थान दामोदराचें । कळे ना सुरां कारण गुह्य त्याचें ॥ ३६

वृक्ष आणि एठा परस्परें । होऊनि निमिड पुष्पिता भरें ॥

अंतरिस्थ मनोहर राहे । तें निकुंजगृह योलति पाहे ॥ ३७

मदमद वदेति कोकिल सारसे बहुधा रसें ।

सारिका शुक मोर चातक थोर शब्द मदालसे ॥

चंचरीक करिती हुंस्तति मावले मधुमासये ।

हेमपद्मसरोवरि गृधु हस मोलति वैभवें ॥ ३८

देवाय या वाह्य अग्रभागी । स्वेच्छे जलें हारित पाप वेगी ॥
 विविध मार्गे उसळेलि कैदा । जाणति भेटें सत्पणीस जैदा ॥ ३९
 कैसे मनोरम्य मनोहरातें । कैसे महासीतळ सीतळातें ॥
 कैसे सुगंधीत सुगंध भारी । प्रहातले कुंजगृहास नारी ॥ ४०

अभिनव रसवृत्ती तेथिची कोण जाणे ।
 सहजचि नलिनाक्षी व्यापिली पद्मबाणें ॥
 अधिक विरहतापें तापली होत बाधा ।
 सरत नरहरीतें अंतरां जाय राधा ॥ ४१

घेऊनिया फीमल पल्लावासी । शरया करूनी प्रमदा खरेसी ॥
 बैसोनि तेथें मधुसूदनाचा । ते मार्ग पाहे मनकायवाचा ॥ ४२
 करूनी मनाकारणें स्वस्थ रामा । विलंबे बहू पाहिला कृष्णमर्मा ॥
 न देखेचि येतां तये धोर चिंता । म्हणे कां न ये आशुनी दैत्यहंता ॥ ४३
 मनीं धीर नोव्हेचि बाहेर बाला । उभी राहिली हस्त लाऊनि भाळा ॥
 विलोकी महाभादरें कृष्णनाथा । म्हणे पाव दामोदरा देवनाथा ॥ ४४
 घेळोवेळां आंत बाहेर आली । आसोच्छ्वासा दाखिते मागुताली ॥
 उठे कैसे स्तब्ध होऊनि राहे । कांहीं बाजे तेथवां वास पाहे ॥ ४५

मृगचरण निघाते लागती शुष्कपत्रा ।
 शडकरि उभी राहे कर्णपर्यंत नेत्रा ॥
 निजकरकमळाते आचळातें धरीते ।
 धरुनि पुनरपीही शंक्रिते ममकातें ॥ ४६

करी तर्क नाना परी भ्रांत चित्त । म्हणे काय येऊनि नेला अनंत ॥
 क्षणीं गुंतला आणिके नाइकेसी । शठवें न ये भी करूं काय कैसी ॥ ४७
 येलादा असुरेंद्र या जरि वनामध्ये उदेला असे ।
 त्यासी युद्ध करावया जरि हरी राहे करावें कसे ॥
 आरंभीहुनि हे कुलक्षण... ज्याकारणें लागलें ॥
 कैसे वैर करुनि आजि विरहावर्तीमध्ये घातलें ॥ ४८

विधीचे जई वेद शंखान नेले । तई बाघिये गांठिचें काय गेलें ॥
 बळे मच्छ होऊनिया पापबुद्धी । बघीला तया गुंतला काय सुद्धी ? ॥ ४९
 जई हे धरा जात होती तळासी । तई काय खोळव होता शडासी ॥
 वळें कूर्म होऊनिया भार वाहे । तसा मागुनी गुंतला काय आहे ॥ ५०

असुर कनकनाभें नेत होता धरित्री ।
 शिव विधि अमरेश रूप देखोनि नेत्री ।

तह कुटिलपणें हो रूप घे शूकरावें ।

पुनरपि झणि तैसें राहणें होय त्याचें ॥ ५१

ज्याचें नामी (अ) धं हेमस्वभाव । तो पुत्रातें ठीकवी नीतिभाव ॥

घाया खंडी संभ मोडोनि कैसा । मारी त्यातें गुंतला काय तैसा ॥ ५२

दानशील नृप तो महागळी । यागकर्म करितां कुमंडळीं ॥

त्यामि घालुनि धरातळी बसे । द्वार राखत झणो तसा असे ॥ ५३

क्षेत्रीं पृथ्वी भोगितां नीतिभावें । घायां जाला जामदग्नी अभावें ॥

भूद्वसल्या वेळ संहार केला । तैमा कोठें लीन होऊनि ठेला ॥ ५४

दशमुष्ट निजलक्ष्मी भोगितां काय केलें ।

दशरथसुत जाला थूड अद्भुत केलें ॥ -

फुकटच कुटिलपणें सहरीलें तयातें ।

पुनरपि झणि कोट गोविलें आपणातें ॥ ५५

असि तर्क करित असे भुवनी । हरिवाचुनि शून्य दिसे अवनी ॥

शफरि जळसंघरहित असि । विरहानल घादत थोरगती ॥ ५६

जशी चातके बांछिनी अंबुदातें । चकोरे जशी पूर्णचंद्रामृतातें ॥

जशी चक्रवाकी तमोम्रासि पाहे । तशी राधिका कृष्ण चिंतीत बाहे ॥ ५७

वियोगज्वरें थोर दुःखीत जाली । म्हणे पापिणी व्यर्थ मोहासि जाली ॥

शठाचा कसा बोल मानूनि सत्य । मते घाडिलें येथ केलें अदृश्य ॥ ५८

गरळ पंकसमान विलेपणें ॥ भुजगतुल्य समस्ताहि भूषणें ॥

विरहिणीस महान्वयेधना । म्हणत सखर पाव जनार्दना ॥ ५९

स्वर्भानुमस्त शशिमंडळ पौर्णिमेचें ।

तैसे वियोगविरहें मुख राधिकेचें ॥

हे नायका सकळ येथुनि पूर्वं उक्ता ।

जाली असे कविवरा विनवीत घना ॥ ६०

करावा जरी ग्रंथ येथुनि पूर्ण । रसे भक्तिच्या वासना पै अपूर्ण ॥

हरीराधिकेसी करूं भेटि भावें । महतीं महाआदरें नायकावें ॥ ६१

अथानंतरें दूतिका स्वस्थ मोहीं । असे बैसली सौम्य मानून देहीं ॥

अकस्मात चिंता करी देवराजा । म्हणे राधिका घाडिली म्यां निवृंजा ॥ ६२

मानूनि माझी वचने यथार्थें । गेली असे होइल काय तेथें ॥

धीरुष्ण येइल न ये कळेना । साइयात गेल्याविन जाणनेना ॥ ६३

उल्लास तीचे मनदेवतेतें । जाला निकुंजाप्रति जावयातें ॥
 यानंतरें तेथुनि ते निघाली । चाले मदोन्मत्तगजेंद्रचाली ॥ ६४
 कशी घालिली घात ठेऊनि मागें । मना कारणेंही म्हणे बैस ऊगे ॥
 समारंभ देखे वनीं माधवाचा । पुढें देखिला कुंज तो माधवाचा ॥ ६५
 येऊनि सत्पर लतासदनांगणांत । विसीत होऊनि म्हणे न दिसे अनंत ॥
 कोमाइलें मुखसरोरुह राधिकेचें । देखोनि लजित बहू मन दूतिकेचें ॥ ६६
 अशी दृष्टि दोषीजणींची मिळाली । त्रपेनें सखी ते नवग्रीव जाली ॥
 न योले न पाहे मुखीं म्लान शोभा । म्हणे धन्य गा धन्य तूं पद्मनाभा ॥ ६७
 निजमनांत विचारित राधिका । अ(ति) विलजित होउनि दूतिका ॥
 उभि असे जरि ईस न पूसणें । तरि महंतपणासहि ये उणें ॥ ६८
 बापुडी सखि असे बहु भोळी । अंतरां कुटिल तो वनमाळी ॥
 धाडिले तारि मजप्रति आली । भाविनी गति विचित्रच जाली ॥ ६९
 म्हणे राधिका वो सखे बैस घोडा । तुझा काय अन्याय वो सांढि लज्जा ॥
 महानष्ट तो कृष्ण तूं जाणसी ना । सुरा कारण अंत त्याचा कळेना ॥ ७०
 सखि ये करुणा तरि त्यासि न ये । परि आणिक भाव वर्दोच न ये ॥
 जनि संस्थिति संहरणादि करी । परि पातक पुण्य मनीं न घरी ॥ ७१
 नानापरी रूप घरी अभेद । दहाशतें मस्तक नेत्र पाद ॥
 तैसाचिही होउनि शुन्य राहें । वोडंबरी तो घडु जाणताहे ॥ ७२
 सखी हे अशी लक्षणे माधवाची । कशी मानिली सखबाणी त्याची ॥
 म्हणे दूतिका सांग वृत्तांत त्याचा । न मानीतही मी पुढें बोल साचा ॥ ७३
 सखी म्हणे बरें रितीं । कथा वदे मजप्रती ॥ -
 म्हणे तयेसि राधिका । प्रसंग आह्मके निका ॥ ७४
 स्वच्छ मानस करी निज आली । धाकुटा जड असे वनमाळी ॥
 कंसभूपति असे मधुरेचा । होय मातुल सखा तरि त्याचा ॥ ७५
 तदा कंस तो पाठवी पूतनेतें । महाभादरें बाल पाहावयातें ॥
 ममत्वे कशी बापुडी तेथ आली । यशोदेन ते आसनीं बैसवीली ॥ ७६
 म्हणे पूतना बापुला पुत्र आणी । तिनें दीधला तो पुढें चक्रपाणी ॥
 स्नानातें मुखीं घातले प्रीतियोगें । मिठी घालुनी शोकिता होय वेणें ॥ ७७
 स्नानद्वंद्व तत्काल निर्दुग्ध केलें । आसुकपान(?) या नंतर आदरीलें ॥
 करि ग्लानि नानापरी कृष्णनाथा । घरा जाठदे होतसे थोर वेथा ॥ ७८

न सूटे कसे सोडितां मूख त्याचें । बळें नेणु पाहे शरीर त्वचेचें ॥
सिरा बोडती थोर दुःखीत जाली । म्हणे यीवसी जीव घेया उदेली ॥ ७९

कसें विघ्न निर्माण जाले महेशा । पुढें राहिली सर्व संसार आशा ॥
अकस्मात पंचत्व टाकून जालें । पिताबंधुमातेसही अंतरीलें ॥ ८०

जरी आजि तू जाउ देशील बाळा । तरी येत जाईन मी वेळोवेळां ॥
न सोडीस घेसी जरी प्राण नीकें । तरी खुंडले येरझारे न येके ॥ ८१

कंठी तीचा जोवरी प्राण होता । तोपर्यंत ग्लानि केली अनंता ॥
कैसा जाला क्रूर काळासमान । पंचत्वातें पावली तेच जाण ॥ ८२

पूतनावपु पडे महीवरी । जेंवि वज्रगिरी मस्तकावरी ॥
ऊठला परम शब्द अंवरी । धावली त्वरित नंदसुदरी ॥ ८३

हा हा म्हणे थोर आकृत्य जालें । सर्वम्ब ईचें तरी अंतरीलें ॥
तीवेगळे बालक दूर केलें । हें कर्म यानें अति दुष्ट केलें ॥ ८४

घीपे भरोनी खनमडळ्यातें । आली असे भावतसे जनातें ॥
हे तो न माने मज्जलागि कांहीं । या कारणें मृत्यु ... हीच नाही ॥ ८५

याचें त्याला अडके सर्व आहे । कांहीं केल्या सर्वथा मृत्यु नोव्हे ॥
सर्वामध्यें स्त्री अवध्य स्वभावें । तेही याणें मारिली दुष्टभावें ॥ ८६

पुढें घाढवां पापबुद्धि न भारी । करूं शिकला साजणी थोर चोरी ॥
मिकें लाविले आत्मलोकासि येणें । दिसे तीतुकेही हरी दुष्ट गूणे ॥ ८७

स्नानार्थ गोपी यमुनेस जाती । कैसी कपाटे छ लाप्रिताती ॥
घेऊनिया गोपकुमार कीती । श्रीकृष्ण तेथें मग जाय दूती ॥ ८८

सखे टेविले सर्वही द्वार देसी । कसीं कृपुपे ऊबडीली त्वरेसी ॥
प्रवेशोनिया आंतरी पापबुद्धी । तुपे धीजली व्याहडी खाय आधीं ॥ ८९

मसृण घेऊनिया करपंकजी । सकल तक्र महीवरि हा त्यजी ॥
त्वरित काडुनि खाय मुखी मरी । मग दही दुध दे सखिया करी ॥ ९०

आदरें तेथ वैसोनिया खातसे । उरले ते बहिःस्थाहि देतसे ॥
दुग्ध घेउन उभा उभि श्रीहरी । रिक्त पात्र करि चूर्ण पृथ्वीवरी ॥ ९१

करी सर्व निःशेष पूजोनि बोटे । यथापूर्व लाऊनिया ते कपाटे ॥
निघे तो पुढें बोलती गोपनारी । घरा मे घरा चोर सर्वस्व हारी ॥ ९२

उघडिती ललना निज मंदिरें । तव समस्त घांतहि सापरे ॥
पसरले दहिदुग्ध महीवरी । म्हणति घात कित्री करिती हरी ॥ ९३

मजाराणें धूमकेतुस्वभायें । उदेला असे काय तेहीं करावें ॥
 महाराज तो नंदपुत्र तयाचा । जनातें नये योलता दुष्टवाचा ॥ ९४
 नयन वक्र करी घनिताकडे । कुचतटापरि टाकितसे खडे ॥
 सकळ जाडनि नंद यधूप्रती । म्हणति आवरि वो सुत दुर्मती ॥ ९५
 यांधे यशोदा बहुसाल भारी । कांहीं न संधी निजवृत्ति शैरी ॥
 जो मातृबंधु प्रिय होय मामा । तो भारिला आहक कंसनामा ॥ ९६

महादरें सखी म्हणे । कथा समूळ सांगणे ॥

सुधासमान सुखरें । वदे तयाप्रती बरें ॥ ९७

अक्रूरासी बोलिला कंसराजा । नंदापासीं जाय तूं शीघ्र योजा ॥
 योले त्यासी घीनती आसभावें । भेटो पुत्राकारणें पाठवावें ॥ ९८
 मनीं खेद मानूनि अक्रूरघेगें । निघे ते...

[१०० ते १२९ श्लोक नाहीत]

वचन सत्यच मानुनि दूतिके । त्वरित जाडनिया म्हण राधिके ॥
 त्याजि विकल्प मनिहुनि सुंदरी । न भरतां पळ येइल तो हरी ॥ १३०
 दूतिके हा समाचार राधेप्रती । सांगसी तूं क्षणीं हे असी बिनती ॥
 जें तुवां देखिलें आपुले छोचनीं । तें करी गोप्य बोलो नको चो जनी ॥ १३१

श्रीकृष्णइंदुवचनामृतदर्शना हे ।

वृत्ती महातृपितचातक अंगना हे ॥

संतुष्ट होडनि पदांबुज माधवाचें ।

बंदी बहुत कृतकृत्य शरीर तीचें ॥ ३२

हरीचा पदस्पर्श इच्छीत योजा । करी याग कीर्ती बघी दैत्यराजा ॥
 वधू गौतमाची शिळा थोर जाली । कशी स्वर्धुनीनें अशी वस्ति केली ॥ ३३

पादाराविंदमहिमा पुरुषोत्तमाचा ।

श्लोको शक्येल कशि काय चतुर्थवाचा ॥

पाप स्वसंचित महाक्षयमाण पुण्ये ।

दूतीस प्राप्त...इपु(?) इतुकीं शरण्ये ॥ ३४

दूतिका मग उडोनि उत्तमा । घी.करी निजरूपा तिलोत्तमा ॥
 चालली करुनि खंज मनाते । तेथ काय गणना पवनातें ॥ ३५
 राधा करी तर्क अनेक चित्ती । अद्यापि का पा न पवेचि दूती ॥
 असेल जेथे नृप यादवाचा । प्रवेश तेथे न घडेल तीचा ॥ ३६

टाकोनिया जरि सखी सदनासि जाये ।
तेहां निकुंजसदनी मज काम काये ॥

किंचित पूर्वकच पाहिन कृष्णनाथा ।
यैसे विलोकुनि विलोकित पूर्वपंथा ॥ ३७

गृहणे कामिनी दूरनी दीसताहे । परी दूतिका काय होईल नोव्हे ॥
जरी होय ते तीसवें कृष्ण नाही । मनोभू किनी बाण मारील देहीं ॥ ३८

ढंदेले कसें कर्म हे थोर माझे । शरीरी अलंकार होऊनि वोडें ॥
स्मरे कृष्ण कृष्णप्रभा थोर जाली । कसी आंतरीहूनि बाहेर आली ॥ ३९

मनोरम्य रूपास हो नास जाला । अटीक्रीटकन्याय होऊनि गेला ॥
असो दूतिका यापरी ये समीप । ससतोप देखे तिचें दिव्य रूप ॥ ४०

घडे राधिका दूतिके कष्टलीसी । किती घेळ आलीस गेलीस कैसी ॥
गृहणे येरि येजाय आवां घडेना । मते भेटला कृष्ण तो जाणसी ना ॥ ४१

विरहिणी मग पूसत आयके । सखि कसें गृहलें यदुनायकें ॥
बद मजप्रति तथ्य नितंविनी । कवण काळवरी यासिजे घनी ॥ ४२

सजिसि जरि सखे विकल्प सखी । तरी येईल कृष्ण करील सुखी ॥
मग येरि गृहणे यहु तू कुशला । परि नेणासि हे परमार्थलीला ॥ ४३

दिनरात्रीं असे हृदयाभीतरी । भुवनत्रय तो उदरांत धरी ॥
अणुमात्र असे बदसि सहसा । मग तेथ बदोचि विकल्प कसा ॥ ४४

उभयता बदती मृगलोचना । करुनि निश्चल चित्त शुभानना ॥
दिन निशा क्रमली अवधीच ही । मगटले रवितेज दिसे मही ॥ ४५

शशीपूर्ण तो कामि तीच्या मुखासी । करी द्रोह हा दीधला शाप त्यासी ॥
अरे रम्य आम्हासी पै केवि जामी । रयी विंय देखोनि तू म्लान होती ॥ ४६

गृहणीनी निशाकांत हा नील जाला । बहु चक्रपाकास संतोष जाला ॥
अहो हे असो राज मार्तंड जोडी । अळी पद्मकाशगृहीहून सोडी ॥ ४७

चंद्री दिशा पूर्ण सनाथ जाली । आलिंगणे देउनिया निवाली ॥
यक्रांगराने तरुणीस जैसें । असार वेळे मज मान्य जैसें ॥ ४८

अथानंतरें देखिला कर्मसाक्षी । नमस्कारुनी पंथ राधा निरीक्षी ॥
हृषीकेश तो देखिला दिव्यरूपी । असे मूर्ति साकार पुण्यस्वरूपी ॥ ४९

अतसीकुसुमासम वर्ण दिसे । हृदयीं द्विजलांछन शोभतसे ॥
मिरवे शुभ अंबर पीत कसे । अचिरां शुभ नारिच शोभतसे ॥ ५०

गळा होति या पादपर्यंत माळा । रुळे वैजयंती मनोरम्यशीळा ॥
 प्रभा थोर वक्षःस्थळी कौस्तुभाची । असे निर्मिला नाभिपद्मीं विरंची ॥ ५१
 मीनाकारें कुंडले कर्णमौळी । त्याच्या तेजें छोपला आर्नमौळी ॥
 हातीं येणू वेसनःप्राय जैसा । माया दोभे दिव्य कोटीर जैसा ॥ ५२
 सुकृतास मयोर अगण्य करी । म्हुण पिळो शिरि जगदीश धरी ॥
 सकलाभरणास वरिष्ठ असे । खग घाहन ज्यासहि मानितसे ॥ ५३

राधा आणि सखी अश्या उभयता श्रीकृष्ण देखोनि तो ।
 येतां सन्मुख शीघ्र विश्वरचना लीलेन जो निर्मितो ॥
 पाळी आपण दोघटीं हरितसे जो सूर्यकोटिप्रभा ।
 तो घेऊनि मनुष्यरूप विचरे येऊनि राहे उभा ॥ ५४

आतां कवी कविवरा विनवीत आहे । उच्चारता प्रथम सांगितली अशी हे ॥
 यानंतरें सकल लक्षण खंडितेंचें । योलेन पूर्ण यस्मान गजाननाचें ॥ ५५

श्रीचिन्हांकित देह पूर्ण थरवा दिग्यांवरें शाळिला ।
 पायापासुनि उत्तमांगवरि तो राधेन न्वाहाळिला ॥
 घोटीं कज्जल देखिलें मग म्हुणे अन्त्यांगना सुंघिली ।
 लक्ष्या लागलसे ललाटविषयीं ते खंडिता कोपली ॥ ५६

अन्त्यांगना भोगुनि सर्व रात्री । ते स्पष्ट चिन्हें परिपूर्ण गारीं ॥
 कोपे वदे सुंदर पद्मनेत्रा । भले तुम्ही पादवजी पवित्रा ॥ ५७
 असा कांत सीचा प्रभानेस आला । तया देखातां देह संतप्त जाला ॥
 वद्दू भोग भोगोनि आलेति आतां । वदे राधिका मानसीं कोपयुक्ता ॥ ५८
 विरह देशघडी करुनी पहा । प्रकटला अभिमान यळें महा ॥
 करुनि लोचन वक्र पराडमुखी । वसली ते अतिदुःखित सारथी ॥ ५९
 सन्मूल आला हरि भादरेसी । यद्वांजुली होउनि राधिकेसी ॥
 केला नमस्कार पदद्वयासी । योले यथा कां मज कोपलीसी ॥ ६०
 तुवां देखिला फाय अन्याय भाशा । दिवा रात्रि मातें निजज्यास तूला ॥
 तदा ते म्हुणे त्वां शठा न योलाये । जिचे सुंघिले नेत्र तेथेंचि जावें ॥ ६१
 गुप्ताविली मानवती न लाजसी । माळीं आळिना दिसतो न देगसी ॥
 आदर्श हा घेऊनियां विलोकिजे । आसक्त जेथें तिरुडेवि जाइजे ॥ ६२
 यरें भोगिले सौख्य आलिंगनाचें । उरीं दीप्तते चिन्ह पीनमनाचें ॥
 असे पंक हा लागला चंदनाचा । ठमे दीप्तनी योळमी फाय घाचा ॥ ६३
 क्षपा सर्वही जागृतीसालि गेली । असे रक्तता लोचनीं पूर्ण आली ॥
 कर्म कर्म हे लोपिती दानवारी । गळा कंकणाचे वण स्पष्ट भारी ॥ ६४

दशनभंक दिसे अधरीं हरी । उमटला कर जो हृदयावरीं ॥

मगमगीत असे मृगनाभिचा । परिमळ प्रतिपक्षशरीरिचा ॥ ६५

पिसुर हे कुसुमा अळकांगुली । कितिक दो पहिलेहि न टाकिली ॥

प्रगटले परि पाहि खगासना । कुटिल हे नकळे तुझि वासना ॥ ६६

अतिसुगंध फुलेल शिरीं भले । भिजविले कच याहिर चालिले ॥

सकल भोगुनिया हरि तूं कसा । विरत होउनिया छळिंसी असा ॥ ६७

रात्री नेली तीन देवा । सुप्री केले तुझ्या जीवा ॥

आतां त्यां तीपासी जावे । थोरा भोगातें भोगावें ॥ ६८

जे खी तूतें लत्ताघातें । भाली मारी रे काँसारी ॥

तीच्या संगें सौख्यया भोगी । मायावेपी येथें येसी ॥ ६९

हरि म्हणे शुभानने । कृपा करी निरंतरें ॥

उपेक्षील आमुनं । तरी जे धन्य हे तुतें ॥ ७०

आजिचा येक अन्याय हा सुदरी । तूं क्षमापात्र या राख मासी बरी ॥

बदे होईन लोकत्रयाभीतरां । हे बदोनी नमस्कार घाली हरी ॥ ७१

बहु काकुळति मधुसूदन हा । विनवीत असे अनुमान पहा ॥

अभिमानवती न भजे न बदे । जगदीदा विषाद धरनी बदे ॥ ७२

अनेकपरी रागिटे तूज योजे । किती प्रार्थिता चीनु काहीं न भोजे ॥

असो मी हुज्या कुंजगेदासि जातो । करी पात तूसा महाकोप होतो ॥ ७३

म्हणे कामिनी तू न येसी येमोळी । तरी आमुची काय संपत्ति गेली ॥

स्वयें नष्ट जाणेलि रे तू निशाते । सुखें माघवा जाय अन्यस्थळातें ॥ ७४

सांगतो कवि कवींद्रसज्जना । छंदिता द्वितीय आणिली मना ॥

राधिकाहरिस भाडण आहे । त्या निमित्त कळि हा तरताहे ॥ ७५

अपमान करुनी पतिनमनी । लघुताच चर दे बहुतायची ॥

मग तो रमला बरि हे धनिता । तरी तस म्हणा कलहतरिता ॥ ७६

सजल मुदिरवर्णा स्पष्ट कोपें निघाला ।

अभिनय गति त्याची अन्य कुंजामि आला ॥

करनि विमळ क्षय्या कोमला पल्लवांची ।

विरहप्रिकल येसे पुत्र ज्याचा विरची ॥ ७७

श्रीकृष्ण गेला मग राधिक्सेनी । बोले सप्री व्यर्थेचि कोपलीसी ॥

आता स्नीचा पति पुण्यवर्णें । जे पीडितो ने विधिही न जाणे ॥ ७८

वचन परिसतां तो कोप निर्मूल जाला ।

स्वरित विरह कैसा देहे गोही निघाला ॥

- बहुविरहतापें काय संतप्त जाले ।

क्षणभरि न गमेही पूर्ण वैरत्व आले ॥ ७९

वचन 'आय'कतां विरहानलें । सकल देह तिचे बहु आफले ॥

निज मनीं बहु दुःखित राधिका । तळमळी विरहे सहदूतिका ॥ ८०

मग म्हणे शिवशंकर पार्वती । कनकगर्भ उमेश शिवाप्रती ॥

गिरिश भूतपती भुजेश्वरा । रतिपतीहरणा घर दे इरा ॥ ८१

रतिनाथ शरी मज पीडितसे । अति दुष्ट वसंत सवाद्य असे ॥

बहु कोकिल मंजुळ बोलति हे । हरिवाचुनि देह नको सखि हे ॥ ८२

बहु मंजुळ मंद सुगंध मढा । मलयानल पोळित देह पहा ॥

सखि कोकिल हंस मयूर सुधा- । सम बोलति बोल कसे बहुधा ॥ ८३

गरळासम लागतसे कस्तुरिका । कुशले करी यासि प्रयत्न निरा ॥

यदुराज मते मिळतील असे । करी पुण्य घडेल तुजें सुरसे ॥ ८४

शीतल चंदनलेप शरीरीं । जात्रितसे सखि अंतरि भारी ॥

हें गमतें प्रलयानल येळा । बोलत सुंदर चंपकमाळा ॥ ८५

शृगनाभि सुगंधित दूर करी । कनकाभरणें अवधी उतरी ॥

यदुनायक मेळविशील मते । तरि देह उरेल असे गमतें ॥ ८६

करतळीं मुख ठेउनि कामिनी । धरुनि मौन वसे गजगामिनी ॥

नयनिचें जल कुंजगृहावरी । पडतसे मग याहत उदरीं ॥ ८७

तिचे नेत्र नोव्हे तिते मेघ साचे । कुच स्पष्ट हे शैलजांवूनदाचे ॥

नव्हे उदर स्वर्णभूमीच आहे । वरी स्पष्ट जाली नदी पूर वाहे ॥ ८८

राधिका यदन पंकज पाहे । म्लान होय विरहानलदाहें ॥

भस्म होइल मते गमताहे । देह तूं सखि हे परि पाहे ॥ ८९

कृष्ण धिःकहनिया दवडीला । याचिलागें रिपु मन्मथ जाला ॥

हें मते गमतसे प्रियरूपें । सरण्या हरिविना मज दीपे ॥ ९०

भात्री पिता कृष्ण मनोभवाचा । राधेन वेला अपमान त्याचा ॥

तो फाय आतां कमलाननेन । वरील मौल्या गमते मनानें ॥ ९१

हे अमो विकलचारिजातना । स्थिरता न उपजे कहीं मना ॥

म्लानिपूर्वक वदे सप्रि जाई । द्वैतनिर्दलन घेउनि येई ॥ ९२

नयेनाहुनि दुर्जन कोण असे । परदोष विलोफित सादरेसे ॥

यदुनाथ ... न देखने । तरि कां घडता प्रतिबंध मते ॥ ९३

अभिनव रसने तू येसि सर्वा रसाचा ।

॥ फुकट कलह वेळा काय बोलो सुवाचा ॥ १

विरहदहन कैसा लागला देह गोहीं ।

विधिलिखित न चूके बोल कोन्हास नाही ॥ १४

रसजे तुतें याचि या लोचनासी । बरे टेविजे स्वामये साच यासी ॥

रसातें न जाणेसि मौन्यत्व देती । कसें आपणावेगळे नोळखेती ॥ १५

नयन हे रसना विधी जरी । न करिता तरि काय लघू तरी ॥

बदति ना अगुणास गुणासही । परजनी नयनी नसते कही ॥ १६

असा प्रभूच चूकला । बदे ती दु खमकुला ॥

जरी मिळेल यादळ । तरी असेल हा जिऊ ॥ १७

खजेष्टिनयना बदे असे । आयकोन बदली सखी असे ॥

का विलाप करिसील तू सुदरी । वीनती करुनि आणित तो हरी ॥ १८

ऊटिली हरिणलाछनानना । चालली मधुपुरीप्रती बना ॥

पावली मग लतागृहाप्रती । देखिला दुरनि सिंधुजाप्रती ॥ १९

मध्यें क्षीरार्णवाचे फणिवरशायनीं जो निजे आत्मलीला ।

आगा लक्ष्मी ज्याचे चरण निजकरें नीववी पुण्यशीला ॥

जो भूविज्ञेयमात्रें त्रिभुवन रचितो तो तिने कुजगेही ।

राधेचा सापराधी विरहविकल हे थोर आश्चर्य पाही ॥ २००

लीलावतारी विरहज्वरानें । व्याकूल वैसे तव दूतियेनें ॥

अग्निद्वयातें प्रणिपात केला । देखे तितें सावध पूर्ण जाला ॥ २०१

विषमदारशराची वेधना थोर जाली ।

विरहबदनपर्त्री ग्लानता पूर्ण आली ॥

मग म्हणत सखीतें काय आलीस येथें ।

मज उपरि सुनेत्रे वतले काय तेथें ॥ २०२

बदे यावरी दूतिका पेशवासी । वियोगानले आगिणें राधिकेसी ॥

तुझी ही अवस्था असे तेचि बोजे । उठी चाल होई सुप्ती तीस कीजे ॥ २०३

हे आयकोनि बचना गरुडध्वजासी ।

सतोष थोर उपने विधि खंड ज्यासी ॥

मजूळ मजूळ बदे सखि जाय पूढ ।

शृंगारसेज करिसी तरि पुण्य गाडें ॥ २०४

अनुज्ञा घरीली शिरीं माघवाची । जशी आदरें शुद्ध माळा फुलांची ॥
 त्वरें चालतां पूर्वे कुंजासि आली । तिसी राधिकेसी घरी भेटि जाली ॥ २०५

[२०६ ते २२७ श्लोक नाहीत]

('सरस्वती मंदिर' भाविकामधून घेतलेले श्लोक)

नारायणाची अगणीत नामें । नि.काम घ्यावी अथवा सकामें ॥
 आहे असा निश्चय विठ्ठलाचा । हा ग्रंथ केला हरिराधिकेचा ॥ २२८

गणपतिवरदानें स्फूर्ति अद्भुत आहे ।

मृदुपदरचनेचें श्लोकसाहित्य पाहे ॥

कुणि म्हणतिल वाचा काय भाषा मन्हाटी ।

परि सुरसज्जनातें प्रीति होईल मोठी ॥ २२९

रात्रंदिव वामन मूर्ति घिंती । तेणें अविद्या वसती दिगती ॥

दृष्टीस दूजें अणुही न भासे । सर्वांस्थळीं ईश्वर एक भासे ॥ २३०

गोत्र धीवत्स ज्याचें श्रुतितरि दुसरी जीवनरुम शाखा ।

व्यापारी वृत्ति ज्याची द्विरद गुरु असे त्यासि संतुष्ट देखा ॥

आचारें शुद्ध आहे सकळ फळपुरी सर्वदा वसति ज्याची ।

तेणें हा ग्रंथ केला प्रकट तरि असे विठ्ठल ख्याति ज्याची ॥ २३१

चतुर देश वन्हाड महीतळी । जणळि गांव असे तये मंडळी ॥

फणिलतामव भीजति त्या जळी । यस्तसे कवि विठ्ठल त्या स्थळी ॥ २३२

कुमारवक्त्रामिशरेंदुयोगें । शके गजाली विपरीतमागें ॥

आनंदसंवलसर माघमासी । निशीशवारी तिथिपौर्णिमेसी ॥ १३३

शर्वत्राक्ष आदरी । योग शोभनाख्यही ॥

वाक्पतीच वृश्चिकी । सूर्य कर्कटी तथी ॥ २३४

असे योग होते सई ग्रंथ केला । गणेशप्रसादेच संपूर्ण जाला ॥

जना लोभमोहादिकातें त्यजावे । अनेकपरी वासुदेवा भजावें ॥ २३५

शब्द मान्हाइ काहीं घडेना जना । हे पुराणीच बोलेलि आणा मना ॥

बोलती मूर्ख वाक्यें अशी सर्वया । याचिलागी मिया बोलिली हे कया ॥ २३६

दर्शनाग्निनयन स्थिर पाहे । सर्व पदरचना इतुकी हे ॥

जाणती चतुर हे रसवाचा । ईश्वरार्पण वदे कवि वाचा ॥ २३७

+ + + +

रैसाबाणनाणेंदुतुल्यें शकेही । तथा शुक्लसवत्सरी सर्व पाही ॥

रवी दक्षिणाशेस होता तदाही । महा जाण चर्पाभिनेत्रा ऋतूही ॥ १ ॥

नामा पाठकृत
चंद्रहास्यकथा

॥ श्री ॥

श्रीसद्गुरु चिन्मात्रमूर्तये नमः ॥

तेवेळों वारू चंदनें चर्चिलें ॥ तोडर पाई लेवरीलें ॥ पुंसी मुरडोनी घातलें ॥
रत्ननीयद्व आबळे ॥ १ ॥ घोंस मुक्ताफळाचे चहुंघडी ॥ शुध पधरीयांची सांकळी
कडी ॥ पुष्पमाळा घातलीया वरपडी ॥ परीमळ थहु आंगकांती ॥ २ ॥ शुध दीप्तीचें
छाया प्रभाव ॥ वरी कुंकुम महते पाचे भाव ॥ टाई टाई चवकत नाचनी देव ॥ भाळीं
शोभती सुवर्णपत्रें ॥ ३ ॥ मागें माहारयाचीया कोडी ॥ भाश्च गजरय परवडी ॥
नाहि धीरास संकडी ॥ घोडे नीघाले पुढारें ॥ ४ ॥ घोडे जाती जे प्रदेशी ॥ भुमंडळीचे
राजे सरीसे ॥ अपूर्व घटें कैसे ॥ धनोर्धरा चंद्रहास्या ॥ ५ ॥ नगर कुंतलापुर देखिले ॥
मागा दलभार सजीघलें ॥ कृष्ण अर्जुनसवें चालीले ॥ छपन कोटी यादवेमी ॥ ६ ॥
अनुशैल्य साम्रकेतु ॥ अनीरुद्धवर्मा वीरयातु ॥ येकाहुनी एक भाहाल्यातु ॥ क्षोणी
अर्जुने चालिले ॥ ७ ॥ रत्न मुकुटाची दीप्ती उषणळी ॥ तेणें सूर्यप्रभा आच्छादिली ॥
पडे पृथ्वीवरी साठळी ॥ मेघडंबर छत्राची ॥ ८ ॥ कनकदंड चवराचे ॥ कुंचे
मंडळीती मयोरपत्राचे ॥ बंदीजन गर्जती कैगाड शब्दाचे ॥ हानीयेर करुनियां ॥ ९ ॥
तव आकस्मात देखुन भटस्य वारू ॥ दीप्तीत जाला धनुर्धरू ॥ दैन्या प्रवतला
हाहाकारू ॥ गृहणती शामकर्ण वारू कवणें नेला ॥ १० ॥ काय नीघाले गगन मंडळी ॥
की प्रवेशाले पाताळी ॥ की नेले दीप्यं सडळी ॥ गंधर्वादिनीं ॥ ११ ॥ तव शकस्सात
गगनीं ॥ येतु देखिला नारदमुनी ॥ नमस्कारिला सकळ जनी ॥ कृष्ण अर्जुन
परियेसा ॥ १२ ॥ पार्थे पूर्व वृत्तांत मीरोपीलें ॥ गृहणे जी वारू येयें भटस्य जालें ॥ हांसोती
नारदमुनी योलिले ॥ तुम्हीं काय हा नेणा ॥ १३ ॥ चंद्रवतीपुर पाटण ॥ तेथें घोडे
नेले आटे जाण ॥ सवे नगरां चंद्रहास पुण्यपावन ॥ वैष्णवधर्मी वीभासु ॥ १४ ॥
शांतचीत सदां वैष्णु धर्म ॥ ह्मई केवळ नारायेण धर्म ॥ कुंतलेश्वर राज्यसवें अपुन ॥
घनांतरां सांडीला ॥ १५ ॥ दुष्टबुधीप्रधाननंदनी ॥ प्रणीजेळ चंद्रहासासी जाणोती ॥

कैरळाधिपती चौशी जन्मोनी ॥ कळींद्र रायें प्रतिपाळीलें ॥ १६ ॥ ईश्वरकृपें कुंतळा-
 पुरा ॥ पावला चंद्रहास्य नगरा ॥ आजानुवाहु नरवीरां ॥ भुजादंडप्रतापीया ॥ १७ ॥
 भूपाळ सोमवौशी सूर्यवंशी ॥ वीरचंद्रहास्यासी ॥ परी कोजे ऐसा नाही पृथ्वीसी ॥
 यासी न पुरती भूपाळ ॥ १८ ॥ हें नारदें सांगीतलें ॥ तव अर्जुनं वीनवीलें ॥ राजळें
 घरें नीरोपीलें ॥ चंद्रहास्याचें आर्यान ॥ १९ ॥ येवढें सामर्थ्य तयासी कायसें ॥
 वेवीं घळ दीघलें लक्ष्मीनीवासें ॥ तेणें तप केलें कैसें ॥ पावला पेसें कैस्येनी ॥ २० ॥
 कवण कुळ कवण आंशु ॥ तव नारद बोळिला सुरसु ॥ मानी अभीष्ट अर्जुना
 वीश्वासु ॥ चंद्रहास्या रायाचा ॥ २१ ॥ धर्म सादर यज्ञ दिक्षा ॥ ते करूं नये
 वीवक्षा ॥ येरू म्हणेजी परीक्षा ॥ येणें समयें चाड नाही ॥ २२ ॥ गोस्ती करितां
 पुण्य पुरुषाची ॥ व्यग्रता आसों नये मनाची ॥ कथा सांगतां पवीत्रांची ॥ परम
 संतोदा होतसे ॥ २३ ॥ तव अर्जुन म्हणे ताता ॥ पूर्वीं मज ब्रह्म उपदेशीतां ॥
 राजळें सांगीतली कथा ॥ याचा सविस्तर ॥ २४ ॥ तें मीं नव्हेची सादरू ॥ तव
 बोळिला रुशेश्वरू ॥ पूर्वीं रावो कैरळाधिपती थोरू ॥ स्वधर्मीं वीख्यात ॥ २५ ॥
 मजापाळरू भूतकृपा ॥ पेमें बहुत काळें जें पां । ते परिस पां साक्षेपां ॥ चित्त
 देडनियां ॥ २६ ॥ काय ना अपूर्वपरी ॥ राजलक्षणें सर्व दारीरीं ॥ ऊंच स्थानीं
 ब्रह्म निर्धारिं ॥ सामुद्रिकीं वरवीची ॥ २७ ॥ कीं त्या कैरळाधिपतीयाचें नगर
 पेढिलें ॥ युद्ध सकळांसी जाले ॥ राव कैरळाधिपती ते येले ॥ मारिला देख ॥ २८ ॥
 मग अग्निप्रवेश केला भायां ॥ तीन वरूपें पाळिला धाया ॥ कुंतळा पुरा नेळा
 धाढाया ॥ तेथें बापाप्रति पाळिला ॥ २९ ॥ कीं जर पडित ते धाया जाळीं ॥
 साहाये दिवसीं देवाज्ञा जाली ॥ अति घोर जाजावली ॥ चंद्रहास्यालागुनी ॥ ३० ॥
 पाठीं निराधार निराश्रित ॥ नगरीं लेंकुरामाजि असे खेळत ॥ जे जेथें देखत ॥ ते
 तयासि अन्न घालित पाचारुनी ॥ ३१ ॥ खेळतां सर्व बाळा ॥ अपूर्व घटलें भूपाळा ॥
 शुद्ध शालिग्राम शिळा ॥ सांपडली चंद्रहास्यासी ॥ ३२ ॥ ते मुखीं घातलीं चंद्रहास्यें ॥
 कृपें बोलाविती अभ्यंगमसिं ॥ सकळ विश्व सौरसें ॥ अभ्यंगु करविनी ॥ ३३ ॥
 आधी नाहणी शिलेसी ॥ पाठीं आभ्यंग चंद्रहास्यासी ॥ नैवेद्य आपीं सेळेसी ॥ मग
 जेवी आपण ॥ ३४ ॥ घरा बोलाविती जे बाळें ॥ ते आर्तुं देती तुळसी दळे ॥ आर्तों
 साळीग्राम शीळे ॥ पाठीं जेवी आपण ॥ ३५ ॥ सर्वें लेंकुराची मांदी ॥ खेळतां
 जातसे ज्या वीदीं ॥ जैसा चंद्रतारांगणांमधीं ॥ तैसा लेंकुरांत मीरवतसे ॥ ३६ ॥
 पाहों ठाकती दोन्ही वीभागी ॥ कोण्ही लेववीनी टोपी आंगीं ॥ म्हणती वारे
 मुक्केलासी घेगीं ॥ जेउये पां चंद्रहास्या ॥ ३७ ॥ येकी भोलवीनी घरासी ॥ पाठीं
 घारीवाती येकमेकीमी ॥ म्हणे ग्या आवंतीलें चंद्रहास्यासी ॥ याचेनी गुणत्रये
 करूनी ॥ ३८ ॥ स्त्रीया धावती सांधातें ॥ येकी चारीती येकमेकीतें ॥ मी जेवधीन
 चंद्रहास्यातें ॥ ऐसे तयातें घेउनी जाती ॥ ३९ ॥ तव प्रधान दुष्टबुद्धीचा घरीं ॥ द्वीज

तर्पण करीती यरीयीयापरी ॥ मोहास्थाय मांडला तयें आवधरीं ॥ रूपी तपी
 तापस ब्राह्मण बोळाविले ॥ ४० ॥ तव चंद्रहास्य रोळतां देखिला ॥ प्रधानें
 सामोरा बोलायीला ॥ तुहीं जेवी म्हणुन नीरूप, दीधला ॥ येरें ज्ञान
 सारिलें ॥ ४१ ॥ सारीली देवतार्चनगिणी ॥ नैवेद्य समर्पोंला आधी ॥ जेउं बैसला
 ऋषीमाजी ॥ परी अवधीयांत लक्षणयुक्त ॥ ४२ ॥ तीर्थतुळसीसमवेत ॥ ऋषी
 ब्राह्मण पाहतानी विस्मीत ॥ प्राणाहुती आसे घेत ॥ लक्षोणोक्त परियेसा ॥ ४३ ॥
 ऋषी जेविले सकृदिक ॥ धीटे झाले भक्ती सात्वीक ॥ पाट्टी आक्षता घेउन नी पावेक ॥
 मंत्रवेदीनी आदरीलें ॥ ४४ ॥ आवघे आसीर्वाद देत ॥ राज्य करी पां पुत्रासमवेत ॥
 राग आला प्रधानाचीया स्वीता ॥ मग काय म्हणतसे तो ॥ ४५ ॥ यासी राज्याची
 कायसी आरुता ॥ दुष्टबुद्धी कोपला स्वरीता ॥ म्हणतसे काय बोलता ॥ हा कवणाचा
 ऐसे नेणा ॥ ४६ ॥ वाउगेची आसीर्वाद आसा देत ॥ पुत्र कवणाचा ऐसे नेणत ॥
 धावळे भरले राज्याभांत ॥ पढतमूर्ख हो ॥ ४७ ॥ परी चिंता मनी रुपजली
 प्रधानाचे ॥ म्हणे आशीर्वाद माहानुभावाचे ॥ लट्टीके नव्हती तपोनीधीचे ॥ काय
 प्रनीकारु करूं आतां ॥ ४८ ॥ म्हणउनी जीव हत्यार चांडाळ ॥ ते प्रत्यक्ष बोळाविले
 सकळ ॥ त्यासी नीरोप दीधला तत्काळ ॥ यासी घना नेउन वधावे ॥ ४९ ॥ वाम
 चरणीची साहवी आंगोळी ॥ खुण आणायी मजजवळी ॥ इतुफें करारें तत्काळीं ॥
 महदध्य देडन तुम्हां ॥ ५० ॥ दीर्घों रोळतां त्या लेकरां ॥ चालयुनि न्यावें वनांतरा ॥
 गिरीगंधरा कंदरादरा ॥ तेथें बधु करावा ॥ ५१ ॥ ते घेळीं प्रधानाचेनि बोले ॥
 चांडाळ नगरांत प्रवेशले ॥ त्या चालकाते गीरसिले ॥ घना न्यावया ॥ ५२ ॥ ते
 चालविलें बहुतापरी ॥ आणिले नगरावाहेरी ॥ घेउन धाळे वनांतरी ॥ त्या
 चाळकातें ॥ ५३ ॥ मार्गि जातां त्या चाळ ॥ कष्ट होताति अति प्रयत्न ॥ अत्यंत घन
 भयानक दुरळ ॥ तयामध्ये प्रवेशले ॥ ५४ ॥ नेउन पर्यताच्या दरा ॥ उभे केले
 त्या लेकुरा ॥ म्हणनी प्रधानाकार्य करा ॥ सीध वधावें यासी ॥ ५५ ॥ काढिले
 खड्ग पुसिलिया धारा ॥ म्हणनी स्वर रे लेकुरा ॥ तुहें कुलदेव साचारा ॥ असेल
 ते ॥ ५६ ॥ येरु मुखी घालुनि शिला ॥ हास्य करुनि बोलिला तये वेळा ॥ नाम
 प्रबंध आदरिलें लीला ॥ कृष्ण गोविंद माधवा ॥ ५७ ॥ अहोजी पुरपोत्तमा ॥ उदारा
 मेघश्यामा ॥ नारायणा परमशामा ॥ त्रिविक्रमा श्रीविष्णु ॥ ५८ ॥ दीनानाथ
 समुद्धरणा ॥ लक्ष्मीविलासा पुंडरीकनयना ॥ नारासिंहा सिंहवदना ॥ कृपालुवा ॥ ५९ ॥
 हरी केशवा गोविंदा ॥ जयजयजी परमानंदा ॥ करणानिधी मुकुन्दा ॥ पद्मनाभा
 मुरारी ॥ ६० ॥ माधवा वीधकंदा ॥ चरणी जन्मली वसुधा ॥ रमारमणा घेदुवेदा ॥
 त्रिविक्रमा मनोहरा ॥ ६१ ॥ मेघनामा नारायणा ॥ अभ्युता मदसुदना ॥
 उपेंद्रा जनार्दना ॥ तुं मुनीजना वीधार्ता ॥ ६२ ॥ पुढती पाहे सीलेकडे ॥ म्हणें
 ईतुके दीवस पाळिलें कोडें ॥ सी येक अनाथ बापुडें ॥ म्हणउनी गोळ राजा तुजकडे

पाहतसे ॥ ६३ ॥ तुझीया चरणाचीया तुळसी ॥ सील तोची नैव्येय तीयेसी ॥ तें
 भोजन परीयेसी ॥ वृषानीधी ॥ ६४ ॥ तव ते चांडाला शस्त्रदात करी ॥ बालकामथा
 प्रवर्तले तये आवधारी ॥ तें देखते जाले तयाचें शरीरी ॥ आश्चर्यरूप ॥ ६५ ॥
 पाहते जाले चंद्रहास्यासी ॥ तव तो दिसे सौंदर्यवदनेसी ॥ क्षणा दीसे नरवदनेसी ॥
 क्षणे दीसे सींहवदन ॥ ६६ ॥ भयभीत झालें मानसी ॥ कृपा उपजली तयासी ॥
 मग म्हणनी न मारू यासी ॥ मारितां विघ्न आम्हासि ॥ होईल देखा ॥ ६७ ॥ कापूं
 आंगोली दाड प्रधानासी ॥ परी न मारूं जीतें बालकासी ॥ मग खर्गें तोहूनि
 आंगोलियेसी ॥ प्रधानापासीं आणिलें देखा ॥ ६८ ॥ मारिले म्हणउनि खूण दिधली ॥
 सुंदस प्रधानाचे मनिची पीटली ॥ त्याची मनकामना संतोडली ॥ द्रव्यें महा दीधली
 तयां ॥ ६९ ॥ तुटलिये आंगोलिची वेधा होव ॥ तया बालकामी बहुत ॥ वनांत
 हिंडतसे अक्रंदत ॥ ते सुकुमार बाळक ॥ ७० ॥ तयाचीं सकुमार पदतलें ॥ रूपनी
 फाटवळें ॥ मनी सत्य असे आगळें ॥ निर्धारू सिलेसी ॥ ७१ ॥ म्हण तुज सरिसी
 फिडा करी ॥ तुजचि देखें अभ्यांतरी ॥ तुंचि माझा कैवारी ॥ आतां पां वनात
 सहाकारी ॥ तुंचि गोकुळ राजा ॥ ७२ ॥ तूज न्हाणी अर्पण तुळसी ॥ अर्ची जेवनी
 अल्पत मनाची ॥ तोचि प्रसाद भोजन मजची ॥ आतां कां करीन तुज पीण ॥ ७३ ॥
 रात्र दिवस मुर्खी प्रसाद तुझा ॥ आतां काय कुमार देखिला माझा ॥ अस्वासिजे जी
 गोळक राजा ॥ साहाकारी आकांताच्या ॥ ७४ ॥ म्हणोनि मुर्खी घालुनि शिळा ॥
 नेत्र केले विव्हाला ॥ वनी हिंदतां त्या बाळा ॥ काय अपूरें वर्तलें ॥ ७५ ॥ येगायिले
 असीवार ॥ घोडियांचें हिंसीं अंतर ॥ हस्तिचे पाठीवरी गुडर ॥ जैसे कां गिरिवर
 घालिले ॥ ७६ ॥ हिंस्कार किंकार शब्द तीपट ॥ सदृश वर्नी सुभट ॥ पडपडा
 वाजनी चक्रवाट ॥ हाफीन ठाकित प्रांयाचे ॥ ७७ ॥ पांगडोनीं चतुर्दिशवनीं ॥ चिते
 सुडताती रथावरुनि ॥ स्वानें स्वापदा होयें धांवोनि ॥ जाळी वागुरा मांडिनी ॥ ७८ ॥
 पोतां बोडविती झाडेंझाडीं ॥ पाडिती हरणाच्या मुरकुंडी ॥ घीरीं भुजा वंडी प्रचंडी ॥
 रान झाडिलें पारधीये ॥ ७९ ॥ ससैं सावजे अडकनी पोतां ॥ येक स्वापदं वागुरेसीं
 पडतां ॥ हांक देउनि गजंतां ॥ हुंकार हुं हुं म्हणताती ॥ ८० ॥ ससाणे सोडितानी
 गगनी ॥ सधानें साधिताती धांवोनि ॥ जैसे राण झाडिलें पांगडोनी ॥ झुकर किंका-
 टती ॥ ८१ ॥ पाडिती हरणाच्या मुरकुंडी ॥ जिह्वा काडोनि बांधिती विंडी ॥ घीरी
 दो विंडी प्रचंडी ॥ राण झाडिलें पारधी ॥ ८२ ॥ तव कलिंग देशिचा भुपनी ॥ स्वध-
 र्मीक महाख्याति ॥ राजा कलिंग त्या वनाप्रनी ॥ येता झाला ॥ ८३ ॥ घोडेस्वार
 धांवती वर्नी ॥ ठाकिती स्वापदें धांवोनि ॥ तव येकसरें देखिलें नयनीं ॥ ते बाळक
 वनामध्ये ॥ ८४ ॥ मग उतरोन रयाखालता ॥ कलिंग झाला पुढारा येता ॥ पुसतसे
 तुं कवणाचा रे सुता ॥ कां हिंडतोसि घनं दारुणें ॥ ८५ ॥ राजसा सुकुमार घेव्हाळा ॥
 अजानवाहो विशाळा ॥ भुजा दंड सरळा ॥ राजपुत्रा लक्षणोक्त ॥ ८६ ॥ कां पां

हिंडसी यनें हुरळे ॥ म्हणउनि उदकें सिंपिले डोळे ॥ पुढतीं अंतःकर्ण खळवळे ॥
 उचलोनि आळंगिला ॥ ८७ ॥ जपतसे नामावळि हरीची ॥ मुक्ती शिला शाळग्रामाची ॥
 सहस्रनामें गोविंदाची ॥ स्तुती करितसे ॥ ८८ ॥ विसीत जाला कळिंदु ॥ बाळकासि
 कायसा छंदु ॥ जपतसे नामप्रबंधु ॥ सहस्र नामें श्रीहरीची ॥ ८९ ॥ असमसाहसा
 कळिंदेशु ॥ पुढें घेतला चंद्रहास्यु ॥ म्हणें जन्म सार्थक परम संतोशु ॥ मना उल्हास
 वाढतसे ॥ ९० ॥ मानापिता मैथुन बळें ॥ शोणित शुद्धित खेळें मेळें ॥ होय निर्माण
 सुरतवेळें ॥ त्यातें पुत्र ऐसें म्हणती ॥ ९१ ॥ परि ये घनीं अकस्मात ॥ अपत्य झालें मज
 प्राप्त ॥ रायराजकुमार अनुन्यात ॥ ग्रामाप्रति निघाले ॥ ९२ ॥ मंत्री प्रधान अधिकारी ॥
 आले नगराबाहेरी ॥ रायें नीरोप दीधळें तयें आवधरी ॥ मखरें उभवीली ॥ ९३ ॥
 तोरणें स्वस्तीकें धुपीळीया वीदी ॥ ठाईं ठाईं राजवीदी ॥ स्त्रीयाजन पाहानी आनंदी ॥
 तया बालकासी ॥ ९४ ॥ प्रवेशला राखुळांगणाभीतरीं ॥ पुढें चामरकरी माझारी ॥
 येउनी कळेंद्राची प्राणेश्वरी ॥ वोवाली तया पुत्रातें ॥ ९५ ॥ रायें वीडे दीधळे
 सकळीका ॥ म्हणें आजी लाभ आम्हासी जाला नीका ॥ पायलों सुपुत्र बालका ॥
 सलक्षणक लक्षणयुक्त ॥ ९६ ॥ हरणें मृगें चीतळें ॥ हिंडतां प्रत्यही पारधी मीळे ॥
 तेणें प्रत्ययायु भगळें ॥ परी न नीवती डोळे तया पाहतां ॥ ९७ ॥ वीडे समस्तांसी
 दीधळे ॥ थोर कालींदासी मुख जालें ॥ म्हणें आजी जन्म सार्थक फळें ॥ ऐसा
 पुत्र माही जाला ॥ ९८ ॥ द्विजा जाली भोजनवीधी ॥ शहरस पद्मानुशुधी ॥ येर
 गजंत आश्रीवादी ॥ मंत्र वैदीक वेदश्रुती ॥ ९९ ॥ जोतोसी आस्टाधिकारी ॥ म्हणती सा
 कळेंद्रा आवधारीं ॥ इक्षित चंद्रहास्य वदनीं हाकरी ॥ म्हणउनि अवधारी चंद्रहास्य
 नांय ॥ १०० ॥ यासी राज्याचा अधिकारु ॥ हा तुं मानि पां निर्धारु ॥ संतोपळा
 नृपवरु ॥ द्विजां यखें दीधलीं ॥ १ ॥ सुखी झाले रायाचें अंतःकरण ॥ येथुन फीटळें
 अपुत्रपण ॥ अल्हादे सकळहीं जन ॥ चंद्रहासाचेनि पुत्रर्यें ॥ २ ॥ राज्यासी अधिकारी
 चंद्रहास्य येक ॥ तयासी दर्शना येनी प्रत्यहिं लोक ॥ सर्वजनासी परम संतोश ॥
 राज्य आकळ बळकावलें ॥ ३ ॥ दीधली चंद्रहास्यासी राणीर ॥ आवघे नगर मदैव ॥
 नाहीं जरा मृत्यु अदैव ॥ थोर वांटीव पुरुषार्याची ॥ ४ ॥ मेघ वरूपे ययाकालीं ॥
 वृक्ष फळती सदां कालीं ॥ मृत्यु रोगादी सकळीं ॥ गीरीकंदरें निळंबीली ॥ ५ ॥
 गाईं बहुव क्षीर प्रसवती ॥ शास्त्रे येद्राच्येने चालित्री ॥ द्वीजाघरीं सर्व नीश्रीती ॥
 रायें चंद्रहास्यं केली ॥ ६ ॥ दीश। दीसताती सोज्वळा ॥ मनोरमा अती
 नीर्मळा ॥ येशप्यक्ती आली फळा ॥ चंद्राहास्येचेनी पुत्रपणें ॥ ७ ॥ साहयें धरप
 नीघालीयावरी ॥ कालींदराजा चौता करी ॥ आतां पढों घालों द्वीजांघरीं ॥
 नीकीयापरी आवधारा ॥ ८ ॥ करावें आक्षरज्ञान ठाडकें ॥ म्हणउन सुदत पाहिलें
 नेटकें ॥ पुत्रासी आणुन नीकें ॥ पंढीतीं घडा घातला ॥ ९ ॥ चंद्रहास्यं धीनवीलें
 तें घेळीं ॥ राठळें जे छीहीले सकळीं ॥ पाहु मरा पाई ये घेळीं ॥ काये घडा आसे

तुमचा ॥ १० ॥ येर म्हणती हा घोनामा ॥ बरवा पटे गुणग्रामा ॥ म्हणे परीसा
 जी उत्तमा ॥ आणिक काये घडा तो लिहिजे ॥ ११ ॥ दुसरी लीहीली येकासरी ॥
 तव चंद्र म्हणे जी आनधारी ॥ आतां वाचुन या पां खरी ॥ स्व आक्षरे नामें
 आवषी ॥ १२ ॥ पहीलें योनाम्यातें वाचीलें ॥ येरें नींवांत परीसीले ॥ री री ऐसें
 यारावें आक्षर आलें ॥ मग बोट टेथीलें तयावरी ॥ १३ ॥ येर पुसा म्हणतसे ॥
 पंडीत म्हणती कायसे पीसे ॥ सदसदा येतसे हांस ॥ तंव चंद्रहास बोलीले
 ॥ १४ ॥ जी मासें धीनवीलें परीसावें ॥ पुढील वाचा म्हणनील आवघे ॥ जरी
 येईल आवघें ॥ तरी मज आज्ञा दीजे ॥ १५ ॥ तेवेळे वाचीली येकाखरी ॥ हकार
 सांपडला तये आवधरी ॥ आंगोळी टेविली तयावरी ॥ येरे सोडा म्हणउनी पुसीलें
 ॥ १६ ॥ घोनामा येकाक्षरी पुसीली ॥ हकार रीकार दोनी आक्षरे राखीली ॥ तेही
 पाद्रीवरी लीहीली ॥ मग वाचीरीली पंडीभाकरवी ॥ १७ ॥ आधीं लिहीला
 हकार ॥ पाठीं लीहीला रीकार ॥ वाचुनीया हा मंत्र थोरू ॥ हरी हें
 घडेल नीधारे ॥ १८ ॥ मग योनवीलें पंडीतोत्तमा ॥ म्हणे येणे वाये कारण
 आम्हा ॥ येक हरी परमात्मा आम्हा ॥ हेची लीहीली ॥ १९ ॥ येरे रागीजोनी
 वांयी हाणोतलें सुता ॥ म्हणे हरी आक्षरें कायसीं आता ॥ जी सोची दाता ॥
 हरीरीण काय तें सांगीजे ॥ २० ॥ पद्मल वर्ण हे यीरण ॥ हरी यामध्ये जाणा खुण ॥
 सीधो यणं संमान्य संपूर्ण ॥ मज गुरुवें आणवलें नीरुतें ॥ २१ ॥ रागीजोनी
 आणीला काळींद्रापासी ॥ समग्र वृत्तांत नीरोपिला त्यासी ॥ अपतसे अहिणीसी ॥
 हरी हरी हीं दोनी आक्षरें ॥ २२ ॥ ते वेळें पुस्ततसे काळींद्र ॥ म्हणे तुज लाविला
 कवणें छंदु ॥ येरु म्हणे मिथ्या सर्ववेगदु ॥ हरी हीं आक्षरें दोनीच ॥ २३ ॥ पंडित
 म्हणतानी मज नेणें ॥ आवघेची विचारु मज नेणतां पां येयें ॥ कायआसे हरी-
 परतें ॥ ते मजपुढे नीरुतें सांग पां ॥ २४ ॥ तंव तो काळींद्र म्हणे पंडिता ॥ आतां
 न मारा न पडवारे सुता ॥ हा मूर्ख होउनी आसो परता ॥ कुळासी येश कीर्ति या
 जेनी ॥ २५ ॥ सातवें वरूप प्राप्त जालें ॥ रायें मुंजीबंधन आरंभिलें ॥ बरचे मोहस्थाय
 केलें ॥ संतोपविलें द्वीजवरू ॥ २६ ॥ पाठीं वेदी* वेदीक्या जेयें घातला ॥ बरवीया
 अह्मा भक्ती पढें लागला ॥ सर्व शास्त्रें पडीनला ॥ मग संतोपला काळींद्र ॥ २७ ॥
 म्हणे याचेनी बरवेपणें ॥ जाले चौशीं पारणें ॥ हृदयी आर्लिगुनी म्हणे ॥ आमचे
 जन्म सार्थक ॥ २८ ॥ उभें कथंती देह फोडीलें ॥ कीं हिम केदारां साधीलें ॥ कीं
 पंचाक्षी साधन साधिलें ॥ कीं संतोपवीले लक्ष्मीपती ॥ २९ ॥ म्हणउनी पावलों
 पां पुत्रासी ॥ पूरी नाठ वरूयें भरली त्यासी ॥ वेदु पडीनला अनायासी ॥ सर्व शास्त्रें
 आम्हासीली ॥ ३० ॥ कीं सुखीं केली द्वीजवृंद ॥ तीर्थे सेविले उपशुर्वें ॥ सप्त पुरीया
 भाव सीधें ॥ ज्ञानें दानें घडली ॥ ३१ ॥ बाकी सामवेदाभ्यानें ॥ वरी श्रीहरीनाम-

* 'वेदाभ्यास करविला' असाहि पाठ आढळतो.

चीतने ॥ राज्यस्थिती चालवणे ॥ चंद्रहास्ये कीजे तसे ॥ ३२ ॥ आभ्यासुनीया विद्या ॥
 अवघे पां पढणे सर्व विद्या ॥ चंद्रहास्यामारिखा सुवीद्या ॥ आणीक नाही दुसरा ॥ ३३ ॥
 आत्माराम नीश्रीतु ॥ म्हणउनी धनुष्यबाण करीं घेतु ॥ लक्ष मेदुनी मेदीतु ॥ बाप
 आचुकाई तु धनुर्बाढा ॥ ३४ ॥ मेदे मेदीतां जनार्दनी ॥ लक्षी मेदीजे हे जाणोनी ॥
 ठाण श्रीभंगी मांडुनी ॥ तो संच्छारी व्यापकु ॥ ३५ ॥ शरीर धनुष्य कठीण ॥
 पंचभूतें इंद्रिय प्राण ॥ सीत धनुष्याचें नीर्वाण ॥ करी संधान चंद्रहास्य ॥ ३६ ॥
 ऐसें करुनी गुरुसी नमन ॥ नीश्रये चैतन्य दढमन ॥ कामक्रोधाधीका लोचन ॥
 निर्मळ नीरै ॥ ३७ ॥ नारद म्हणे रे आर्जुना ॥ शास्त्रीग्राम पुजारचना ॥ रात्रींदिवस
 हरीचिंतना ॥ वाचुन नेणे तें वाळ ॥ ३८ ॥ राणीव आळी आपला हाता ॥ लोकामों
 स्वाधीन वेलें स्वता ॥ आज्ञा केलीया महंता ॥ चंद्रहास्ये सकळीकांसी ॥ ३९ ॥
 तुळसीसहित वृंदावने ॥ जयाचा घरी नाहीं चीन्हें ॥ ते म्या सर्वथा दंडणें ॥ ऐसा
 डांगोरा पीटीला ॥ ४० ॥ व्रत जो न करी एकादसी ॥ ते दंडणें आम्हामी ॥
 हरीकीर्तन आहीणोसीं ॥ जो न करितो स्वगृहीं ॥ ४१ ॥ आपुलाला घरोघरी ॥
 अनीत पुजन नीरंतरी ॥ पंचपर्वे उपायावरीं ॥ स्नान दानें करिताती ॥ ४२ ॥
 व्रतन पुजन रुद्रस्थानें ॥ जेन करितो आसनी ध्यान ॥ मठ मठप पोहेदानें ॥ जेन
 पुरवीनी विषम मार्गी ॥ ४३ ॥ बापी कूप तडागें मार्गी ॥ चंद्रहास्यें केडीं येगीं ॥
 ठाणें घातलीं दुर्गोंदुर्गी ॥ राज्य यळकट पै केलें ॥ ४४ ॥ ऐसे अवघे नारदें बोलिलें ॥
 परीसोनी अर्जुनं वीणवीलें ॥ चंद्रहास्यें अभ्यामीलें ॥ बहुता जन्माची सामोग्री
 ॥ ४५ ॥ पैसा मीं कैं होईन भक्त ॥ श्री हरीचरणीं रतु ॥ दर्शनें स्पर्शले हा संगतु ॥
 पैसा कवण मज करील ॥ ४६ ॥ तय बोलिला ब्रह्मसुतु ॥ पार्या ऐक भक्तांची
 मातु ॥ बली पाताल वैष्णव महंतु ॥ लंकापुरी वीभीपणु ॥ ४७ ॥ सत्यलोकीं
 चतुर्मुख ॥ विष्णुभक्त हे आईक ॥ परि याचें सामर्थ्य आलोलिक ॥ नाही भक्त
 देगिला ॥ ४८ ॥ परी इतुकेचि पंचले ॥ येवढें निधान नाहि साधिलें ॥ परिसतां मन
 सुखी जालें ॥ तो अनुवाद न करवें ॥ ४९ ॥ आणीक याची कथा नीरंतर ॥ पार्य
 परिमारी सविनर ॥ सोळावा बरूपीं तो सुंदर ॥ काय करिता जाला ॥ ५० ॥ तय
 नारदु म्हणें कवणे येके वेळी ॥ यखा सुदिन फालीं ॥ चंद्रहास्य विणवी तें वेळीं ॥
 कळींद्रा रायासीं ॥ ५१ ॥ आज्ञा दिजे जी भूपाला ॥ द्विगिजयो यक्ष पंचळ ॥ महता
 प्रबंध बोलियेला ॥ राज्य या नीर्मळ असो ॥ ५२ ॥ याचे फल आसे बहुसाल ॥
 जोंकाये जी पृथ्वी मंडळ ॥ जरी आज्ञा मज देसील ॥ तरी यज्ञ भारमु ॥ ५३ ॥
 तयासी कैंचे पाटेल मुख ॥ धर्म करणें हें तयासी हुस ॥ इतुके कैंचे धामुचें कटक ॥
 पृथ्वी जोंकाययापुरतें ॥ ५४ ॥ तय चंद्रहास्य रागेला ॥ पांच रयेसीं आरुढला ॥
 पित्रु आज्ञा घेऊनी नीचाला ॥ राये पृथ्वीचें जोंकावया ॥ ५५ ॥ हे परीमोनी भूपती ॥
 देशोदेशीचे हांसवी ॥ कटक सामग्री आली म्हणनी ॥ काय वणुं तयाची ॥ ५६ ॥

जी ही भक्ती आरावीला हरी ॥ कैमे नीशवें पायावरी ॥ चंद्रहास्य मनी वीचारी ॥
 हृदई करी नीधोरु ॥ ५७ ॥ नाहीं भक्ती आरावीला हरी ॥ पृथ्वीच्या राजेश्वरी ॥ राज्य
 करी कवणेपरी ॥ भक्तीहीण म्हणउनी ॥ ५८ ॥ बहुरय गनी आळोलीक ॥ आकाश
 पाताळ सकळिक ॥ जळखळ व्योम मंडळीक ॥ आर्धा नीमीशें डांडोळीले ॥ ५९ ॥
 बापु पुरुषार्थ समग्र क्षीती ॥ जींकीले पृथ्वीचे चक्रवर्ती ॥ युध्य करी ते म्हणनी ॥
 शक्ती आलोलीक म्हणनी ॥ ६० ॥ राज्य जींकीले धीद आगळें ॥ आक्रम शक्ती
 जींकीती कळीकाळें ॥ तें नीमीस्थानीमीस्य मीळे ॥ तव जींकीले चंद्रहास्यें ॥ ६१ ॥
 ऐसी छंपन कोटी वसुंदरा ॥ दीपोदीपीच्या राजेश्वरा ॥ जींकीता कळोंद्राचीया
 कुमरा ॥ वेळ नळगे परियेसा ॥ ६२ ॥ ऐसा आकरावा दीवसी ॥ आला
 चंद्रहास्य चंद्रावतीसी ॥ जिकोनी पृथ्वीचीया भूपाळांसी ॥ रवें शवणें
 आणविली ॥ ६३ ॥ रायाचें दात सहस्र ॥ हस्ती गुडारें आपार ॥ नाना
 जातीचे अश्व मनोहर ॥ समस्त सामग्री आणविली ॥ ६४ ॥ बाहिर काळोंद्र
 भेटों आला ॥ तेणें चंद्रहास्य आळंगिला ॥ तेवेळीं सुपुत्र बोलिला ॥ तया
 कळोंद्राप्रती ॥ ६५ ॥ हे राजे पृथ्वीचे धोर धोर ॥ जे कां काळसमान महावीर ॥
 आम्हीं जिकोनी आणिले नगरा ॥ आळोंगणें दीजे यासी ॥ ६६ ॥ ते वेळें आळंगिलें
 समस्त ॥ रायासी केळें गंधाक्षता ॥ बीडारासीं पाठविले समस्त ॥ राजो उगाणी
 जाली बरवी ॥ ६७ ॥ यज्ञकृत्य सारिले भूपती ॥ सामग्री वेचिली बहुते रीतीं ॥
 मग समग्र राजे पाठविजेनी ॥ आभार करुनी आहेर ॥ ६८ ॥ ऐसैं बहुता एका
 दीवसां ॥ काळोंद्र म्हणे चंद्रहास्या ॥ आम्हीं करुभार प्रतीवरुदा ॥ राया कुळी दासी
 देतसे ॥ ६९ ॥ तरी प्रत्यसणें हे द्रव्य उरलें आसे ॥ देउनी पाठवावे प्रधानासरिसें ॥
 तव बोलिलें चंद्रहास्यें ॥ हे देणें कायसें तयासी ॥ ७० ॥ राजे जींकीले पृथ्वीचे ॥
 तयाहुनी बळ काय तयाचें ॥ कळोंद्र म्हणे कार्य नव्हे सेवकाचें ॥ स्वामीद्रोही न
 व्हावें ॥ ७१ ॥ म्हणउनी फीतेक सामग्रीसीं ॥ पाठवीले प्रधानासी ॥ तेवेळीं संतोष
 झाला मनासीं ॥ कुंतली रायाचीया ॥ ७२ ॥ तेहीं आणुनी दीधळें ॥ तव प्रधान
 सतोपले ॥ त्याचें लोक आस्वासिले ॥ तें द्रव्य घेतलें भांडारीं ॥ ७३ ॥ मग नीरोप
 दीधला प्रधाना ॥ यास घालावें उदक आज्ञ ॥ घेउनी गेला घरासी जाण ॥ घरी
 पुजीले ते लोक ॥ ७४ ॥ दुष्टबुद्धी उठमी भोजना ॥ तें येकादशी सकळें जना ॥
 तेथें काय वर्तलें तें जाणा ॥ तें पाटक नामा सांगेळ ॥ ७५ ॥

चंद्रहास्य कथा (२)

धीसद्गुरुचिन्मयानंदाय नमः ॥

मग आले नीपजविली बहुवसें ॥ पाकनीस्पती केली शहरसें ॥ कळोंद्राचीया
 लोकासीं कैसैं ॥ पाहुणेरु मांडीला ॥ १ ॥ साहूनी खान देवतार्चन ॥ घाडीली नाना

प्रकारीचे आल ॥ तेवेळीं बोलिला प्रधान ॥ म्हणे आतां उठीजे आरोगणां ॥ २ ॥
 येरु म्हणे परीसा विनंती ॥ आम्हासी चंद्रहास्याची आज्ञा बहुती ॥ जो मोडील
 एकादशी ये क्षितीं ॥ तो आम्हां दंडणे सर्वया ॥ ३ ॥ ऐसी आज्ञा केली सर्व लोकां ॥
 जो एकादशी मोडिल एका ॥ तो दंडणे नीमीप्यायेका ॥ ऐसे सर्व लोकांसीं म्हणतीलें
 ॥ ४ ॥ ते दीवसीं होउनी सर्वा श्रीकारीली ॥ वृत्त नाही एकादशी मोडीली ॥
 तैसीच आवृती पडीली ॥ समस्तां लोकांसी ॥ ५ ॥ पाहतां पत्रीकिचेनी मीसें ॥ विप्र
 रवीले आनारीसें ॥ राज्य पावीजेल चंद्रहास्यें ॥ कुंतलापुरीचे परीएमा ॥ ६ ॥ प्रधान
 संभ्रमें नीघाले ॥ तुम्ही स्वभावतां धीजे केलें ॥ आमचेनी राजे म्हणीतले ॥ म्हणउन
 मांडिले भोजन तुम्हां ॥ ७ ॥ तरी अजीचा दिवस शुपा कीजे ॥ नायेक व्रतास मान
 दीजे ॥ पावी वृत्त अनुस्तीजे ॥ जें घासेल तुमचे ॥ ८ ॥ तव येरु म्हणे दीजे आवधान ॥
 आजी आम्हा सर्वया उपोषण ॥ व्रत मोडीलीया होईल जाण ॥ दोन्हीं मध्यें
 एकहिं न घडे ॥ ९ ॥ यह लोक ना परलोक ॥ चंद्रहास्य ना श्रीहरी एक ॥ आणीक
 परीसा धीशेप ॥ व्रतासी व्रजन करावें ॥ १० ॥ तव राऊळ तव जाणतसे ॥ आम्हा
 मोडणे नाहीं सर्वया परीयेसें ॥ तेवेळीं बोलिलें धीशेप ॥ दुष्टबुद्धी प्रधान ॥ ११ ॥
 तुम्ही बोलिला जो धीशेपु ॥ ना श्रीहरि ना चंद्रहास्यु ॥ सर्वया करीन तयाचा द्वेष ॥
 धरुनी आणीन चंद्रहास्यातें ॥ १२ ॥ तुम्हा जरी कोपेल चंद्रहास्यु ॥ तरी मी करीन
 चंद्रहास्याचा नाशु ॥ आमचे म्हणीतलें न करावा नाश ॥ येरु बोलते जाले ॥ १३ ॥
 आकरावें दीवसीं छप्पन्न कोटी ॥ तें पृथ्वी जीकोनी प्रौढी ॥ तयासी धीरूध कराल
 तुम्हीं केवडी ॥ हे बुधी कुडी वीचारणें ॥ १४ ॥ आम्हांसीं तंव आजी घेणें नाही
 धान ॥ तुम्हीं सर्वया न बोलावें आन ॥ तेवेळीं रागेला प्रधान ॥ म्हणें करावा
 लागेल द्वेष ॥ १५ ॥ म्हणऊन घोडां बैसला ॥ मग रायापासीं आला ॥ तेयें सांगो
 लागला ॥ कळींद्राची क्षिती ॥ १६ ॥ मग तया कळींद्राप्रनी ॥ करूं आद्रीली
 वीनती ॥ म्हणें तूं पृथ्वीचा भूपती ॥ कळींद्र सेवक तुझा जाण राया ॥ १७ ॥
 तुम्हामीं वृधाप्य सांपें पाहीं ॥ आम्ही इंतुकी आसताची नाही ॥ प्रनिकारु करावा
 लागेल कांहीं ॥ तेयें जाणें आम्हासी ॥ १८ ॥ राजाज्ञा घेउनी नीघाला ॥ बहुत
 दलेमी परीवारला ॥ पुत्र मदन कुशल भला ॥ तयासी नीरोपीला राजभारु ॥ १९ ॥
 कुळींद्र म्हणें दुष्टबुधीतें ॥ तुम्ही जाउनी तेचें ॥ वरु आणावें चंपकमालतीतें ॥ हे
 सगुण सुंदर स्वरूप ॥ २० ॥ प्रधान आला आपुलीया मंदीरा ॥ मार्जेन जालें तया
 अवस्थरा ॥ तें घेळें बोली सुकुमारा ॥ वीशया वुमरी ॥ २१ ॥ बोलीली वीशयाकुमरी ॥
 यापा येक वीनती अवधारी ॥ वृक्षें सांचन कीजे जरी ॥ वृधाचारु ऐमा असे
 ॥ २२ ॥ तरी संचुनी वाडली असे रोप ॥ तयाचें उद्यापण करावें वापा ॥ येरु म्हणें
 नीरोपु सोपा ॥ मी येउनी करी ॥ २३ ॥ जाणीतलें प्रधानें मनीं ॥ कुमारी तव जाली
 शाहाणी ॥ उपजळीया दीवसापासुनी ॥ वरूपें सोळा भरली ॥ २४ ॥ आम्हा पाहाता

नाही राहीलें ॥ वेळा दोनी त्रिभुवन धांडीळीलें ॥ ईश्रवासी देवो म्हणीतलें ॥ तरी
 मनुषें भोगणें नाही तयासी ॥ २५ ॥ घरीं सोईरा नाही तयासी ॥ मग संधी नीचे ते
 वनेसी ॥ बापु नाटवे त्याचा त्यासी ॥ परियेमा ॥ २६ ॥ बहुता दीसाचा म्हणसी ॥
 जन्मुनी सर्पांची संगती ॥ अग्नी भाळीं आणीक स्थीती ॥ गजे चेर्म वेटीली ॥ २७ ॥
 मस उधळण करी सदा धुरजेटी ॥ अमची वीशया चापें गोरटी ॥ अतां वीचारु
 जगजेटी ॥ वीणु वरु ईयेजोगा ॥ २८ ॥ तोही बहुचक बहुनायेकु ॥ तयासी म्हणती
 व्यापकु ॥ त्यासीही मोईरा तोची येकु ॥ नाही दुसरा तयाऐसा ॥ २९ ॥ आतांच
 तुं मूख म्हणो विधी ॥ रात्री दीवस तयासी उपाधी ॥ आचारें श्रुती रचीता वीजीधी ॥
 कुमरी वराची धणो आसेचीना ॥ ३० ॥ ईंद्र वीचारीता नोवरा ॥ तो बहुता डोळयाचा
 आवधारा ॥ वीशया वरपडा सुंदरा ॥ आतां करणां पां वीचारु ॥ ३१ ॥ आष्ट
 लोकपाळ म्हणे जरी ॥ तयासी लक्षने आवधारी ॥ चंद्रसूर्य म्हणो जरी ॥ त्यासी
 रात्री दीवस आरणुक नाही ॥ ३२ ॥ सत्य लोक वीचारीता ॥ नाही ईंची स्वरूपता ॥
 पाताळां धांडोळीतां ॥ फडे धासती मायां सर्पांचीया ॥ ३३ ॥ हे जाली अवर अनी-
 पाडें ॥ गांवा नीधतां घातलें कोडें ॥ आतां ईजोगा वरु जोडे ॥ ऐसी काये धुपी
 करु ॥ ३४ ॥ तेथेळीं आस्वासीलें प्रधानें ॥ आलीयावरी करु व्रतें उद्यापने ॥ नीचे
 उतावेळ मनें ॥ चंद्रनागनी टाकीली ॥ ३५ ॥ तव कळींद्र समस्ता प्रधानासी ॥ येडनी
 भेटला धुष्टधुपीसी ॥ बीडारा नेला तयासी ॥ संजोगणी पै जाली ॥ ३६ ॥ तव
 प्रधानामनीं आणीक भावो ॥ म्हणें पुत्र पां तुमचा पाहो ॥ जेणे जींतील राय रावो ॥
 छपन कोटी वसुंदरा ॥ ३७ ॥ तेथेळीं चंद्रहास्य बोलाव्रीला ॥ तो धुष्टधुपीसी भेटवीला ॥
 नमस्कार करुनी उभा केला ॥ मग लागला आवलोकु ॥ ३८ ॥ आपादमस्तकवरी
 पाहिलें ॥ आववें शरीर आवलोकिलें ॥ तव वामचरणीचें देखिलें ॥ चीन्ह साहज्या
 आंगोळीचें ॥ ३९ ॥ मग म्हणें हा तोची वाळु ॥ वैरी जाळासे प्रचळु ॥ आतां
 कां पा न लाड वेळु ॥ म्हणुन मानसीं वीचारीलें ॥ ४० ॥ युक्तीनें बोलतसे ॥ म्हणे
 तुम्हा गमतसें कैसें ॥ आच्छादीतां वीधान ऐसे ॥ रायासी कां पां न भेटावें ॥ ४१ ॥
 बहुयेक राज्य देतां ॥ आजी पृथ्वीपती आसतां ॥ आणोक परीसा कथा ॥ प्रहवेवस्था
 धामची ॥ ४२ ॥ आतां हे पत्र आमचें न्यावें ॥ बरव्यापरी नीरोपावें ॥ कवणा
 न सांगावें ॥ आणीकासी ॥ ४३ ॥ हे दुसरीयासी देवों नयें ॥ आतां पत्रीका
 न्यात्री ऐसेनी उपायें ॥ ऐसे म्हणउनी लीहीलें कुबुदीप्रार्थें ॥ ते कारण परियेसा
 ॥ ४४ ॥ स्वत्ती श्रीरस्तु मदना ॥ दुष्टबुद्धी लेखणा ॥ पाठवीले येकांत स्थाना ॥
 वीचारुनी वाचायें ॥ ४५ ॥ चंद्रहास्य तुज हितु ॥ म्हणउनी मंत्र अनुष्टीतु ॥ जरी
 होसील माझा सुतु ॥ तरी वीळंतु न लाजीजे ॥ ४६ ॥ सर्व संपत्तीया आधीकारु
 ऐसा जो वीचारु ॥ म्या लीहीला आसे नीर्धारु ॥ म्हणउनी मंत्र अनुष्टीजे ॥ ४७ ॥
 वीरा या दीजे प्रयत्नें ॥ कुलान्वय म्हणाल क्षने ॥ वय रूप न पाहणें ॥ क्षण न

लावणे रे सुपुत्रा ॥ ४८ ॥ सुदीन कुदीन हा न सोधी ॥ आणोकासी न पुसाजी बुद्धी ॥
 कार्य करावे घडीयेमधीं ॥ जरी पुत्र होसील आमुचा ॥ ४९ ॥ होईल भोजन
 रमाल ॥ न वीचाराधी वेळ आवेळ ॥ यीडीयाचे ठाई हळाहळ ॥ ग्रणे पडो देसी
 ॥ ५० ॥ उंचा घर्षी संतोशाय्या ॥ उदकीं वीसर पडो नेदाया ॥ शय्या पुण्याचा रचावा
 आठउनी पडीभरू ॥ ५१ ॥ नातरी आभ्यांगाचा ठाई ॥ याचें तुं आठउ घेई ॥ वेचीतां
 संदेह न धरावा कांहीं ॥ सोहळा करी बरव्या रीतीं ॥ ५२ ॥ तुज घीण कवणा घीश
 या ॥ चावया प्यावया पुत्र राया ॥ सयेंस्वें जड होउनीयां ॥ संतोशायी वेगोतर ॥ ५३ ॥
 आम्हा घृत्था कायसी चाड ॥ पाहे तुज आग्रघड ॥ म्हणउनी हे फेडवा कुड ॥ घडीचा
 लोट न करावा ॥ ५४ ॥ कन्या वैरी वीतद्रुमु ॥ वाढवीलीपानेरीं पाहे येमु ॥ ऐसे जाणो-
 नियां चमूं ॥ तुयां केले पाहिजे ॥ ५५ ॥ येणें तुची होउनी आसीजे म्हण-
 उनी हा मंत्र अनुष्टीजे ॥ बहु शुक्तीनें कार्य कीजे ॥ सळ फेडीजे दृष्टीचें पै ॥ ५६ ॥
 पैसें पत्र छीहीलें ॥ ते चंद्रहास्याहार्ती दीधलें ॥ मग तया पाठवीलें ॥ कुंतळापुर
 नगरासी ॥ ५७ ॥ हें न्यावें कुंतळापुरा ॥ करी या मदना कुमरा ॥ न देखावें मातु
 पीतरा ॥ आणो आपुलिया समंधी ॥ ५८ ॥ जरी आणिकां पुढें दाखवीसील ॥ तरी
 तुजच संशय गमेल ॥ कार्य तुझेच नासेल ॥ म्हणउनी वेगोतर जाईजे ॥ ५९ ॥
 आणीकांनी नेघावें सांधातें ॥ एकलेंची जावें तेंयें ॥ मग नमस्कार करूनी प्रधानां ॥
 गेला आपुलिया मंदीरा ॥ ६० ॥ म्हणें मज जाणें कुंतळा पुरा ॥ भेटणें दुष्टदुडीचीया
 कुमरा ॥ नमस्कारूनी मातुपीतरां ॥ आज्ञा घेउनी नीघाला ॥ ६१ ॥ मागें धांवती
 चंद्रात्री ॥ माये शळंजीली तये वेळी ॥ आरे आजी ये आत्रकाळीं ॥ कुंतळापुरासी
 पाठविलें ॥ ६२ ॥ आंगीं प्रत्यांगीं वीथुनां ॥ न्यासीलें अनुक्रमें ॥ मग नीघाला
 संभ्रमें ॥ वेगोत्तर जातसे ॥ ६३ ॥ शतयोजने माध्यानवेळे ॥ चंद्रहास्य आला
 सीघ्रकाळें ॥ मग नगरावाहप्रदेसीं नीर्मलें ॥ उपवनें देखीली ॥ ६४ ॥ कोण समर्थ
 कोणत्या कुंतळापुराचा ॥ देखिला बाह्यप्रदेशु नगराचा ॥ जैसा कां वीस्त्रामबंधु
 शीवाचा ॥ श्रीहामनोहर ॥ ६५ ॥ शृंगारवनें उपरनें ॥ जेथें नाळमाळ आंबीयांची
 वनें ॥ अशोक पार्याकाची स्थानें ॥ कल्पवृक्ष ठायीं ठायीं ॥ ६६ ॥ सरोवरीं केतकीचे
 दहें ॥ अमर लुबले वापुडे ॥ पुण्यापरीमळालागीं घेडें ॥ रूंजी करीनी आळीकुळ
 ॥ ६७ ॥ आनख वीढ्य मांदारा ॥ चंपक बकुल सुवर्णसारा ॥ फणस नीघोनी
 वीस्त्रारा ॥ मातुळींग द्राक्ष ॥ ६८ ॥ दार्दीयवृक्ष रायणी ॥ फोफळी खर्जुरी जासवणी ॥
 कळंब रक्तांजन दाढोनी ॥ गगनमार्ग दीसती ॥ ६९ ॥ ईडि नारंगी नारेळी ॥
 बरव्यां पुण्याउली ॥ लवतानी पत्री फुळीं ॥ फळाभारु घोघर ॥ ७० ॥ सेवंत्या
 शतपत्रें बहुवसें ॥ चंपक वीखुरा होती आशेणे ॥ जानी जुनी वाटोगरी परीमळ
 भासे ॥ ऐसी घनस्थळी दाटली ॥ ७१ ॥ शाळी केळी चापे सुमंडित ॥ माजी वाळीयाचे
 थोंगें दीसत ॥ दवने मरुथे परीमळत ॥ पाची परोजे स्थानेतूर ॥ ७२ ॥ सरोवर

स्फटीकनीयध ॥ यसीली पक्षी कुळे बहुवधीध ॥ कासीर सोमकांत संनीध ॥ वृक्षावरी
 शोमती ॥ ७३ ॥ चक्र्याकें नानावीवीधें ॥ श्रीडा करिती आल्हादें ॥ कमळपत्री
 मकरंदें ॥ पद्मकें उधळती ॥ ७४ ॥ सारस मयोरें नृत्य करिती ॥ चातकें घटके शब्द
 दावीती ॥ कोकीला पंचमु आळरीती ॥ जर्गी मनोरथु पुत्रावया ॥ ७५ ॥ राहदाचीया
 नादध्वनी ॥ पाट बाहताती सारणी ॥ जातसे पुष्पवृक्षा पाणी ॥ अनी सीतल
 छाया ॥ ७६ ॥ ऐसीया सरोवरच्या पाळी ॥ चंद्रहास आला माभ्यान्हकाळी ॥
 छाया देखीली सुसीतळी ॥ अती मनोरम्य ॥ ७७ ॥ वारू बांधला तमाळेसी ॥ मुख
 प्रक्षालीलें उदकेसी ॥ वीथ्रांती जाळी चंद्रहासासी ॥ ते वेळीं वीडा घेतला
 ॥ ७८ ॥ भ्रम गेला होऊन खत ॥ आला चंद्रहास सुस्नात ॥ सहस्र नाम जपजपत ॥
 देवतार्चन सारीलें ॥ ७९ ॥ जवळीं होते सिद्धाच ॥ जाहले चंद्रहासासी भोजन ॥
 पुनरुपी वीडा घेऊन ॥ निद्रा केली नावेक ॥ ८० ॥ चंपकमालती राजकन्या ॥
 सर्वें सखीया सामान्या ॥ नीघत्या आल्या पुष्पवना ॥ शत सहस्र सुंदरी ॥ ८१ ॥
 आणोक वीश्या कुमरी ॥ सर्वें पांच शतें सुंदरी ॥ रायमंडळीकाचीया कुमरी ॥
 गोष्टी सांगीती नीतीचीया ॥ ८२ ॥ यस्तंत पुष्पें प्रायेंनेसी ॥ आस्वस्थ मीचणें तपासी ॥
 गौरीपुत्रन प्रतीदीवसी ॥ शृंगारवाहीये येताती ॥ ८३ ॥ पुष्पें दंडीती येरयेरी ॥
 करिती चंपकदळाची कुसरी ॥ येकी कमळकळीकेचा तुसारी ॥ सडकें देती धारो-
 नीया ॥ ८४ ॥ पडत हुंहुमाचा रोळा ॥ उधळती चंदन कर्पूर सीये घेळी ॥ परीमळ
 बांटीती येकीयेकी बाळा ॥ बहकतानी आवधारा ॥ ८५ ॥ गजस्कंदी येऊ कुसरी ॥
 दाळींवे सोडुनीं उपराडपरी ॥ वीळ्या (?) यौवनामाक्षारी ॥ परीसा घीलास
 ॥ ८६ ॥ मातुलींगाचें होडे करी ॥ एक जंबीरें घेतली ते आवधारी ॥ सख्या टाकीती
 पृथ्वीवरी ॥ तो भाव जाणीजे ॥ ८७ ॥ पुष्पाच्या सेजा करुनी नीजती ॥ येकयेकीते
 उडवीती ॥ चालवो जाड जळाप्रती ॥ श्रमु जाला खेळतां ॥ ८८ ॥ पाठीं नीघा-
 लीया सुंदरा ॥ तव देखती नींद्रीमा राजकुमरा ॥ जैसा कां केळवला नोपरा ॥
 प्रणु आला प्रीयेसी ॥ ८९ ॥ परी त्यांत घीशयेचा वनी ॥ वरुं बैसला ततक्षणीं ॥
 स्वासउस्वास अंतःकरणीं ॥ घेळोयेळा घालीतसे ॥ ९० ॥ परि मत्तिया सांघातें ॥ उदरें
 प्रवेशला तेयें ॥ राजहौस गेले उडते ॥ त्या देखोनी राजकन्या ॥ ९१ ॥ गृहणी उदकास
 होईल नाशु ॥ याचा स्वभाव बहुवसु ॥ मुख्य युवती पुष्पमामु ॥ समीप मालती मंडीत
 ॥ ९२ ॥ ऐसी जळक्रीडा संपली ॥ नीलोत्पळें वरी टाकीली ॥ येकी येकीत येकी
 बांधली ॥ फळे झेळीती परस्परें ॥ ९३ ॥ वळें टेवीलीं होती बाहेरी ॥ बायो नेउ न सके
 वरी ॥ भावो परीयेसा येकीपरी ॥ अभीनय जास ॥ ९४ ॥ सामाग्य संपनी परीमळ
 भावो ॥ पंगु जाला बायो न संभवो ॥ अती मुकुमारे यथे हाळुये ॥ परी नेउ न सके
 ती ॥ ९५ ॥ ऐमी जळक्रीडा संपली ॥ मग यथें परिधानें केळीं ॥ गौरी अताराळागीं
 पुजीली ॥ परम प्रीती निवाळिया ॥ ९६ ॥ वीश्या राहीली माधारी ॥ चुकटनी

सखीया सुंदरी ॥ म्हणे एक वेळे दृष्टी पाहोतरी ॥ तेथेच असे फीं गेला ॥ ९७ ॥
 समत शंकेत जात असे ॥ राहे झाडाचेनी कडसें ॥ सखीया देखती क्षणे म्हणतसे ॥
 तरी आनारीसें होईल ॥ ९८ ॥ म्हणती चुकडनी आसे गेली ॥ कवणा संकेतीं
 राहिली ॥ तया हाळफळाची बोली ॥ मी काय नेणें बहुतेक ॥ ९९ ॥ नाहीतरी
 पुढेच जातील सुंदरी ॥ तरी कांहीं सांगतील घरीं ॥ अथवा मज न देखतील तरी ॥
 येथें मागुनी न यायया ॥ १०० ॥ सांज अंत जातसे वेल्हाळा ॥ कां पां न देखो
 मांदोळा ॥ अथवा थोकळी ससेल आवळ्या ॥ त्या देखों न मज ऐसें जालें ॥ १ ॥
 देखोनी सुंदरा त्या पुरुषा ॥ केंवीं प्रमदा न भुले देखा ॥ समस्ता आवस्था भावो
 देखा ॥ म्हणोनी पाहत चालनी ॥ २ ॥ कां झोंप होती तीये वेळीं ॥ एखादी असेल
 जवळी ॥ काय कारण मीती ये वेळीं ॥ बोळखी पडेल नीगुती ॥ ३ ॥ काम कारणाचें
 पीसें ॥ मदनें उदळ्या घातला असे ॥ वनें वन हीडता जैसें ॥ आंती ये जैसे येतसे
 ॥ ४ ॥ फीं थारु हिंस केला जाणौन ॥ तव होताती शकुन ॥ पाउलें टेजीतसे उचलुन ॥
 सामोरी आली हलुची ॥ ५ ॥ आणीक एक चिंती मनीं ॥ क्षण एक जाणें क्षणी ॥
 एकवेळ पाहे आवळोडुनी ॥ आवेव आकृती याचे ॥ ६ ॥ म्हणडवी त्यासमीप उभी
 ठेली ॥ तंव यास निद्रा असे आली ॥ म्हणुन भवानी नीस्टली ॥ घातली निद्रा यासी
 ॥ ७ ॥ आणीक एक नवल चोज ॥ नीजेळीयां देखोनी एवढी लाज ॥ तव गांठी पदरीं
 देखीली सहज ॥ येरे पाहिली उचलोनी ॥ ८ ॥ तव देखीली शाळीग्राम शीळा ॥ ते
 नमस्कारीली वेल्हाळा ॥ म्हणे बैणव आसे वेवळा ॥ आणी भक्तीनें देखे ॥ ९ ॥ फीं
 शीच जवळीं देखीली ॥ तेहीं हलुच करीं बोडिली ॥ दोरीसीं पत्रीका बांधिली ॥ येरी
 ती सोडी हलु ॥ १० ॥ पित्रमुद्रा बोळविली ॥ तैसीच कपाळीं लाविली ॥ हरषें निर्भर
 जाली ॥ वाचुं लागली उकलुनियां ॥ ११ ॥ म्हणे वरवीमुद्राक्षरें ॥ न चुकती तयाची
 नीधरें ॥ वाचु आदरीली सुंदरें ॥ कवणेपरी परीयेसा ॥ १२ ॥ स्वस्ती थीरस्तु
 मदना ॥ दुष्टबुद्धी पत्रलेखणा ॥ पाठरीलें एकांतस्थाना ॥ वीचारुनी वाचाचें ॥ १३ ॥
 हा चंद्रहास तुज हितु ॥ म्हणुन मंत्र अनुस्तीजे त्वरीतु ॥ जरी होसील माझा सुतु ॥ तरी
 वीळबु न करीसी ॥ १४ ॥ सर्व संपती यासी आधीकारु ॥ ऐसा जागोनी वीचारु ॥
 जरी होसील चतुरु ॥ तरी हे कार्य करीमील ॥ १५ ॥ वीश यास दीजे प्रयत्नें ॥ कुळ
 आज्ञा न म्हणवा तें मनें ॥ वयरूप नये वीचारणें ॥ क्षण न लावणें पुत्रराया
 ॥ १६ ॥ ऐसी सर्वनीस्तार पत्रिका ॥ वाचीली तया कणीका ॥ म्हणे प्रबंध कळो
 नीका ॥ वरु पाठमीला न चुके ॥ १७ ॥ आहितु ऐसे न करीच पद ॥ न करीच
 आकार ना भेद ॥ पुढा आणीक वाची पद ॥ जो संपती तुजची सम ॥ १८ ॥ खेद
 करील मदना सारखे ॥ म्हणडवी सत्वर लिहिलें नीकें ॥ तेथें भावोत्तरीं आणीकें ॥ न
 वाडीच कुशलतेनें ॥ १९ ॥ मळत्वे पुत्रा सर्वस्व पा हरी ॥ हे न कळेची माझारी ॥

म्हणे पत्रीकेची कुसरी ॥ बरीवीयापरी लिहिली ॥ २० ॥ वीरा यासी घावें ऐसें ॥
 येयेची कां पां आनारीसें ॥ काय चुकला पीता ऐसें ॥ आक्षर आग्रघड पडलें ॥ २१ ॥
 घाचीता खेवो मदनं मारीजेल ॥ आनर्थ आनारीसा घडेल ॥ मागुता कैं उपजेल ॥
 मायेचा पोटां ॥ २२ ॥ येवढा नीघतां जाणवले बापासी ॥ सोंचन करावे लक्षासी ॥
 उद्यापन करावें त्यासीं ॥ येरू म्हणे येउन करीन ॥ २३ ॥ तरी पाठनीला आसेल
 वरू ॥ परी एकु पडळा आसेल वीचारू ॥ परी वीरा घावे हा नीर्धारू ॥ कां पां
 लिहिला पीत्यानी ॥ २४ ॥ आतां चुकला आसेल जाणा ॥ आक्षर पडले आसेल
 आन ॥ नखें नेत्रे काजळ वरपोन ॥ मसीचे आक्षर लीहिलें ॥ २५ ॥ वीर्यया घावी
 याम्यो ॥ नखें रेखीली नेत्रमसी ॥ मागुतें गुंडाळोन बांधीलें पत्रीकेसीं ॥ मागुतें
 मनासी काय बोलती जाली ॥ २६ ॥ म्हणें जयजयजी शंकरा सर्वेशा ॥ ऐसी पुरबिती
 माझी आपा ॥ जो हा वरू जोडला हा भरवसा ॥ आणीक न मागें कांहीं ॥ २७ ॥
 देड पोटकुळ्या रगडू पाये ॥ तरि झणी जेउ येईल माये ॥ नायेक बोले फरुं काये ॥
 मागीं सीणले असतील ॥ २८ ॥ काय पां लागली असेल भूक ॥ असते कीं दोनिचारि
 मोदक ॥ तरी उगलीच देडनि ज्यातें देख ॥ परि न करील आनातें ॥ २९ ॥ अथवा
 सिंथाघ्न दीघलें असेल माया ॥ तेणें जेवण जालें असेल गोसांविचा ॥ पुनरपि भोंवतें
 पाहुनियां ॥ काय बोलती झाली ॥ ३० ॥ उठतील तरि राहों आतां ॥ परि भिडलत्व
 लागेल सर्वथा ॥ बाप मन्मथाची येया ॥ गुंडाळतसे अंतःकर्ण ॥ ३१ ॥ खेदु पावला
 शरीरा ॥ नायेक घालुं वारा ॥ खेवो आळिया प्राणेश्वरा ॥ देखोनि काय म्हणिजेल ॥ ३२ ॥
 म्हणउनि सरकरि निघाली ॥ सखीजनीं येतां देखिली ॥ म्हणती तुं कां धो अससी
 कोमायिली ॥ बोसायली सर्वांगी ॥ ३३ ॥ म्हणती हाळफळ नोवरी ॥ आली आदे
 पां कोडे सामोरी ॥ आणीक कोणही देखिलिया उपरी ॥ तरि सांगेल अवघें ॥ ३४ ॥
 खेद नीद आले कपोळी ॥ उमळला तीस वक्षस्वळी ॥ नेत्र कोपोनि बोले घाळी ॥
 काय हालफळीं बोलत असा तुम्ही ॥ ३५ ॥ रळी न करुं आम्हीं करणेसीं ॥ म्हणोनि
 निघाली घरासी ॥ प्रवेशली राउळांगणासी ॥ अवस्थाजरू काय सांगो ॥ ३६ ॥
 परि न सांगेचि कवणा कांहीं ॥ तीसरा प्रहरू जाला पाहीं ॥ निद्रा हरली तये समयीं ॥
 मग उठिला चंद्रहास्यु ॥ ३७ ॥ मुख प्रक्षालुन घेतला विडा ॥ पुनरपि स्वारू झाला
 घोडा ॥ वेगीं निघाला अडशडां ॥ प्रधानगृह पातला ॥ ३८ ॥ घृत्तांत द्वारपालां
 हातीं ॥ पाठविला मदनप्रती ॥ तो येउनि करी विनती ॥ म्हणेजी प्रधानपत्रिका
 आणिलींसे ॥ ३९ ॥ नांव चंद्रहास्य तया ॥ पुत्र होय कळिंदाराया ॥ मग मदन
 झाला धांवोनियां ॥ क्षेमालिंगण दीघलें ॥ ४० ॥ भीतरिले निजगृहीं ॥ नेउनि पूजा
 केली पाहीं ॥ अवघे राउळांगण उरछाई ॥ तंव काय अपूर्व वर्तलें ॥ ४१ ॥ ह्युचि
 सोडिली पत्रिका ॥ ते मदना करीं दिव्ही देखा ॥ स्वमुर्ते निरोप इतुका ॥ पत्रप्रमाणें
 काय कारणें ॥ ४२ ॥ स्वस्ती श्रीरस्तुमदना ॥ दुष्टउदीपत्र प्रमाण ॥ पाठविलें एकांत-

स्थाना ॥ विचारूनी वाचावें ॥ ४३ ॥ समस्त पदें असे वाचित ॥ विशया घावी
 निघांत ॥ वय गुण न विचारित ॥ सरकरी कार्यं सीडी न्यावें ॥ ४४ ॥ पदार्थ बरवा
 भासे वांछीतु ॥ आर्थं तव सृष्टी नीघतु ॥ दुसरा आर्थं न वीचारीतु ॥ सुस्त बुद्धी
 तयाची ॥ ४५ ॥ लिखीला घेवनी घरांत गेला ॥ मातेप्रती सांगों लागला ॥
 वीशयासी घर भासे आला ॥ पत्रोका आम्हासी पाठविली ॥ ४६ ॥ लिखीत वाचितसे
 मातेपुढें ॥ पदार्थ काडीतसे धडधडे ॥ येरी उभा टाकलीयां गवाक्षाआडें ॥ समस्त
 राणीयां मीळोनी ॥ ४७ ॥ देखोनी चंद्रहास्या ॥ पाहतां टेलीया डोळसा ॥ म्हणती
 रूपें मदन ऐसा ॥ यासारखा बरवेणें ॥ ४८ ॥ तव माये म्हणे वो कुमारी ॥
 एवढे भाग्य भासेल जरी ॥ जे यासी होईल अंतुरी ॥ ऐसे सृष्टा काये करील
 ॥ ४९ ॥ तंव मदन म्हणें फापसा उघारु ॥ ऐसा तव लीहीला भासे निर्धारु ॥
 घडीचा न करावा वीचारु ॥ तत्कालिक करावें ॥ ५० ॥ वीशयेसी धरुनी
 आणीती सुणा ॥ म्हणती पाहा वरा नीधाना ॥ हा आमचा दादो जाणा ॥ न्यावया
 तुम्हा आलासे ॥ ५१ ॥ येरी ठाके पाठीमोरी ॥ काय नीलजा हो बोला परोपरी ॥
 उगी भासा नाहितरी ॥ दादोपासी सांगेन ॥ ५२ ॥ मदनुभार्या म्हणे मदनासी ॥
 हे सीकरीळ आमुर्चाया दादासी ॥ तव हांसे येतसे मदनासी ॥ थोले मातेसी देई
 आज्ञा ॥ ५३ ॥ यारे येळु छावीसी कुमरा ॥ ते येळी मदनु आला माहेरा ॥ मग
 जोनीसी थोलाउनी म्हणे निर्धार ॥ लग्न शुद्ध उत्तम ॥ ५४ ॥ वीचारूनी जोतीन
 बोलती ॥ आजी मधुर्वेळ लक्षा नीरुनी ॥ वीचारीता आरती परती ॥ न देखों मासा
 सी वांचुनी ॥ ५५ ॥ यापु घोडव तसे होणार ॥ ईश्वर सुत्र फरणार ॥ दिवस उरला
 आर्थं प्रहर ॥ वेगुवेगु म्हणउनी उठीला ॥ ५६ ॥ उपरवाळ्या थरोवर नेला ॥ सेजार-
 गृही वैसलीला ॥ सुणासी जावया नीरोप दांधला ॥ तुम्ही तीकडील बरहाडीये
 ॥ ५७ ॥ ते बहिण भाड होती वरा ॥ तीहि वेणीं नाहणीला नोवरा ॥ तैसेची मांडीलें
 व्यापारा ॥ बळवटाचीया कुसरी ॥ ५८ ॥ जे जें पीसुणे स्वभाव ॥ ते त्यासी होती
 बहिण भाडयें ॥ लवडसवडा करी आवधीये ॥ लागे जीतुके आणवीती ॥ ५९ ॥
 घरीचीया सुना पीसुणा ॥ म्हणती फळ प्रदान बघें आणा ॥ येक म्हणती नीरुलें
 नेणा ॥ आधीं आलंकार आणावे ॥ ६० ॥ बरासी जाले नाहणें वारें ॥ पाठवीले छेब्रे
 चामरे ॥ नवरा धारुवावरी स्वार जाले वेगोतरे ॥ प्रणुनी घेतीयेवेळीं ॥ ६१ ॥
 करी नारेळवेल आक्षता ॥ देउन उपाध्य म्हणती सीघ्रता ॥ पालछेब्रे सृदांग
 पाजतां ॥ डवळ गाती गायेक ॥ ६२ ॥ पडती बोवालीणीचे शतें ॥ बघें कैशी
 आसंग्याते ॥ देखोनि लोक चंद्रहास्याते ॥ म्हणती घरु बरवा मीळाला ॥ ६३ ॥
 रूप देखती चंद्रहास्यातें ॥ म्हणे दैव ये वीशयाचें ॥ आतें पुरलें मायेचे ॥ म्हणे
 घरु मिळाला कन्या सारखा ॥ ६४ ॥ बरु पातला द्वाराजवळीं ॥ येक म्हणती
 मुद्दें बोवाळी ॥ मग देखिला सकळीं ॥ कुशल पढताती ॥ ६५ ॥ वेद विष

मधुपकं ॥ होतसे घेद मंत्राचा घोष ॥ चव्हे आळंकार शास्त्र वीरोप ॥ मदनं केली
 समक्षा ॥ ६६ ॥ तव येक म्हणती घडी जाळी ॥ पायेमांडे घालिती वहिती ॥
 परांसी घर प्रवेशली ॥ अंतपाटु धरियेला ॥ ६७ ॥ सावधान म्हणती जोईसी ॥
 म्हणती मंगळास्तक प्रेमेसी ॥ येक म्हणती समयेसी ॥ कळकळ आवरा ॥ ६८ ॥
 ॐ पुण्ये जाली शब्दे थोरें ॥ टाकीती अक्षता परस्परे ॥ मन कन्यादान केलें मदन
 कुमरें ॥ पितृभाजा वरदक्षणा दीधली ॥ ६९ ॥ गौरीहरी हळदी गाती ॥ पाटक
 सुलजः म्हणती ॥ वधुवरें अंबा सांपीती ॥ मग याहिर येती घोवळीयावरी ॥ ७० ॥
 तेथें हवन धीधी जाली नीकी ॥ आदरें धोलोन केलें सुखी ॥ मंडप कापडी वस्त्री
 आनेकी ॥ चांदुवा मुक्ताघोरा मांडीले ॥ ७१ ॥ फळ केलें धोर मारें ॥ वादीत वस्त्रें
 धन गोदानें ॥ भांडारा फोडीला तेणें ॥ जी वहुतां दिवसांची सांचली होती ॥ ७२ ॥
 म्हणे पितृभाजा तव ऐसी आसे ॥ कार्य करावें पूर्ण ऐसें ॥ जे जे मागे त्या तैसे ॥
 देतु आसे ॥ ७३ ॥ नृत्य मांडीले नृत्यकीं ॥ कथा सेंवर नेटकी ॥ मदनं विश्व केलें
 सुखी ॥ ऐसें नीनी दीवस पें जालें ॥ ७४ ॥ तव येरीकडे काय वतें हुष्टबुद्धी ॥
 कळींद्र आरुळोनी घातला थंदी ॥ लोक आकळीले आपदी ॥ नगर पीडीलें
 समस्त ॥ ७५ ॥ सर्व हीरोनी नीघाला ॥ मार्ग क्रमो लागला ॥ तव सर्प पृक
 भेटला ॥ प्रधानेसी काय बोलिला ॥ ७६ ॥ म्हणें मी रक्षकु तुझिया द्रव्याचा ॥
 मदनं येतु केला त्या आर्थाचा ॥ बीगाहो केला त्या धीशयेचा ॥ ऐसं बोलोनी बद्दश्य
 जाला ॥ ७७ ॥ काय पां सांगितलें चीन्ह ॥ हुचीत जालें प्रधानाचें मन ॥ तव पुढें
 नेता देखीलें ग्राहण ॥ गळां माळा वस्त्रेसी ॥ ७८ ॥ त्यातें पुसतसे आपण ॥ कवणें
 ठार्याहुनी येता हे ग्राहण ॥ येर कर जोडुनी आशीर्वचन ॥ बोलते जाले त्यासीं
 ॥ ७९ ॥ म्हणती होय मदन पुत्र तुझा ॥ तेणें आजी सुखी केलें द्वीजा ॥ मान
 मांडीवीला आमचा घोजा ॥ दीधली उत्तम प्रयुक्ती ॥ ८० ॥ सोहळा धीशयेचा
 सांधानीं ॥ प्रधान संकेतु जाला चीर्ती ॥ पाटकु नामा सांगे पुढती ॥ पुढां आपुवें
 घतलें ॥ ८१ ॥

॥ श्री ॥

श्री चंद्रहास्य कथा (३)

द्विज सांगनी आल्हादें ॥ म्हणें सुखि केली ब्रह्मवृंदें ॥ वस्त्रें दिधली नानाविधें ॥
 येकासि गाई सवला ॥ १ ॥ फळें पोफळें मारिकेलें ॥ प्रत्यक्ष अलंकार घेगळे ॥ तव
 धोर अंतःकरण खळबळें ॥ करितां बडे डोळे वेळोवेळां ॥ २ ॥ आस उश्वास घालोनि
 योले ॥ म्हणें काये पाहतासा घेगळे ॥ याचिया 'जोड पडवहिलें ॥ समस्त द्विजांचिया
 ॥ ३ ॥ तेवेळीं धांवती सेवक ॥ मार्गोतां हाति बांधती येक ॥ द्रव्य हिरति अनेक ॥

१ 'जिमा असुडा रे बहिलें' असाही पाठ आहे.

येकाचे येकासी झाले ॥ ४ ॥ यापु चरित्र जगदिसे ॥ पुढा यतेंल परियेसा ऐसें ॥
 राज्य पाविजेल अनयासें ॥ चंद्रहास्य राजेंद्रें ॥ ५ ॥ गाई हातिच्या सुटनी ॥ थोर
 मानीरधी म्हणनी ॥ म्हणति गांठि द्रव्याचि सुटति ॥ अहा कटकटा म्हणति नारायणा
 ॥ ६ ॥ त्याच्या मोडिताति द्रव्यप्रैथि ॥ येक भाकिताति फाकुळनी ॥ प्रधानें
 विचारिलें चितीं ॥ ब्राम्हणासी येसे करूं नये ॥ ७ ॥ मग घारीलें परीमार ॥ नगरा
 भाला येगनर ॥ प्रवेशला आपुलें मंदिर ॥ तये अयस्वरीं ॥ ८ ॥ मदनें नमस्कारिलें
 प्रधानासी ॥ तेथेलीं पुसीलें तयासीं ॥ म्हणें काय कर्म आचरलासी ॥ नाही पत्रप्रमाणें
 कार्य केलें ॥ ९ ॥ तव येरु म्हणें जी पत्रप्रमाणें ॥ कार्य केलें थोरें गुणें ॥ पादा पां
 घोदरें दोघेणें ॥ बाळंकारलि दिसताति ॥ १० ॥ द्रव्य घेचिलें बहुत ॥ कांहीं नाहीं
 केले न्यून्यता ॥ आणि पाहों दे पत्र लिखित ॥ येर त्वरित करी दिधलें ॥ ११ ॥
 लिखित धाचिलें सविस्तर ॥ त्रिस्थया घायी येसे उत्तर ॥ घावें ऐसें समस्त पदगंभीर ॥
 अर्धु सविस्तर जाणतसें ॥ १२ ॥ म्हणें कां लिहिता भ्रांति पडली ॥ कीं या हातासि
 अग्नी लागली ॥ यासि बोलु कायसा म्हणउनि आदरली ॥ प्रिय वचनें तयासी
 ॥ १३ ॥ होसि सुपुत्र आशा प्रतिपाळिली ॥ परवि सुपुढी केली ॥ येरा कीर्ती
 जोडिली ॥ श्रुक्ति नये मग पुसिली ॥ हे होय थारे म्हणौनी ॥ १४ ॥ आजी विवस
 साटियांचा ॥ विचारु करु आदरीला वखाचा ॥ मग मागीतला पट कुळाचा ॥ पुत्रें
 जाणविलें तपीमी ॥ १५ ॥ अस्तमानसमयो प्रवर्तला ॥ मग मदना
 कुमरामी निरोप दिधला ॥ रागो नमस्कारुनिये वहिला ॥ आणि कृल सांगावें
 ॥ १६ ॥ मदन गेला राज्यभुवना ॥ कुलिंद्रासि नमन केले जाण ॥ उभा
 ठाकला कर जोडुनि जाणा ॥ कृपा वचनें योलतसें ॥ १७ ॥ म्हणें जी प्रधान
 आले गांविहूनि ॥ राउलासी पाठविली घीणरनी ॥ धनु थोर जाला म्हणउनि ॥
 येणें नव्हेचि प्रधानाचें ॥ १८ ॥ आणीक साड्याचे कृत्यसे ॥ पुनरपि पुसिलें कुलिंद्रें
 ऐसें ॥ कवणाचा विगडो साडे कायसे ॥ काय योलतसे मदन ॥ १९ ॥ तव स्थानिचे
 योलती लोक ॥ राउळे नाहि परिसीले एक ॥ विखयेचा विवाहो केला देखा ॥
 नोवरा नेटका आणिलासे ॥ २० ॥ मनुष्य म्हणतां असे येरा ॥ दुसरा मनमय नायेकु ॥
 किं तो त्रिष्णुची साक्षात् सुरेण्ड ॥ वरु आणीक नाहीं पाहता ॥ २१ ॥ घळी कंदु
 म्हणतां आणीक नाही दुसरा ॥ छपन कोटी जिंतीली वसुंदरा ॥ आक्रावा दीवसीं
 आजघारा ॥ राया झुजतांनु पुरीनीच कवणा ॥ २२ ॥ घमोष्ट तरी पाहतां नाहि क्षिती ॥
 आणीक बहुत आसे प्याती ॥ जगों तयाची कीर्ती ॥ दुसरा ना बळवृती ॥ तव
 भूपती बोलिला ॥ २३ ॥ आम्हा घरीं आसे नोवरी ॥ चंपकमाळनी कुमरी ॥ सांगत
 असें वरुपें च्यारी ॥ वरु मेळवावा म्हणउनी ॥ २४ ॥ वरु पाहता रूपें समानु ॥

सौंदर्य इंद्राहुन ॥ घरी धामुची कन्या सगुण ॥ कुंतलाकुळीं विख्यात ॥ २५ ॥
 ते सांडुनी आपुलें हित ॥ कन्या उजविली स्वरीत ॥ मी नावेक हिण असे वाटत ॥
 तुम्हास पें देखा ॥ २६ ॥ तव येक बोलती क्षणी ॥ प्रधान ऐसी करूं नये करणी ॥
 कोठे नोवरी राजनंदनी ॥ प्रधानकन्या म्हणजे कोण ॥ २७ ॥ ते वेळीं एक जाले
 विनवित ॥ तोची वरू आणीवीजे जी येयें ॥ देऊ चंपकमालतीतें ॥ आणी राज्यभारु
 समस्त ॥ २८ ॥ सांडुनी चंपकनंदनी ॥ वरू आणीला आपुली कन्या म्हणउनी ॥
 कैसा राजा रागेला अंतःकरणीं ॥ मग सेवक वर्ग बोलाविले ॥ २९ ॥ आरे तुम्ही
 मदनासवें सकळें जन ॥ नोवरा आणावा गजावरी बैसोन ॥ हे एकोन मदनासवें निघती
 जन ॥ प्रधानागृह टाकिले ॥ ३० ॥ तव प्रधानें केलें आसे आन ॥ बोलाविले
 असती आसजन ॥ म्हणे तुम्हा देईन बहुत घन ॥ एक म्हणेन तें करावे ॥ ३१ ॥
 आजी चंडकेच्या देउळाभीतरी ॥ गाभारां राहावे अंधकारीं ॥ जो येईल सांजेचा
 भरीं ॥ पूजा सामग्री घेउनिया ॥ ३२ ॥ प्राण घ्यावें तेथें तयाचें ॥ ऐसें म्हणोये करावें
 आमचें ॥ जाउनी राहिले घेउन शस्त्रातें ॥ देउळाभीतरीं ॥ ३३ ॥ मग बौळ्याजवळीं
 प्रधान आला ॥ चंद्रहास्या निरोप दीधला ॥ आम्हीं येक नवस असे नवसीला ॥
 खो केला पाहिजे तुम्हासी ॥ ३४ ॥ नगरबाळ प्रदेसी असे चंडीका ॥ प्रसाद
 उभळा आणीका ॥ नवस आमचा ऐका ॥ चित्त देउनिया ॥ ३५ ॥ जो विशयेसी
 होई वरू ॥ तया कारणें नवस करूं ॥ काहेरी चंडीका प्रसाद धोरू ॥ पैळ दिसत असे
 ॥ ३६ ॥ तेथें येकलेची तुम्हीं जावें ॥ चंडिकेस उपचारें पुजावें ॥ नाना स्तोत्री
 संतोषवावें ॥ पाठ्यावें मंदिरासी ॥ ३७ ॥ साडे होती पाठीं बोहरा ॥ सोयरे योजना
 आहेरा ॥ तुम्हीं निघावें वेगोत्तरा ॥ म्हणोनी पुजा सामग्री दीधळी ॥ ३८ ॥ पूर्ण
 कुंभ घेत हातीं ॥ चंद्र अक्षता लावितो ॥ निपे पाउली उचीती ॥ राउळा आंगणा
 टाकिलें ॥ ३९ ॥ तव शत येक बळीकटा ॥ मदन पातला दारवंटा ॥ तेवेळे काये जालें
 पुढारीष्टा ॥ चंद्रहास्य नोवण्यासी ॥ ४० ॥ मदन कोण म्हणे चंद्रहास्या ॥ तेधवा कोठे
 जात आसा ॥ थोर जाला वळसा ॥ राउळांगणांत विचारा ॥ ४१ ॥ ते नाईकेची चंद्रहास्यु ॥
 म्हणे आम्हासी पूर्वीं असे नवसु ॥ अंबा पुजुनी सौरसु ॥ आज्ञा दिधली प्रधाने ॥ ४२ ॥
 पुजन कवणाचे आम्हासी ॥ रायें बोलाविले असे तुम्हासीं ॥ तुमचे घारीचें मीं
 चंडीकेसी ॥ पुजा करीन म्हणुन सामग्री घेतली ॥ ४३ ॥ सेवकी बैसविला
 गजस्कंधी ॥ रायें देखिला सुंदर निषी ॥ चंपकमाळ ते देईन आर्षी ॥
 कार्ये सिध्दी पाव देखा ॥ ४४ ॥ उचळुनी बैसविला सिंहासनीं ॥ आणविली
 चंपकनंदनी ॥ ते वामांगी तया बैसउनी ॥ देव ऋषी बोलाविले ॥ ४५ ॥
 आर्वांध मुक्ताफळी भरली अळुली ॥ दोघां दोश भरिला ते वेळीं ॥ परम
 आह्लाद कळोली ॥ समस्त राज्य समर्पिलें ॥ ४६ ॥ भांडारगृहाची गणना
 ॥ न वर्णवेल सहस्रवदना ॥ गज रथ घोडे सुवर्ण ॥ वस्त्रें रत्नें समर्पिली ॥ ४७ ॥

आम्हा हे कन्या येक होती ॥ येरु प्रवार सांगो विती ॥ निरंतर जे होते विती, ॥
 यरु भूपती प्रियेमी देउनी ॥ ४८ ॥ परी ईयेजोगा तीहीं लोकीं ॥ यरु पाहाता
 विदेखी ॥ परी ईंची भाग्येरेखा नेटकी ॥ म्हणुनी ईसी स्वामी राठळ ॥ ४९ ॥
 आमचे बांशीचा श्रीगुरु ॥ हा गालव ऋषेश्वरु ॥ आला टाकूनी येगोत्तर ॥
 तें कारण परियेसा ॥ ५० ॥ विरोध दुस्प्र पाणा ॥ आम्ही देखिलें गा
 नृपनंदना ॥ हा तिमरा जाणा ॥ स्वावरी ऐसे निचारिलें ॥ ५१ ॥ अगुप्रव्व
 म्हणो तरी चंपकमालती ॥ आम्हा माता पितृस्थानी बसूती ॥ उपरी कन्ये यहिणी
 हे स्थिती ॥ सकळ ठाई हेची येका ॥ ५२ ॥ चंद्रार्कवरी राज्य कीजे ॥ आम्हा तपा
 जावया आज्ञा दीजे ॥ ऐसे बोलोनि कुंतलापुरपतीराजे ॥ निधीजे तये घेळा ॥ ५३ ॥
 गालव ऋषी सांगातें निघाले ॥ सर्व सामोप्रीतें आणीलें ॥ सकळ चंद्रहासासी
 निरखिलें ॥ आम्हीं तपासी जाणें म्हणउनी ॥ ५४ ॥ धन कनक सामोप्री सकळ ॥
 चंद्रहास अवलोकी प्रवळ ॥ मग रय भव सकळ ॥ देखोनि सुप्रीया पै जाला ॥ ५५ ॥
 केला आपुला एक विचारु ॥ आतां जुनी सामुसासरा नमस्कारु ॥ आणीला पटाचा
 कुंजरु ॥ चंपकमालतीसमवेत बैसला ॥ ५६ ॥ येरा दळा नाही गणना ॥ नाद
 बाजंत्रांचें गहन ॥ धांवतावी नगरी प्रधान ॥ राजा सुष्ट निघाला म्हणउन ॥ ५७ ॥
 येक प्रधान पुढें जाउ सांगत ॥ जे आले राठळचे जामात ॥ गजस्कंधीं बैसले दिसत ॥
 चंपकमाळजीसांगत ॥ ५८ ॥ हा रें काय बोलता आपुनि ॥ याचिया जिह्वा पिळा रे
 कोही ॥ येक म्हणताती आतां देवाल नयनीं ॥ जाम्हावरी कां क्षोरत भसा ॥ ५९ ॥
 तंव बाजंत्राच्या ध्वनी ॥ येकसरा पडिलियां कानीं ॥ उतरले गजाहुनी राजळांगणीं ॥
 चंपकमाळजी धरुनी कांठगुळीये ॥ ६० ॥ राजचामरें वरी दाळती ॥ दुष्टदुंदीसी
 नमस्कारिती ॥ उमडुन धरे मग पुसती ॥ तुम्ही काये केले पुजनाचें ॥ ६१ ॥ तंव
 येरी वृत्तांत सांगितला ॥ जंव मी पुजने घेउनी निघाला ॥ * (तों द्वारापासि मदन
 भेटला) ॥ तेणे हिरोनी चेतली पुजा ॥ ६२ ॥ राजसेवक आले होते ॥ आम्हासी
 पाठविलें सांगातें ॥ चंपकमाळ दीधली आसुतें ॥ आणी राज्यभारु दीधला ॥ ६३ ॥
 भीतरी जाहजे वेंलें होतें ॥ तय धधुवर भोवरी प्रवेशत ॥ देह टाकिले जो तयाखालतें ॥
 ग्रामाबाहेरी निघाला ॥ ६४ ॥ बाहिर नगराचा प्रदेशीं ॥ भूतें स्रक्षानभूमीसी ॥
 देखोनिचा प्रेत चासी ॥ म्हणती महद्भुत कोठें आले ॥ ६५ ॥ आम्ही भूतें म्हणवीतों ॥
 तंव आम्हीहीहुन महद्भुत ॥ एक ब्रह्म क्षोटींग आसती म्हणत ॥ एक येताळाप्रती
 ॥ ६६ ॥ ब्रह्महत्याचें शतें ॥ आम्हा मती असंत्थात ॥ तेणें पाय पावलों द्या देवातें ॥
 फार हा दारुण आम्हाहुनी ॥ ६७ ॥ पाहा पां पांजारलें भीस ॥ डोळे दिसतां
 बीभत्स ॥ आणीक बोलती राक्षस ॥ सहस्र गोहत्या केलीयां ॥ ६८ ॥ मग पावीनलो
 या देवातें ॥ परी हा आम्हाहुनी अपीक दिसत ॥ म्हणोनी समस्त भूतें पळत ॥

त्या देखोनियां ॥ ६९ ॥ देउळ पावळीया उपरी ॥ तंव पडला रंग देखता सीढेवरी ॥
 मदन कुमार तें आवधरीं ॥ छिन्नभीन्न जाळासे ॥ ७० ॥ मग म्हणें आहा कटकटा ॥
 कैसा मंत्र जाला उफराया ॥ आम्ही आलों तयाची वाटा ॥ म्हणुन सीर सीढेसी
 हाणिलें ॥ ७१ ॥ इतुकें जंव तेवें घतलें ॥ तंव येरीकडे काये जालें ॥ राजा प्रधान
 घरासीं आले ॥ तंव अपूर्व वचलें ॥ ७२ ॥ चंपकमाळती वामांगी ॥ पाहत तटस्थ
 राहिले आनेगीं ॥ म्हणे वीस्येचा आंगों ॥ कवण उणीव ठेली ॥ ७३ ॥ मग आणिली
 चंपकमालती ॥ येक वारिती येकाप्रती ॥ आधीच दोनी सखिया होती ॥ चंपकमालती
 आणि विशया ॥ ७४ ॥ आणीक घर जाला पृथ्वीप्रति ॥ राज्य करितील अंती ॥
 वीशया आणुनी खालती ॥ बैसवीत्या जालीया ॥ ७५ ॥ चंपकमालती सरोनियां
 पुरती ॥ वीस्येसी ठावो आसे देती ॥ वडीलपणाची स्थिती ॥ आसे पाळीती परीयेसा
 ॥ ७६ ॥ तव सेवकीं जाणविलें ॥ म्हणे भद्रा जाणे लागेल वहीले ॥ ते वेळीं ताट
 घोंगरीलें ॥ सर्वें बैसती घोहरे ॥ ७७ ॥ मेहुणे मेहुणा आकडसासु बसे ॥ जेजीती करीती
 विनोदुरसे ॥ येक बोलतो निलासे ॥ चंद्रहास्यासी येळती ॥ ७८ ॥ दोषी खिया
 आहेती आर्ता ॥ काय पाहवी येवस्था ॥ ऐसें जाले जेवण समस्तां ॥ ते वेळीं विडे
 घेतले ॥ ७९ ॥ विडे देती दोषी देवी ॥ म्हणती तीये शोभती बरवी ॥ परी विकल्प
 नाही 'जीवी' ॥ दुसरी खी जाली म्हणुनियां ॥ ८० ॥ चंपकमालती गजरकंदीं ॥
 मार्गे वीश्या आपण मधीं ॥ निघे याजंत्राचा गजरीं ॥ लक्ष फोटी दीप माळा ॥ ८१ ॥
 नृत्यकार करीती नृत्यकें ॥ बरवीं संगीतें गायकें ॥ पडताती उजीते आनेकें ॥
 येकाते कुसरी गाती ॥ ८२ ॥ येक ते कुसरी गाती ॥ येक ते धवल धनाश्री उधारिती ॥
 धोडे धोडे धवल गाती ॥ गद्य-पद्य लक्ष्णोक्तें ॥ ८३ ॥ छतीसा दंडधुर्ची येक ॥
 साधन करिती अनेक ॥ सुखीकुळापीपतीचे लोक ॥ आवघे विष सुखी जालेसे ॥ ८४ ॥
 गेले सिंहासनाजवळीं ॥ चंद्रहास्य बैसला ते वेळीं ॥ चंपकमालते विसई निर्मळी ॥
 राजगृही प्रवेशली ॥ ८५ ॥ कुंतलापीपतीचियां गृहा ॥ चंपकमालती विशया ॥ शास्त्र
 मार्गे उपाधिया ॥ गृहप्रवेश करीती नये वेळीं ॥ ८६ ॥ सिंहासनीं बैसोनी चंद्रहासें ॥
 द्रव्यें घेचिली आसमसहासें ॥ ब्राह्मण सुखी वेले ऐसें ॥ द्रव्य बहुसाल दीधलें
 ॥ ८७ ॥ कळापायें सुखी वेळी ॥ ऐसीयापरी रात्र कमिली ॥ पाहटें वाजंत्री
 लागली ॥ मंगळ तुरे वाघ घाणी ॥ ८८ ॥ रायासीं फरविलें मंगळस्थान ॥ सरकार
 सारिलें देवतार्चन ॥ पूजीलें देव ब्राम्हण ॥ विडे दिधले सर्वांसी ॥ ८९ ॥ पाठीं
 सिंहासनीं आरूढला ॥ मग समस्त परिवार येउं लागला ॥ प्रणामीं खरीला ॥
 चंदीजे सकळीर्वी ॥ ९० ॥ वेळ उदके देयळा ॥ मुख्य गेला प्रातःकाळा ॥ चंदीका-
 प्रसादें प्रवेशीला ॥ तव प्रधान पडिला देखिला ९१ ॥
तेवेळीं घांवोनी परतोनी आला ॥ नगरांव
 आत्रधारी ॥ ९२ ॥ तेंपें वृत्तांत सांगीतला ॥ पुढा प्रधाना मृत्यु जाला ॥ चंदीका

भुवर्नी मी गेला ॥ तब दोघे पडले देखिले ॥ ९३ ॥ पुत्रा भागि प्रधाना ॥ मृत्यु
 जाळा जाणा ॥ लोकीं करु भादरिली विवंचना ॥ ठाई ठाई बैसोनियां ॥ ९४ ॥ काये
 पाहा राजी बैसतांच क्षर्गा ॥ कवणें यापुढे मारिले दोन्ही ॥ कांहीं जाले बसेल
 रायापासुनी ॥ म्हणती सांगोपनी नये ॥ ९५ ॥ येक म्हणती हा नवा राजा ॥
 अभिप्राशे नेणजे सहजा ॥ उगेची जाडनी बैसा जा ॥ प्रसंगासारखी करा गोष्टी
 ॥ ९६ ॥ येकी हलुची विनविलें ॥ प्रधान पुत्रासहित मरण पावले ॥ भाजी पाहटें
 गुरूचें देखिलें ॥ चंडीकेशा देउळीं ॥ ९७ ॥ रायें सादर होडनी परिसिलें ॥ एवं
 पूर्व वृत्तांत निरेदिलें ॥ मुलीचें तांशुल सांगिलें ॥ मग उठिले वरुतें ॥ ९८ ॥ मग
 निवाळा चंद्रहास्यु ॥ मागे लोक धांवती महुवसु ॥ सांगिता आस उभासु ॥ तब मदन
 प्रधान भीक्ष भीक्ष पायें देणटा घाला ॥ ९९ ॥ मग योलाडनी धोर धोर लोका ॥
 रायें तिरोप दीधला देता ॥ हे काय जालें ऐसे डाउकें करा कां ॥ नाहिं तरी कोपेन
 गुन्हावरी ॥ १०० ॥ सयें जे जे आले होते लोक ॥ तितुकें पाडविले सकलिक ॥
 आपण भाणी पांच शत लोक ॥ देउळीं राहिलें ॥ १ ॥ त्या पाटीनील दूधशर्करा ॥
 पुष्पदंड खडुर आपारा ॥ तेथें आणविलें संभारा ॥ पुष्पसामग्री ॥ २ ॥ रायें दान
 घेलें ते काळीं कीं ॥ स्वंडोल उजळीलें युक्त सलक्षणीक ॥ त्यावरी वेलें भागीमुख ॥
 मग हवन करु भादरिलें ॥ ३ ॥ बापु मंत्रवादी पुरुषार्थी ॥ अग्नीसी देतसे भाहुती ॥
 पुनरपी मुखें करी स्तुती ॥ प्रीती भावुनी परिवेसा ॥ ४ ॥ द्रव्यसामग्री सरळी
 आरधारी ॥ मग आपुले मांस कापिलें शबेवरी ॥ मंत्रे घाली भागीमाहारीं ॥ घृते
 भाहुती मांसाचिया ॥ ५ ॥ देह कापुनी होमि तेथें ॥ लोकांसी विस्मयो वतला
 देखोनी ते ॥ तें घेळीं प्रगटली तेथें ॥ कुंडाहुनी माहामाया ॥ ६ ॥ प्रसन्न जालीये
 मागे सुमती ॥ आणीकासी जाली हे जीतटुची ॥ काय अभिलासी तोसी चितीं ॥
 तब चंद्रहास्य विज्ञासी बोलता झाला ॥ ७ ॥ जरी मज प्रसन्न जालिंसी माते ॥
 आतां उठरी या दोघांजणार्ते ॥ नाहितरी अपेक्ष आलें मातें ॥ कोडें धोर घो
 जननीये ॥ ८ ॥ मग उठविले दोघेजण ॥ बापु सत्वाचें नीर्वाण ॥ तयाचें शरीर
 सुवर्ण ॥ तैसें जाले तयें घेळीं ॥ ९ ॥ आश्वासिलें चंद्रहास्य ॥ हे माया हिचीच आसे ॥
 हेथरु न करी आनायास ॥ दुख या न घेईजे ॥ १० ॥ मग दोघे उडोनी बैसती ॥
 सकळ लोक मिळनी ॥ हरुतें वाजांत्रे वाजनी ॥ परमप्रीती पावले ॥ ११ ॥ याउपरी
 माता पिता ॥ आपुली आणोली स्वरिता ॥ राज्य चंद्रहास्य करी(ता) ॥ मदना दीधली
 प्रधानत्व ॥ हुष्टुडो घरीं राहिला ॥ १२ ॥ निर्धारु चंद्रहासाचा ॥ नेमु शाळीग्राम
 सीळेचा ॥ रागे झाला कुंतलापुरीचा ॥ पयित्र वैष्णव बळीया गाढा ॥ १३ ॥
 पेंसिवापरी मातापीतरेसी ॥ राज्य करी कुंतलापुरीयेसी ॥ घरुश तीनी शते तयासी ॥
 राज्य करितां पै जाला ॥ १४ ॥ वीशयेसी मकरभयज कुमरु ॥ जाला बळीयाडा
 येंसारु ॥ पद्माक्ष चंपकमालवीसी, पै सुंदरु ॥ प्रसक्ती जालीया ॥ १५ ॥ ऐसी

बाळपणीची शक्ती ॥ शाळीग्राम शीळेचि प्रतीती ॥ चंद्रहास्या जाली प्राप्ती ॥ मने स्वीत
 कामना ॥ १६ ॥ गंडकी शाळीग्राम दिव्या ॥ दुसरी द्वारकेची चक्रदिव्या ॥ जो वाहे
 तुळसीदिव्या ॥ तो विष्णुरूप तत्त्वतां ॥ १७ ॥ दोनी स्वरूपे नीस्तरावया ॥ देवे नीर्मली
 गा पार्थ राया ॥ शाळीग्राम येती तारागया ॥ संसाराळार्गी ॥ १८ ॥ एक चर एक
 स्थावर ॥ म्हणुन शाळीग्रामाहुनी आपार ॥ पवित्र नाही कळीत दुसरा ॥ शाळीग्राम
 शीळेपरतां ॥ १९ ॥ शीळा स्कंदीं वाहे जो नरु ॥ तेणे वाहीला पृथ्वीचा भारु ॥
 घरला संसारसागरु ॥ नाहीं भवपाश तयासी ॥ २० ॥ शाळीग्राम शीळा देती जे
 पुरुष ॥ तेणें दीघलें होती तीन्ही लोक ॥ सर्व तीर्थादी उदक ॥ न पवे समत्व
 तीर्थेसीं ॥ २१ ॥ जन्मांतरीची पार्थे ॥ जाती शाळीग्रामआर्चनमात्रे ॥
 शीळानुलेपन करीती पवित्रे ॥ होय तया मुक्ती संशयो नाहीं ॥ २२ ॥ शीळानैवेद्य
 जो जेथी ॥ शीळा नीमांलय जो सीरीं टेरी ॥ शीळा जो अनुदीनी संवी ॥ तेची
 पद मुक्तीचें ॥ २३ ॥ स्था करी जो शीळासबिधी ॥ तेची गया तीर्थ विधी ॥
 पुराण कीर्तन शीळासंगीची ॥ एकवीस कुळे उधरती ॥ २४ ॥ पापी दोशी
 सर्वग्याची ॥ तीर्थे पडे मुखामीतरी आर्धी ॥ तो पुण्यरूप आर्धी ॥ सकळ संगळरूप
 सर्वथा ॥ २५ ॥ विष्णुपादोदक पार्था ॥ जो द्वादशी करी घील्यात ॥ देवो नारायेणा
 परता ॥ नाहीं पाहतां निर्धारु ॥ २६ ॥ फोवळें तुळसी पडन ॥ वाहीलिया दोश
 जाती सर्व ॥ गळीतपत्रीं पुजीती देव ॥ तो साक्षात वैष्णव ॥ २७ ॥ दीर्घ मंजुरी
 दाई ॥ विष्णु साक्षात जागृती पाही ॥ तुळसी परतें दैवत नाहीं ॥ पवित्र गा
 राजेंद्रा ॥ २८ ॥ म्हणून प्रशंशा शाळीग्रामाची ॥ मज बोलावया साक्ष कैची ॥ नारदु
 म्हणे वेळ झाली स्थानाची ॥ आम्हासी जाणे ॥ २९ ॥ म्हणुन नारद सत्यलोकासी
 गेला ॥ ते वेळी धनंजयो बोलिला ॥ समयो सरवा प्रकाशला ॥ कथा मनोहर पुण्य
 पावन म्हणजे ॥ ३० ॥ तेवेळीं दोन्ही शामकर्ण जाणा ॥ आले हुंताळपुर पाटणा ॥
 मागे चतुर्दीक्ष सैन्य जाले आग्ने कृष्णाहुंना ॥ तव अपुर्य परियेसा ॥ ३१ ॥ पद्माक्ष
 मकरध्वज बळी तुष्ट ॥ पुत्र चंद्रहास्याचे घरीष्ट ॥ नगरा बाहेरी प्रवेशुनी कुट ॥
 महाबळीवेत्ते जाले ॥ ३२ ॥ तेहीं देखिला शामकर्णा ॥ पत्रे घाचीली सोडुनी जाणा ॥
 गेले दोन्ही घेउनी राउळांगणा ॥ बारु परियेसा ॥ ३३ ॥ लिखित चंद्रहास्याचा करीं
 वीघलें ॥ येणें विचारुनी वाचिलें ॥ म्हणे कार्ये बरे साधिलें ॥ आतां कृष्णाहुंन
 भेटतील ॥ ३४ ॥ बारे मकरध्वजा बळिया ॥ आतां तुघां रक्षाये घोडिया ॥ मग अर्पु
 धर्मराया ॥ कार्यप्रयोजन शामकर्णी ॥ ३५ ॥ घोडीबास रक्षीतसे वीरायासुतु ॥
 चंद्रहास बाहिर आला स्वरीतु ॥ म्हणें आतां दाखवीन पार्थु ॥ श्रीकृष्ण
 राया देखता ॥ ३६ ॥ सर्व दळेसी आला कृष्णाहुंन ॥ सकळ वीरीं परिवारोन ॥
 देखिला चंद्रहास दुरुन ॥ वीररायो महंतु ॥ ३७ ॥ हरीचरणीच्या तुळसी माथा ॥
 शंखचक्र सुरेखता ॥ वज्रपंजरी मीरवतां ॥ रत्न मुगुटीं तळवटीं ॥ ३८ ॥ चंद्रहास देखिला
 श्रीहरी ॥ शंख घक्र गदा करीं ॥ पीतांबर कासेवरी ॥ रत्नमेखळा शोभतसे ॥ ३९ ॥

माया मुगुट निबंध ॥ पदक कौस्तुभ प्रभा शुद्ध ॥ वक्षस्थळीं पदकबंध ॥ श्रीवस्तु
 शोभतसे ॥ ४० ॥ चैजयंती विराजित ॥ कर्णी कुंडळ मिरवत ॥ कंडीस पातळ शोभत ॥
 कर्णारी परियेसा ॥ ४१ ॥ चरणी दैत्यावरी पुतळा ॥ कांती घननीळ सानळा ॥ ऐसा
 कृष्ण देखिला डोळां ॥ चंद्रहास्यें पवित्रें ॥ ४२ ॥ धांवोनी चरणी ठेविला माया ॥
 म्हणें जयजयजी श्रीकृष्णनाथा ॥ अनादीसिध गुणभरीता ॥ सर्वाभिया सर्वेशा ॥ ४३ ॥
 उचलुनि धरिला वक्षस्थळीं ॥ दोघे पूर्णानंद जळी ॥ देवभक्त धुण घेगळी ॥ ते अनुभवीचे
 जाणती ॥ ४४ ॥ तंव कृष्ण म्हणे अजुना ॥ रायासी देववी आलींगणा ॥ तेवेळी
 श्रीहरीसी प्रतीरचना ॥ काय बोलिले अजुन ॥ ४५ ॥ राउळें भीष्मपर्वी मजप्रती ॥
 निरोपिली युध्याची स्थिती ॥ आपुला स्वधर्म सांठिती ॥ ते पावजी खरव सर्वया
 ॥ ४६ ॥ आम्ही युध्यास आलो यासी ॥ दोनी घोडे बांधले लोहेसी ॥ कैसे क्षेम
 घावे यासी ॥ हुंसो वमा ठाकलासे ॥ ४७ ॥ कृष्ण म्हणे हा नव्हे सामान्य ॥
 माहादेव्य आम्हासी मान्य ॥ देवादेकांसमान ॥ म्हणुन आळंगी यासी ॥ ४८ ॥
 येर म्हणें हा वृध तरी नमस्कारू करू खरीत ॥ नावरी परियेसो मात ॥ जे न भेटतां
 कोकांत ॥ भेटणें हें आपेश दाटवते ॥ ४९ ॥ कृष्ण म्हणें नाशिया भक्तासी
 आलींगिनी ॥ धर्मबुद्धी नमस्कारिती ॥ ते जाणा मज स्पर्शती ॥ पुण्य लोक होवी
 वीही लोकीं ॥ ५० ॥ ऐसं म्हणुन दोघां लावीले आलींगण ॥ घीर म्हणती पीटले
 पत्तन ॥ तेवेळें बोलाविलें दोन्ही जण ॥ पुन चंद्रहासाबें ॥ ५१ ॥ सयाकरुनी
 कृष्णाजुन ॥ चंद्रहास करवी नमन ॥ मज राउळांगणा नेढन जाण ॥ मर्दनें आली
 समस्तांसी ॥ ५२ ॥ नानापरिचे अलंकार ॥ सर्वासीं वाहीले आहेर ॥ सुखी बरे
 वृषवर ॥ मग भोजने सारिली ॥ ५३ ॥ तेवेळीं बोलिले श्रीपती ॥ परिसा चंद्रहास्याची
 विनती ॥ आम्ही जिंतीली अवघी शिती ॥ घळी भूपती समस्त ॥ ५४ ॥ जे जे जीणोनी
 राय जेचें ॥ ते ते पल्लिष्ट घेयें सांगातें ॥ ऐसे पावलो तुमचीया नगरातें ॥ तव
 तुमचे दरुपण पें जालें ॥ ५५ ॥ आतां परियेसी विनवणी ॥ आमचे वारू धरिले
 आहेनी दोन्ही ॥ दोघी तुमचा नंदनी ॥ ते देवनी राजेंद्रा ॥ ५६ ॥ आणीक साकडें
 न घळ तुम्हां ॥ सर्वे नेणेजी राजोत्तमा ॥ घावे वारू एक तें द्यामा ॥ तेवेळीं हासिला
 चंद्रहास्यु ॥ ५७ ॥ म्हणें तें मीं नेणें जाणती कुमर ॥ तव बोलिले सारंगधर ॥ तया
 आह्वा दीजे वेगोत्तर ॥ तेवेळीं दोघे बोलाविले ॥ ५८ ॥ घारे आणुनी दीजे पाचे
 वारू ॥ तव बोलिला पद्माक्ष कुमरु ॥ आज्ञे घनुधरु ॥ भारवी धीरु म्हणवीतु ॥ ५९ ॥
 यासी युध्य करु क्षण येकु ॥ पाहुन हसलाधर विशेष ॥ वांचुनी नेदु हा शेख ॥
 पावरी श्रीहरी बोलिले ॥ ६० ॥ मीं मागतां नेदी पद्माक्ष ॥ तंव बोलिला चंद्रहास्यु ॥
 तुम्हीं बोलिला जो विदोखु ॥ रावळ वरी आम्हासी पूज्य ॥ ६१ ॥ आणुनी दीयले
 सामकर्णी ॥ पुढे ठाकती कवण भुवना ॥ ते पाटकु नामा बोलिला जाणा ॥ पुढें रसाळ
 परियेसा ॥ ६२ ॥

द्रौपदी-स्वयंवर

योज्ज्या आला । वसिदि-री कुरवंडिया बोवाळिले । व्यास (होम) सा (री)
 ... (सी) प्रागति । नवरा नवरी योज्ज्य येती । बामरले मंत्र .. (गौरी) हराचे...
 (च) र्ण प्रश्नाळिनी । आठरी हांक वाजे । सकळि वन्हाडिते आरोगीति ॥ ९६ ॥ भी
 (म) ... (वि) व्हाचारी दीवस भरले । बोहरे अमोलि (क) सुदले । गवरव
 कौंतीयेसी । भीमविवाहाचा दीस भरति । नवरा अर्जुने । द्रुपदा तेळ लागले ॥ ९७ ॥
 सुरंग पलाणिला क्षण... (वे) ले नेले पारथ । पाउडी सोनियांचि हिरेचि
 मणियाली । यौटां रत्नजडिता । नवरा पंड (घिला) तयावरी ॥ ९८ ॥ लक्ष
 फोटी वाघे बहुत । नवरा अर्जुन प्रणु असे जात । हे देखा पंडुपुत्र । हें देखा...
 नि भा देवाचा नाव ॥ ९९ ॥ नवरा अर्जुन ... सभे मंडपा आला । आरत्या
 कुरवंडिया बोवाळिला । वसीयीला सुरणपाठीं । द्रुपदरायें मधुपर्क केला । दीघली...
 (वस्त्रे स) र्ण आद... (रे) लेववि (ला) ॥ १०० ॥ (लग्नमध) डी घत तो
 बाहेरी गेला । जोसी सावधान म्हणालें । धरिती आंग्रपाट । अर्जुना द्रुपदें लग्न
 लागलें । पंचमहाशब्द वाजीनेले । इंद्रादि सर्वे जयजयीकार केला ॥ १०१ ॥
 द्रुपदें अर्जुना कन्यादान (के) लें । बहुत आंदणें द्रुपदें बोलिलें । कंरुण यां ... ।
 मंत्री बोहरे योज्ज्या आलें । वसीयीले सुरणपाठीं । आरत्या कुरवंडी (या)
 बोवाळिलें ॥ १०२ ॥ व्यास होम सारी... (सीम) गति । नोवरा नोवरी योज्ज्यावरी
 येती । या (सिंग) बांधले । मंत्री बोहोराचें चर्ण प्रश्नाळिनी । आठरा (प)
 फात्रें । सकळि वन्हाडिते आरोगीति ॥ १०३ ॥ आर्जुन... (विन्हा) चारि दिवस
 भरलें । बोहरे अमोलिक साडे सुदलें । गवरव कुंतियेसी । अर्जुन विन्हाचारी दिवस
 भरति । नवरा नकुळ सहादेव । द्रुपदादेविसी तेळ लागले ॥ १०४ ॥ लक्ष फोटी
 घाजती घाद्यावणि ॥ नवरा नकुळ सहादेव चढिनेले सोसासनि ॥ आहवा मंगलें
 गाति । पुढें भाट पगडे वर्णिती । ... विमानी आरडले देव । नकुळ सहादेव नवरा
 पाहों ठाकती ॥ १०५ ॥ लकुळ सहादेव नवरा सभामंडपा आले । आरत्या कुर...
 (पंडि) या बोवाळिलें । वसीयीले सुरणपाठीं । द्रुपदरायें (मधु) पर्क केले ।
 दीघली देवांगें । सर्व आलंकार लेव (यीले) ... लघीन घडीं घतें तो बाहेरी गेले
 ॥ १०६ ॥ जोसी सावधान म्हणतिलें । धरिती अंग्रपाट । लकुळ सहादेव...
 (नवरा) लग्न लागलें । पंचमहाशब्द कानीं नेलें । इंद्रादिक... (देवें) जयजयीकार
 केला ॥ १०७ ॥ द्रुपदें लकुळ सहादेव कन्यादान केलें । बहुत आंदण द्रुपदें
 बोलिलें । ... बांधलें । मंत्री बोहरे योज्ज्या आलें । बसयीलें ... (सुरण)
 पाठीं । आरत्या कुरवंडीया बोवाळिलें ॥ १०८ ॥ व्यास ... (स होम)
 सारी सीमगनी । नवरा नवरी योज्ज्या येती । य .. (सि) र्ण बांधलें । मंत्री

बोहराचे चर्च प्रक्षाळिती । भा...पक्यालें । सकळि घन्हाडीते भारोगिती ॥ २०९ ॥
 नकुळ सहादेव विन्हाचारि दिवस भरलें । बोहरा...(ज) मोलिक साडे सुदलें ।
 गौरव कोंतियेसी । लकुळ विन्हाचारि दिवस भरिती । थोरीया संभ्रम...असी
 पांचाचि लग्न लाविती ॥ २१० ॥ भारी ते पांचाजणी वरीयेली । पुणता पुणतीते
 भवि नवरी ।...(पुन्ह) हे सामर्थ्य तीचें । पांचाजणांची एक अंतुरी ॥ २११ ॥
 पधराजे पड कोडि लक्षा । येन्या भंडारा करून...क्षा । गौरव कोंतियेसी ।
 घेउनिये वसे राजा गोपाळा ॥ २१२ ॥ आंधकार पडे सत्रसिरींगीती । हस्त...पातले
 बाहेरी । दचकला दुर्योधन । कोण आले आम्हावरी । येक मात जाणविती ।
 राया पां (डवांचा)...देय मुरारी ॥ २१३ ॥ पांड्या आहे ऐसा आगाज (ऐ)
 किला । मग दुर्योधन उभा कांपिनेला । घातले धरणिजेसी । प्रधाना अणवण
 जाणविती ।...म्हणति काये जाली । राया कोडि लागली । म्ह...॥ २१४ ॥
 आतां तरी आतां कैसी करीजे । दपदरायावरी कटकाई फीजे । दपदराया हे पांड...
 (या) म्हा दवडिजे ॥ २१५ ॥ आतां तरी आतां कैसे करीजे । हा येकळा भीम
 थरिजे । येर मज आंगवति । भीम बांधुनि दुर्गा घालीजे ॥ २१६ ॥ आतां तरी आतां
 कैसी करीजे । दपदरायावरी कटकाई करीजे । सत्रंग दैन्ये... । त्याच्या दुर्गासि
 घालाया पेडा । येरमड...आंगवति । हे पांडव गाई कुमरा ॥ २१७ ॥ द्रोण भीष्म...
 (म्ह) णति हें भलें जालें । पांडवि कायरे केलें । लाखापर उमडनी । आज्ञा
 लाऊनी त्यासी जाळिलें । त्या कृष्णे सारथी । निभ्रांत त्याणंचि रक्षिलें ॥ २१८ ॥
 द्रोण भीष्म म्हणति हें भलें जालें । पांडवि तुमचें काय रें केलें । चुकला गोत्रवध ।
 तेव्हां चाले आमच्यानि दैवें ॥ २१९ ॥ ततक्षणि विदुरासी हाकार केला । विदुरा तूं
 जाई पांचालिया नगरा । नाफायी पांडव । दपदाचें टाई आसती । सर्वालंकार
 भूषणें ।...ईजे तव विदु पाठविला । त्यासी येऊनी शडकरी येई ॥ २२० ॥ ततक्षणि
 विदुद तो थाहेरि निघाला । पांचाजीनगरी तो सीघ्र पातला । बहुत देरो मेलिकार ।
 हें दैन्य कृष्णरायाचें । वेणें गुढर दुसें । पञ्चासंभावरी गरुड का शळके ॥ २२१ ॥
 विदुर गरुडध्वज ठका देखिला । हरिलें जालानि रा...येथें कृष्ण आला । घातला
 नमस्कार । तुज शरण गा भेदी निमाला...ज प्राणवहुभा । बाजी कृष्णराव वीर ।
 मिळाला...॥ २२२ ॥ कृपासागर हरी सामोरे आले । निजकरें कर विट उठविला ।
 जवळि बैसविला । कर टेला त्याच्या मस्तकावरी । आपुला म्हणुनियां । त्याही नुपेशी
 कवणीयोपरी ॥ २२३ ॥ धर्म पुसे तेथील सांगावी मात । काय करीति आमुचे
 हस्तिनापुरीचे मोईरे । तव विट बोलिलेला । मी सुळ आलो असो तुम्हां ॥ २२४ ॥
 धर्म...(पु) से तेथील सांगावी मात । आज्ञनु तुम्हा करू पाइताती घात । कोपले
 भीष्मदेव । अर्धराज्य...म्हणतिलें । इतकें जो तेथे जालें । मग मी सुळ आलो
 असो तुम्हां ॥ २२५ ॥ धर्म पुसे आतां कैसे करीजे । गांवा जाईजे रीं येथेचि
 राहिजे । तव कृष्णें बोलिलेलें । तुम्ही जायें हस्तिनापुरां । असा सज्ञान पुरुष ।

कासया लागीं रे राहाल सासुरा ॥ २२६ ॥ हस्ती साजीलें घोडे पलाणिले । पांडव
 हस्तेनापुरां चालिले । कौंति दपदादेवी । त्या चडि पुरा चालिले । कौंति दपदादेवी ।
 त्यां चढिलेल्या सोखासनि । कृष्ण दपदराव । हें दोघेहि आरत्ती बोलवीत ॥ २२७ ॥
 पांडव राजजामाझारी गेले । द्रोणा भीष्मादीया चरणा लागले । ताता नेणता एक
 आळि केली । दपदाचे कुमरीतें पांचाजणि धरियेली ॥ २२८ ॥ द्रोणभीष्म म्हणती हें
 'मलें जालें । हें तिथेचें पुरवील घरदान । हे तुम्हां कीर्ति जाली । म्हणति केले मानेचें
 घचन ॥ २२९ ॥ पांडवा आला राउळिल्या हाकारा । तव धर्म बोलिलेला । आम्हा
 नाहीं आरोगणा येणें । कृष्ण दपदराव । आम्हा सरीसे दोघे पाहुणें ॥ २३० ॥ पांडवा
 आंगोळी माजले जालीं । उत्तम वस्त्रें देवांगें दिधली । आणित्ती चंदन तया पांडव
 आंगि लावित्ती । आणित्ती नागचापें तया पांडवा करीं बोपित्ती ॥ २३१ ॥ सोनियाचे
 जे ठाई ठेवित्ती । पडरस पक्षाळे कोने विस्तारित्ती । दिधली आपोशन । तिम त्याचे
 पाथी बैसवित्ती ॥ २३२ ॥ धर्म राजनीति आरोगिले । कापुरसहित घीडे घेतले ।
 अंचकीं विसावले । येरच दोघेहि (?) जवलि बैसले । भाटें ग्रीदें पडती ।
 पुढें भाट पवाडे वर्णित्ती । हा देखा अर्जुन । जाणें रायरयेय भेदिले ॥ २३३ ॥
 दुर्योधनु त्याचे करीतसे खंती । आपण देखतां आणित्ताति वानित्ती । धृतराष्ट्र जया ।
 हें राज्य वाडुनिया दीजे ॥ २३४ ॥ हस्ती घोडे म्हणति जरी जन्मु चांगा । तरी आम्ही
 जाऊं धर्माचिया भागा । मुकें हे आश्चर्याति । आपुलें ठाई बोल करीती । भावो
 आविके माते । तुज वाहो कापुर विडे । भावो लक्षुमि माये । आम्हा घाली धर्माचिये
 कडे ॥ २३५ ॥ बढकि दासी म्हणती जरी जन्मु चांगा । तरी आम्ही जाऊं धर्माचिया
 भागा । भावो आविके माते । तुज वाहो कापुरें विडे । भावो लक्ष्मी माये ।
 आम्हा घालि धर्माचियेकडे ॥ २३६ ॥ पांडव इंद्रमथ्यानि निघाले ॥ तेथील दिसती
 धरवे हे वज्र ॥ तंव धर्म बोलिलेला ॥ येथें दिसती पूर्वजाचिये स्थानें ॥ २३७ ॥
 पांडवालागीं नम्र उभवीलें ॥ भाढ्या मदियाले देउळें बहुत ॥ दिसति भुवर्णाचि ॥
 जैसे दिसती रत्नखचित ॥ दपदिभैरव कृष्णाचें चरित्र ॥ गातिया पुण्य ऐकिल्या पवित्र ॥
 जें गाती आहकवी ॥ त्यांच्या पुण्या नाहीं मीति ॥ जे गाती भक्तिभावो ॥ त्यांच्या
 पुर्वजा होये उभागति ॥ २३८ ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु.

विश्वनाथकविकृत

ब्रह्मांड पुराण

(ओव्या ११०-१३२)

धीमजीत्यास वरु जरी : कुत्रोमेनाये मंजनु ॥ ११० ॥ आनीळा माझा सुपादीनु :
 हे अष्टपुत्र धीमंजनु : यापासोनी जाहालें कवनु : धीरोमुवाभीदानाकु ॥ १११ ॥ आंधु
 धीवीवीं राणी : तीच पुत्र जाहले उम्मनी : धीरसाधु अभीमानी : तीमरा घुसनायेड

॥११२॥ सीघाको पाच धीरा जन्मुनु : राहु केनुं बीस जनु : यांचा पराक्रम थोर म्हणुनु :
 सीर छेदीले नारायेने ॥ ११३ ॥ सुरगो सांहांवीं रानी : तीव पुत्र उन्मनी : मीनको
 आग्रया रोमानी : इति पुत्र नावे ॥ ११४ ॥ सुरभी सातविं रानी : पुत्र ही कवनी :
 प्रह्वचारी मुमनी : अनुस्तानी धीरी ॥ ११५ ॥ धीनुचीता अठवी स(ती) : अरुन
 गरुड पुत्र होती : आरुणपासौनींते उत्पत्ती : अवधारी ॥ ११६ ॥ सेनींचा उदरी
 जटया जाळा : सीरोमाचा भक्तु आंझीला : स्वामी कार्या प्रातु दीधला : तो
 ठायो ॥ ११७ ॥ मुनीमी नह्नी रानी : गुणा श्रोधु पुत्र दोनी : चराचर व्यापुनी :
 गुण गुवा ॥ ११८ ॥ आनुसें अकराविं रानी : सीपी बुधी अयतरले तीचां उदरीं :
 येसे थोलीले पुरातनी : अनादीमधी ॥ ११९ ॥ अस्तकुळ नार : ते काळद्रुमाचे
 भुजंग : सेससहस्र फडया बीपांग : सेपाक्षिकरनी ॥ १२० ॥ हा तेरा रान्याचा वीलारु :
 कास्यपाचा आवतारु : ससीपमात्री सुचनाकारु : सर्गांतला ॥ १२१ ॥ आंता
 रनेस्वरांची संवती : आर्गीं रसेस्वराचा प्रहस्पती : देव सुरवर मानीती : गुरम्बरपी
 ॥ १२२ ॥ आत्रीचा परम मुनी : पुलस्ता त्या रावनु : दैत्यावंर्मी घनु : जे हिमंदाचळ
 उचलीला ॥ १२३ ॥ पुलहकुताचा फीनद : गंधर्वदीवाधीरु : गंधर्व मनी
 संचारु : चराचरी ॥ १२४ ॥ कुन नामा मुनी : धुर्म धुपीं उपजळें दोनी : पांडली
 तीसारा म्हणौनी : अवधारी ॥ १२५ ॥ पांडलीचा अज्ञीपुरुषु : अनना उदक
 पाकरीं समरसु : उग्र तेजे रहीरासु : तो सप्तमुपु ॥ १२६ ॥ सप्तमुपी सप्तभार्या :
 त्या घेती कवने कार्या : सीपी बुधी दावात्रीया : आंतस्करनी ॥ १२७ ॥ धुर्मापा-
 सौनीं वरन जन्मला : बुधीपासौनी धुड नीरवलां : कनकनीळु संभवला : नीळाचा
 मद्रगज ॥ १२८ ॥ प्रज्ञाचा वक्षस्पर्छीं भुंगु जन्मला : त्यापासौनी सुक जाहाला :
 इहत्यांचा गुरु म्हनवीलां : अवधारा ॥ १२९ ॥ रीचकाचीं उर्वसी जाहाली : कळाकुसरीं
 भावळी : प्राग्ज्ञेनं द्रीष्टी केली : तो वसीस्तु जाहाला ॥ १३० ॥ त्या रीचकाच
 जमदाजी जाहाला : जमदेजीचा परसरामु जाहाला : इरी पीलमु जन्मला : रेनुका-
 नंदनु ॥ १३१ ॥ तो परसरामु : दैत्या पराक्रमु : मातेचा फोडीला समु :
 सहसांजुनु फोडीला कांदोकांडी ॥ १३२ ॥ अस्तरो माहांमुनी :.....

(ओव्या १४६-१६६)

आता सांघेन देवकथन : प्रह्मांडपुराणामात्री वीलारन : सांगा धीस्वनाया अनुसंधान :
 वीनेस्वर घंडुनीयां ॥ १४१ ॥ चौरासी लक्ष जीवजंतु पाडीले प्रह्माने : त्यामात्री
 नरनाये उतीमे : प्रकृती इंद्रियें मनें : त्या नरासी ॥ १४२ ॥ त्या नरा साहावे
 इंद्रिये ज्ञान : मन कळपना प्रकृतीं बुधी ज्ञान : जया लक्ष्मी जय ताप नीस्तवी
 ध्यान : युतकें त्या नरासी ॥ १४८ ॥ पंचइंद्रियें पंचभुने : मन कळपना ज्ञान
 नीस्ते ॥ म्हणौनी पापपुन्य भोगीते : त्या नरासी ॥ १४९ ॥ मन कळपन न करी :
 प्रकृती आमीळापु धरी : पीयेकु पीचारु करी : चणु इंद्रियें ॥ १५० ॥ सरीर मन

वृक्ष म्हनीजे : साष्टापाल इंद्रियें जानीजे : ज्ञानी पुरुष म्हनीजे : ब्रम्हाघ्न तेंची फळ ॥ १५१ ॥ जैसे मुखमुंड हळकरीजे : मग साखा पाळा कापीजे : तैसे इंद्रियें जानीजे : सुत्र घरी ॥ १५२ ॥ अउस अउस दैवदत्ता : दैन्य दान धर्म : पाप पुन्य : भुवनी मुर्की फळ आचरन : नरदेहें मातु भुतु पीता पुतु : सोदरु हस्त मैत्र : अक्षत्रीपुरुसचा : नात्री लाउनी परिवार : सौसारधर्म ॥ १५३ ॥ इंद्रिये घांवताती सैरावैरी : पापपुन्य न वीचारी : प्रकृती इंद्रिये अवीचारी ॥ धर्मा-धर्म नाही ॥ १५४ ॥ तवें ब्रह्मया चींता मनी प्रगतेली : चराचरचि रचुनुक सुटकी : उज्या नाहि लोपली : बखेरीण ॥ १५५ ॥ तव ब्राह्म विचार जागला : कवन सुवी करु भला : म्हनउनि क्षीरसागरा नीवाला : हौमारुद कैसा ॥ १५६ ॥ जैसा परम हौसु : पारब्रह्म प्रती भांसु : गगनी मार्गि क्षर असु : सभावे नीवाला ॥ १५७ ॥ क्षीरसागरासी दावुनी जाला : तदकिं उभा राहोला : आंतस्करनी वीचार लागला...॥ १५८ ॥ आधीं जोउ कीं कैळासा श्री क्षीरसागरा : प्रोतांतु सांघें लज्जुमि हरा : म्हनउनीं प्रवेसला क्षीरसागरा : अवधारी ॥ १५९ ॥ तवें क्षीरसागरे देपीला : बंदुनीया ब्रह्मा रथी बैसरीला : नेउती उतरी(ला) रे महाद्वारी ॥ १६० ॥ परी पादातो क्षीरसागर : वदक मुन्नवतुं जळोघर : अमृतपुर्न रसीकरु : पेसे चंद्रकळा दिसें ॥ १६१ ॥ वदक मुन्नवर्न : मध्ये धीशुबे मंदीर : अवघे सुवर्णाचें दयळार : सोभतें कैसें ॥ १६२ ॥ रत्नखचीत कळम दीम दीसतानी कैसें : सहस्र किरने सुयों जैसें : ब्रह्मा देपोनी ब्रह्मासें : आंतःकरनी ॥ १६३ ॥ म्हनीनी देपीवेल अदि चारावैनाचा ठावो : येवें नादतें अदीपुरस देवरावो : सनीसमीप धरनीया भावो : धीशुरूप ॥ १६४ ॥ आरीच लक्ष गांवें विस्तार : तितुनेची गांभीर : माहागड मादाविस्तार : आगम्य असुरा ॥ १६५ ॥ इतुकीपावरी मंदीर प्रवेसला : सेपाख देपीला : धीशुने बंदिता : घतुराननु ॥ १६६ ॥ मग होम जळिगन जाहाले : दोघे सीद्दास.....

(ओव्या १७९-२८१)

सुवर्णाचे फळस ॥ १७९ ॥ ठीक टवळ रनीं मानीकें : शळकवाती ठाई ठाई जानेके : जैसें सुवर्णप्रकासें उदेंके : तैसे देपीलें ॥ १८० ॥ त्या नगराचो अष्टकोनी : लोकपाळ रा(प)नी : सक्ती आपापानी : आंतःसर्ग ॥ १८१ ॥ जणसखहीर अस्तस्ती : नानावर्न वृक्षजाती : फणस गंभीर नारेब्ये सांगो कोनी : फळें परिमळे जानेके ॥ १८२ ॥ पुर्व दिर्घी इंद्राची अमरावनी : उतरे कुंभोराचि दयळारें दिसताती : पस्चीमे वरणु मेघ ज्येचे हवी : तो नीरुता जाना ॥ १८३ ॥ दक्षणे येमपुरी : पापा पुन्याच नीवाडा करी : अदिक उने ग्रासी पादरी : बैसवीजें ॥ १८४ ॥ ईस्वास कोनी ईस्वाबु : वायांग्याप कोनी वायु पुरुसु गहनः तिन्ही लोकिचा जो प्रणु : उस्वासु नीस्वाम्बासु चालरी ॥ १८५ ॥ नेरुत्यकोनि नेरुत्याचें मंदिर : अक्षीकोनि अक्षीपुरुसु दीव्य घर : पारु करी पडुरस पमात्रे रसिकर : पांचांगुसें ॥ १८६ ॥

बैसीं भस्त्रदीसी भस्त्र देवांचीं मंदीरें : येर बहुत काये घानु अपारे : गन गंधर्व
 सिध वीद्याधरे : कवणे वर्नावी ॥ १८७ ॥ मध्ये ईस्वराचें मंदीर नीज भुवन :
 येकवीस पाईरीया गहन : चंद्रसुर्यो दोघेजण : तेची दीज(टी)कर ॥ १८८ ॥
 येसे तें कौळास : प्राप्तिविणे कैचा वास : जे परम तत्वां समरस : तेंचि भोगीती
 कौळासपद ॥ १९० ॥ येत्या त्या परब्रम्हयाच्या धरिं : आद्यासक्ती ते गौमी :
 जीणे धरीले उदरीं : तीन्ही लोक ॥ १९१ ॥ मायाएपे पेचरीं : ज्ञानएपें संचरीं :
 वायुरपें हुकरी : ते स्वामिनीं सर्वांची ॥ १९२ ॥ सीर सक्ती पेळताती सारीपाट :
 हरी प्रक्षा आलें जवळं नेहट : जालि समदीष्ट : हेम अळंगन जाहालें ॥ १९३ ॥
 तीचे पैसले मिह्मासनीं : सर्व तत्र श्रीमुख गदा श्रीनयेनी : होये पार ब्रह्म-
 नीर्वाणी : दत्तात्रयो ॥ १९४ ॥ देवा न कळे तुझा आंतपार : भक्तीसमीप
 साहाकार : अपुले स्वरूप देउतीया नीर्धार : प्रेमरूपा ॥ १९५ ॥ तुझी भक्ती
 जे करीती : आखंडीत पद पावीती : त्या नाहि दुमती : वीस्वरूपा ॥ १९६ ॥
 ब्रम्हस्तुति आइकौनी : ईस्वर संतोसला मनी : आम्ही तुम्हीं पारब्रम्ह नीर्वाणी ॥
 वेदपुरना ॥ १९७ ॥ तवें पुसे जगंनाथु : ब्रम्ह सांगे परमाथु : आमचा अभीकार
 स्वीतु : न चले स्वामियां ॥ १९८ ॥ मग ईस्वर पुसे ब्रम्हातें : कां न चले ते सांग
 आम्हातें : काई अवरोध तेथे : वैद्यपुरना ॥ १९८ ॥ ब्रह्मा म्हने कवीळासपति :
 तुम्ही जे निर्मिली अम्हा मनी : ते रचनुक सुटली अवस्तीति : वस्त्रेथीन ॥ १९९ ॥
 चौरासी लक्ष जीरजंतु : त्यामाजी नरदेहे विश्वातु : प्रदुनी इंद्रये मनांतु : देहे
 धीकार करीनी ॥ २०० ॥ २०० ॥ असुमे दिसताती दिगंबर : इंद्रये धानताती
 सैरेवैरें : पापपुन्य संचारें : जाहालीं नरदेहें ॥ २०१ ॥ म्हणौनी धीनवी तुम्हासी :
 कउन हुंधी सांगा कैसी : वीचारी पां मनासिं .. ॥ २०२ ॥ इतुम्या अवस्वरी : कोटहाळ
 जाहाळा क्षीरसागरि : आतां अला रे जळंधरी : म्हणौनीया ॥ २०३ ॥ यीस्थु म्हने
 सर्वस्वरा : जाये क्षीरसागरा : यौष्य मांडलें घोरांपरा : म्हनौनि नीघाळा
 तेथुनि ॥ २०४ ॥ ते यौष्य वरुं जरी : कथा जाईल वीस्तारि : ईस्वर काई करी :
 ते अवधारा ॥ २०५ ॥ ब्रह्म चिंतन करि : पाहे मनस उदरि : म्हणौनी आभ्यासि
 टीष्टी : कटनीयां ॥ २०६ ॥ ईस्वर हुस्टी पाहो लागला : कवणे ठाई कवणु ठेला :
 विचार लागला : वदामाजी ॥ २०७ ॥ संप चळें चौदा भुवनें : सप्तपाताळ
 श्रीमुखें : येकवीस स्वर्गें : पाच तत्वे त्रीमुखजे : आणि स्थुळ सुक्ष्ममाजि ॥ २०८ ॥
 चौदा मनु शहजी : पुनरपी आधोर पकजि : तेथुनी पाहाता जाहाला ॥ २०९ ॥
 मुखधार पंकज कमळ : चतुर्वळ निर्मळ : तेथे गणेश्वर दळमळ : देविळ ॥ २१० ॥
 तेचें प्यारी अक्षर सहज : ॐ कार सक्तीनीज : रक्तवर्ण तेज : धीनेकु करीता
 जाहाला ॥ २११ ॥ येथें नाहीं धेंळ कर्ता : मग धीन गेला परता : स्वादि-
 स्टानि त्रीस्तीं करीता : मनोहर ॥ २१२ ॥ स्वाधीस्थान कमळ : हेमवर्ण दळमळ :

ग्रन्थस्थान नीर्मळ : सा अक्षरे सहृदळ : तेथें पाहाता जाला ॥ २१३ ॥ तेथें नेदवें
 कवणु : नीघाला तेथुनु : चक्र मनिपुर हडनु : पाहाता जाहाळा ॥ २१४ ॥ मनीपुर
 कमळ : धीस्थु स्थान नीर्मळ : वींदुचक्र माहा लक्षुमि सुफळ : नीळवर्न ॥ २१५ ॥
 दसदळ दस अक्षर : तेथे पाहे सर्वेस्वर : नेदपेचि मनोहर : मग आहा नाथा दिस्ती
 वेली ॥ २१६ ॥ आनाथ द्वादसदळ : रुद्रस्थान केवळ : स्वतवर्न उन्मळ : बारा
 आक्षरे ॥ २१७ ॥ तेथे पाहे तो मनोहर : ने दपेची मन पुरवणे : मग नीघाला
 गहने : धीसुध ॥ २१८ ॥ धीसुध कमळनी : क्षीरवर्न हे हणौनी : सोळा अक्षरी
 अपळीं स्याहानी : सोडस दळ ॥ २१९ ॥ तेथे पाहानी सर्वेस्वर : कवणु नेदपे
 रुसेस्वर : मग पाहो लागला भीतरी : अजीचक्री ॥ २२० ॥ द्वीपत्री कमळ :
 दोनी अक्षर सोहजळा : तेज चंद्रुकळा : सदासीउ अस्थानी ॥ २२१ ॥ यैसी साही
 चक्रे दांडोळीळीं : हृदई चक्री द्रीस्ती पडली : अपुर्व द्रीस्ती न्याहाळली : धीवेकु
 फरीता जाहला ॥ २२२ ॥ हृदई चक्र अष्टदळ : आधोमुख उर्ध्वनळ : जैसे फंदळी
 फळ : जाईस्वन जैसे ॥ २२३ ॥ हृदई चक्रीत होता मुनी : आपुले अभीमान
 रापोनी : नील समाधी बैसोनी : स्वयंप्रकासी ॥ २२४ ॥ तंव ईस्वर द्रीस्ती
 न्याहाळुनी : हा कवणु अहे लज्या रापोनी : पाचार पां म्हणौनी : मुनी वळी ॥ २२५ ॥
 क्षण येक तप राहुनी : आम्हा दिस्ती न्याहाळुनी : पाहा पां म्हणुनी : ईश्वरवाचा
 जाहाली ॥ २२६ ॥ मुनागें उघडीली समाधी : नीज स्वरूपे देपीला श्रीसुधु : म्हने
 तप झाले सीधी : टेपीला चरनी माथा ॥ २२७ ॥ मग भक्तीभावो घोळिला : सोडस
 उपचारी पुजीला : कर मस्तकि टेनीला : हृदई आळंगीला मुनु ॥ २२८ ॥ इतका
 भक्तीभावो जाहला : ईश्वर काये बोलीला : जन्मासी ये म्हनीतले : वसाकर्ता म्हनडनियां
 ॥ २२९ ॥ जन्मासी ये यैसा सन्दु अईक्रीला ॥ मनागु कापो लागला : भीतु भीतु
 बोलीला : ईश्वरांप्रती ॥ २३० ॥ मीं काये पुलि तुझीये भक्तीसी : जन्मासी ये
 म्हनसी : सीव सीग मुण नाहि कैसी : नीळकंठा ॥ २३१ ॥ देवा येकु बळीयां येकु
 नीर्बळीया : दोघा बहुत प्रेमवळी : भेठी होई येरु वेळी : बळी पुसें क्षम नीर्बळीयासी
 ॥ २३२ ॥ नीर्बळी म्हने अचधारा : तुझ्यानी क्षमें वाचलों जरी दातारा : अलो
 पुनरपीं सर्वसारा : हा नीर्धार ॥ २३३ ॥ त्याणे दीधले प्रेम आळींगन : त्याचे
 काये बोलीला : × × रापसील अभीमानु कळा : तुते जैसे जन्म हईल फळा : देव
 पुरानी ॥ २३५ ॥ इतक्यानी संतोसला देवांगमुनी : काये बोलीला तेथुनी : मी
 जन्मो कोटुनी : पंचवगत्रा ॥ २३६ ॥ ग्रन्हा सुपिं जन्मला : चंद्र मनी उपजला :
 नेत्रापासीनी सुयीं नीवाला : तेजप्रकासि ॥ २३७ ॥ धीस्थु जन्मला याहि : सुद्र
 जन्मला चरनी जैसें ठाई : ठाई कवणे वर्नावि : सर्वांगी सर्वे उरती ॥ २३८ ॥ मी

जन्मासी येवो कैसा : ठावो नाहि पथीत्र तैसा : म्हनउनीं वीनवी सर्वेस्वरा :
 जगन्नाथा ॥ २३९ ॥ सर्वेस्वर म्हने हृदई चक्री अस्तदळ : खुषी प्रकास कमळ :
 तेंधुनी पावसी जन्मफळ : उत्तम ठावो देवांगा ॥ २४० ॥ देवांग वाई यळ : राजा
 बीजाचा न्हवे खेळ : सयोज्यापती वीमळ : सुचीत भवे लंबीका स्थान ॥ २४१ ॥
 जीव्हा छाउनी : व इंंद्रे रुधुनी : उलट असनी यैसोनि : वळभावे ॥ २४२ ॥ ईस्वर
 सडान्यास करुनि : कर हृदे ठेठनी : सोहं टाहोकारें म्हणौनी : जन्मला देवांग मुनीस्वर
 ॥ २४३ ॥ सीकासुत्र कौपीन्य रद्राक्ष भरन : अजी वीमुतीचे उधळन : हृदयी पंचाक्षरा
 ध्यान : धान्य कैसा दीसे ॥ २४४ ॥ तो बहु नीका सोहोदरु : जैसा का ईस्वर :
 दीव्ये तेज दीव तेज आपारु : यौनी टेवीला सभेमाजी ॥ २४५ ॥ प्रग्हा वीस्यु
 महेस्वर इंद्रादी करुनु : लज्या प्रवर्तली तयाचा आंतकरनी : म्हनती मुनी
 लज्या रायोनी : सोभत कैसी ॥ २४६ ॥ ते सभे वीनोदु जाहाला कैसा : चीत
 देठनी परीयेसा : सांगेन रहिवासा : आनंद वीनोदु ॥ २४७ ॥ लज्या प्रवर्तली
 सर्वांचे अंतकरनी : सररी झाकीताती कवनेयेपरी : ते सांघेन अवधारा : परीयेसा
 ॥ २४८ ॥ गौरी झाकीली ईस्वरे चार्गांयरे : वीस्यु हरनीचर्म परीधान फरी : प्रग्हा
 भुजपत्र धरी : येर केसपास पर्नादी करुनी ॥ २४९ ॥ येक हाते सररी झाकीती :
 येक पाने घेठाळीती : येक जटा गुडीती : येसे झालीं येकमेका ॥ २५० ॥ मग सर्वेस्वर
 काये झोलीला : देवांगा वर कळपीका वहीला : लज्या आमीमानु बहुत प्रवर्तला :
 आहनु कां नीचंतनु ॥ २५१ ॥ देवांगा म्हने सर्वेस्वर : जावे लागेल क्षीरसागरा :
 सुत्र आदे कमळ देठावरी : प्रार्थु लागेल नारायेना ॥ २५२ ॥ मग म्हने चंद्रकांतु :
 चेर्गि गा।जावें खरीतु : उठीला अवचीतु : नीगाला पवनयेगें ॥ २५३ ॥ तेरा लक्ष
 गावे : आला पवनयेगें : येठनी ठेला पयंमाणें : माहाद्वारी ॥ २५४ ॥ प्रवेसला
 नीजभवना : भेटी जाहाली नारायेना : माया टेनीला चरनी : वंदीला भावे
 करुनी ॥ २५५ ॥ सोडस उपचारी पुजा येळी : मन कळरना हुजा सांचीतळि : मग
 यादी जाहाली : नारायेन ॥ २५६ ॥ देवांगु अस्तुती फरी : तु आनादिं गा श्रीहरीं :
 मायारूप धरीसी : स्वरुपा ॥ २५७ ॥ तु दैत्या खैहाकारु : जनी धीस्त्रीसी आघारु :
 तुझा न कळे आंतपारु : अदीपुरुसा ॥ २५८ ॥ तु भक्तीजना साहाकारु : सक्तीमुक्ती
 दयाकारु : तुजपासौनी अपारु : पावजेनी ॥ २५९ ॥ तुं प्रसंन होसी : हा तु सागर
 तारीसी : मुक्ती दावीसी : परप्रग्हा ॥ २६० ॥ सेपसैन्यी नारायेनु : अर्धांगी लक्ष्मी
 अपनु : प्रसंनमुप होउनु : योळता जाहाला ॥ २६१ ॥ म्हने देवांगा माग वहीला :
 मी तुज प्रसंन जाहालों : कर मळकीं टेनीला : श्रीनारायेने ॥ २६२ ॥ देवांगु म्हने
 गा श्रीहरी : तुं प्रसंन जाहालासी जरी : मि मागेन स्वयंकारी : ते घावे ॥ २६३ ॥ तुझे
 नाभि कमळी देठी : सुत्र अहे मदी पोटी : ते घावें संपुष्टि : नारायेना ॥ २६४ ॥ ते
 सुत्र कळपी नवसुत्र : नाना वर्ने परीकारें : लज्या राये नीचार्ऱें : योस्वलोकार्चि ॥ २६५ ॥
 हरी म्हने देवांगा मुनी : चौडा भुवनाचा देठु सोडुनी : घावे कैसानी : भुवने जाती रस

तळा ॥ २६६ ॥ चौदा भुवनें धरीली : दग्धयाचे नामीकमळी : भुवणे होती ती
 समळमळी : ती देने कैसें ॥ २६७ ॥ तु प्रसन जाहालासी : यीचारी पां मनासी :
 करन बुघी (ऐसी :) कैयीं होयें ॥ २६८ ॥ म्हने देवांगु सारंगधरा : मी म्हनन ते
 अग्रधारा : देठ तोडोनीया सरळधारा : सुत्र काढावें ॥ २६९ ॥ बुघी मानली नारायेनाः
 बहुत सोतकळा मना : माझे सुत्र तुझी रचना : नाथं कोणाचे होईल ॥ २७० ॥ मग
 म्हने गा श्रीहरी : दोघांचे नांय स्वयंवारी : सव्द उमटेल सचराचारी : देवांगसुत्र
 म्हणोनीया ॥ २७१ ॥ हरीने करी सस घेउनीं चीरीला देडु : मधील सुत्र काडुनी
 घंडु : दीघले देवांगु जाहाला संतुस्त : हरीसे नीभंरु ॥ २७२ ॥ दोघांचे नाय अले
 देवा : परीधान होईल सर्वा : वस नाव वसुदेवा : ऐसे म्हणोनीयां ॥ २७३ ॥ हातीं
 घातलें सुत्रु : नारायेनु पाठरी खरीतु : मग काये धीनवीतु : देवांगु ॥ २७४ ॥
 आतां मी जागे कैसा : जड दैत्ये नीघेळ कैसा : म्हनउनी धीनवी तुसे कैसा :
 नारायेना ॥ २७५ ॥ मग करु मस्तकीं टेरीला : तो भीना कळोकाळा : सगौनी
 संचरला : सक्तीबले भातकरती ॥ २७६ ॥ सुद्रसेन दीघलें : देवांगा पुरान अले : सक्तीबळ
 हुनाउले : मग सास्यांगें गमस्कारिलें ॥ २७७ ॥ मग नीघाला तेथुनी : क्षीरसागरा
 बाहीरी येउनी : धनु येकु संतु होउनी : नीघता जाहाला झडकरी ॥ २७८ ॥ मधीं
 गगनगंगा मंदारीं : आश्रुतजळ पुनंपानी : खान कराया म्हनौनी : बैसला
 टटाकीं ॥ २७९ ॥ अक्र सुत्र देउनी : मग खान कळी : नीघाला तेथुनी : झडकरी :
 अंतराळीं होता नीवाचर : म्हाबळ भयंकर : देपीयेलें तुलधार : म्हननी हा जातो
 रे कण ॥ २८० ॥ आतां येथुनी देवासुरा यौष्य : पुरानांमार्जी प्रसीध : तया घावे
 सनीध : चीत देउनी ॥ २८१ ॥ इती दग्धकुने दग्धांड पुराणें : सुत्र नीमान : सुभ
 भवंतु : अवस्वरु पहीला ॥ १ ॥ ६३ ॥

(ओव्या २८६-३३९)

देवांगाये देपीले दानवि : हा जानो रे कवन धीरु धारी : धांवा रे जडवीं :
 अक्र सुत्र हीरोनी आना ॥ २८६ ॥ उमे होते परीमार : ते धायीनले आपार : सांडीं
 सांडी रे इतीवार : नाहीं तरी मुकलासी ॥ २८७ ॥ देवांगु नेटु धरीं : मग खानें
 पाघारी : तुम्ही कज्जाच रें परीवारी : म्हणौनी सव्दें पाटी ॥ २८८ ॥ म्हनती
 जाणसी हळदामोलगासुरु : त्याचा परीवारु : नळसुरा बहु सत्यापारु : हवळा
 गीरी पीवळसुरु : ॥ २८९ ॥ देवांगु म्हने जारे जारे रापीलेनी : सांगा तुमचीया
 स्वाभ्याप्रती : तय उदावले सांगों कीर्ती : अगनीक नीसांचर ॥ २९० ॥ होतु न
 लगतां नीर्दाळीले देवांगे : मग धांयताती पळताती घेगें : म्हनताती हा नव्हें रे
 समुटेगें : सांगती स्वाभ्याप्रती ॥ २९१ ॥ बहुत सतोसला मोलगासुरु : पाहा पाहा रें
 याचा सत्यापारु : अम्हीं बहुत तो येकला धीरु : होईल हरीचा अग्रतारु ॥ २९२ ॥
 तवें बोलिला नीळसुरु : जाहाला हरीचा अवतारु : मि मीडेन, येकला धीरु :

म्हणौनी गर्जतु नीघाला ॥ २९३ ॥ पावरहांटी सोडुनी : सुप पसरोनी :
 जैसे काळे ककट नीघोनी : तैसें धावीनलें ॥ २९४ ॥ म्हणे साहे साहे रे धीरा :
 हानीतला खर्गधारा : जैसे काळदंड अवधारा : तैसें तें सज्ज ॥ २९५ ॥ सुद्रसेन
 केले अढ : सख सतखंड केले अवधारा : धोसीतु जाहाले अवधारा : सुत्र करीवानी
 अवधारा : मग काये केले देवांने ॥ २९६ ॥ गदा घेउनीयां हातीं : हानीतला
 नीगुती : मग सांवरोनी नीगुती : झेप घातली ॥ २९७ ॥ देवांगें कीरान घेतले गगनी :
 हानीतला कोपुनी : सीर गेले तुयोनी : झाली दोनी घडे ॥ २९८ ॥ धीमंगु जाहाला
 नीळामुरा : दोनी सकळें प्रवर्तलीं घोरांधारा : धुधुकार करीताती अवधारा : कवने
 परी ॥ २९९ ॥ येक हाने आसीं : दुसरे युध्यासी : मग वीचारीले मानसी : ते
 अवधारा ॥ ३०० ॥ ३०० ॥ ३०० ॥ सीरा घडा मंधान : केले येथेच धेळें त्याचे नीर्वान :
 मग झाले अणेजाण : नीळामुराच्या दळासी ॥ ३०१ ॥ नीळामुरु अणिला रणासी :
 वीरश्री हुनावली मनासी : बहुत संतोसीं : आनंदला ॥ ३०२ ॥ अहाकारु प्रवर्तला :
 दैला दचकु पडीला : देवांगु सन्मुप चालीळा : जेथें पळाला नीळामुरु ॥ ३०३ ॥
 तव उठीला मोळगासुरु : हरीतासुरु बहुत सत्वापारु : दवळासुरु : चौथे उठीले
 देवांगावरी ॥ ३०४ ॥ बहुत घोरांधर यौध्ये प्रवर्तले : येकमेकांचे घाये नीवळें :
 बहुत रणासी आले : नीसांधर ॥ ३०५ ॥ मग नीवाडें पाचारी मोळगासुरु : हुं मला
 रणरांगधीरु : त्यां जीतीले येके येकु धीरु : मजसि यौध्ये करीं × × ठाडें
 ॥ ३०६ ॥ म्हणे देवांगु तुम्हा राक्षसा : नळ.....वरीन रणरांग धीरु : मोळगासुरा
 ॥ ३०७ ॥ साह...गासुरा : हाणीतला चक्रधारा : उसळला आवरा : आवचीता
 पडीला देवांगावरी ॥ ३०८ ॥ चक्र होते माय्यावरी : अदळला तो पेचरी : जैसा पाषाण
 लागे तैसापरी : पडीवेल देखा ॥ ३०९ ॥ देवांगु हास्य करुनी धोलियेला : भला रे
 प्राकुरु केला : कोपोनी उठीला : मोळगासुरु ॥ ३१० ॥ आरें देवांगा धीरा : मि
 पवळलीं रे सचरा : हाणीतला पर्यंतभारा ॥ देवांगाते ॥ ३११ ॥ वज्रे हाणीतला
 पर्यंतु सत कुट्ट केला : सवेनी चक्र घेउनी धांदीनला : दोघां संग्रामु थोर झाला ॥
 आसुधें घाडीली मेदणी ॥ ३१२ ॥ मोळगासुरें अज्ज बाण सांडीयेला : धगधगीत पावला :
 देवांगु घेडीयेला : अज्जजाळी ॥ ३१३ ॥ मग मेघसख स्फुरिलें : जाजीते संत केले :
 मग सैन्यावरी धाविनले : कवणेवरीचे मेघ ॥ ३१४ ॥ सीळा मारी वर्षताती :
 दैत्यांची कपा...मज पाहाता मेघ नव्हेती : जे काळदंड येमाचे ॥ ३१५ ॥ मोळगासुरे
 करुणाळ घातले : मेगाते तोडुनी नेळे : दोघे संन झाले : अवधारा ॥ ३१६ ॥
 देवांगे हाती चक्र घेतलें : हरीचें सुमरण केले : सत्राणे हाणीतलें : मोळगासुरातें
 ॥ ३१७ ॥ मोळगासुरु केला आसुदु : सुद्रसेण दैत्यां भसीदु : देवनिंयां कंडु मधु :
 सीर गेलें आकासासी ॥ ३१८ ॥ मोळगासुरु आणिल्ला रणासी : परमरण नाहि त्या
 दैत्यासी : सीर आलें धडापासि : मुख उघाटे लागलें ॥ ३१९ ॥ मागुता संग्रामि
 उभा ठेला : देवांगु धोसीतु झाला : मग काये बोळीला : ततक्षणि ॥ ३२० ॥ देवांगु

म्हणे मोळगासुरा : संप्रामि जीतीलासी अवचारा : मुण न दाविसी अवचारा :
 धीकटरपां ॥ ३१० ॥ मग म्हणे देवांगु : दुपी कटापि कैसी : मरण नाहीं दैत्यासी :
 धीचारी तो मानसि : तवं उठावला वळभार ॥ ३१८ ॥ पवळला हरीतासुर : स्वाधा
 सुतु पिबळसुर : दोघे बहुत सखापारु : सीही पाचारीले देवांगातें ॥ ३१९ ॥
 म्हनती देवांगा यीरा : स्वा जीतीले मोळगासुरा : मुड घेईन अवचारा :
 सीहीनादे गर्जिनला कैसा ॥ ३२० ॥ पेचर पाण सोडीले देवांगावरी : काये सांगो
 स्वाची घोरी : दीसा धुधुकार : भयाचक्रीत दीसताती ॥ ३२१ ॥ पेचरी छांदां
 होंयतानी : पाडें गिळु म्हनताती : चीकळ जाहाळा चिती : मग भैरवं सस पैरिलें
 ॥ ३२२ ॥ कैसें काळ भैरव उडीले अ.....कटळे : पेचरावरीं धाविनलें :
 माये माव हरळी : ने अवचारा ॥ ३२३ ॥ रागे बहुत तंतापे : व्याघ्र झाला कोपें :
 धुरुधुरुस्तु हो पें : हळदासुर ॥ ३२४ ॥ मग देवांगीं काये वेंलें : सोड् सरप
 धरीलें : व्याघ्राते धीदारीलें : तैसा तो देवांगु धीर ॥ ३२५ ॥ पिंबळसुर दवळसुर :
 बहुत हुंकारें धावीनला आपार : माहाभयकारापे : दवळसुर : बहुत हुंकारें
 धावीनला ॥ ३२६ ॥ दोघे जाहाले दोहिकडें : सुसताती कवणे पाडे : वेगीं वेगीं
 धडकडे : सस जाद्रीसवानी ॥ ३२७ ॥ येकु हाणे घडपानी : दुसरा पर्यंत घेडति
 हानताती : सीळा घोडी असंझाती : पडताती देवांगावरी ॥ ३२८ ॥ जैसे धांगी
 पडपंजर : तैसे सुद्रसेन आपार : तोडुनीया पर्यंतभार : चक्रधारीं सतवुट होतानी
 ॥ ३२९ ॥ देवांगु म्हणे पीयळासुरा : साडे साडे रे पीरा : हाणीतला चक्रधारा :
 सत्राणें ॥ ३३१ ॥ हातपायें टेईळा : मग हरीतासुरावरिं धाविनला : कोपोनी
 हाणीतला : सुस्तीपातें ॥ ३३२ ॥ सीर गेले कोथळांतु : भुईं पळीला पाचरतु :
 मग हाणीतला चरणपातु : दोघे रणासीं जाणिलें ॥ ३३५ ॥ पाचै मुखें नीसांवह :
 अतीवळ पराक्रम धीरु : ते जिनीळें आपारु : पर भरन नाहिं नीसांचरा ॥ ३३६ ॥
 मग समस दैत्य येकवळा केळा : ओंखता देवांगु वेदीला : गजरु घोर मांडला :
 नीसांवह ॥ ३३७ ॥ आहाकार प्रउंला प्रीमुखी : घरघरां काये धरती : सेतु पुस्ती
 गळुनी : भयाचकु झालें ॥ ३३८ ॥ आपुन्यान समर्थकरणी : हानतानी न्हेटुनी :
 सीळा घोडी पर्यंत आनुनी : दाक्रीतानी देवांगावरी ॥ ३३९ ॥ नारावेषु होता स...

(ओव्या ४४६-४७०)

.....गंगांनीं नीरोपु दीपला : म...मघा केळा : नाना कुमरी सोणेसळा :
 सोभीवत ॥ ४४६ ॥ गौरी छत्रुमि सख्खीक मीळाळीया : घोहरामी हळदी छात्री-
 लीया : मग चौक भरलीया : आझावनें करीजानी ॥ ४४७ ॥ आठां सख्खीदव्या :
 पाज्यांते रावलीं कैसी : मळभ्वतीं उमटे आझावि : पंचमाशपे करनी ॥ ४४८ ॥
 भंडपि सोरणे यांचळि : रत्नरखीत घोडले केळे : चंद्रनाचा पाटु करनी टेपीळा :
 मग प्र(म्ह)हवनवीपी ॥ ४४९ ॥ प्रह्ला म्हणे ईश्वरा : हवन घायें करावें : मग

लज्ज लावावें : तें फळसीधीं जन्मोजन्मीं ॥ ४५० ॥ ईश्वराच्या मनासी आले :
 मग हवन आरंभीलें : आस्तोतर सते ग्राम्हन बैसवीले : मग रचीलें वीधान ॥ ४५१ ॥
 हवनकुंड फेलें : सोढस उपचारीं पुजीले : आज्ञी प्रजळु लागले ॥ मंत्रघोक ॥ ४५२ ॥
 पंचात्रुते घोळुनी : आहुती घालीताती हवनी : सप्तीमुपें प्रसन्न होउनी : सीधे
 मागतानी ॥ ४५३ ॥ हवन यवें जाहालें : पुर्व आहुती नारीयेळु घातला : अज्ञीं
 पुरुष प्रसन्न (जा)हाला : कन्या उद्धवली हवनकुंडी ॥ ४५४ ॥ बरीं रूपवंत
 सौंदरीं : मछ अहे बुयळावरी : उमापती म्हणे आवधारी : ग्रह हरी ॥ ४५५ ॥
 आधी देवदैत्या नोवरी ॥ मग आज्ञी दैत्यांकुंवरी ॥ दोघीं आस्तीयांवरी ॥
 देवांग ॥ ४५६ ॥ मग दैत्यांसुरी : सुलक्ष्मीक नोवरी : आनीली सर्व श्रींधार
 करुनी : ग्रह्यानें ॥ ४५७ ॥ पाई पैजन घवघवीती : कानी भोवरींया लोलति :
 गळा पदर्की पंक्ती : नवा रत्नांची ॥ ४५८ ॥ बर्वे लव्हाट्टीसी सुफुल : मोती नाकी
 झळाळ : रत्नपचीत पुढे नेवाले : हातीं कांकन ॥ ४५९ ॥ नंदी उभी केली : तव
 लक्ष्यही पुरो आली : ॐ पुन्य ध्वनी गर्जली : लज्ज लागलें देवांगाचें ॥ ४६० ॥
 आक्षी घाद ग्राम्हनु कारुण : प्रार्थनपन : मग कन्यादान करुन : आपन बैसवीली
 भोवल्यावरी ॥ ४६१ ॥ मंत्र अक्षता घेतल्या करीं : वेद मंत्र उचारी : घातल्या
 माथ्यावरी : बोहरांचीया ॥ ४६२ ॥ देवांगु देवदंता नमस्कारी : आश्रीवाद् आमुचा
 साहाकारी : पुरोहीतु म्हणेनी माया टेरीला चरनावरी : मग देवदेवांगणा वंदिता
 झाला ॥ ४६३ ॥ सीवचरनी लागला : ग्रहा नमस्कारिला : नारायेनु बंदीला : मग
 सकळा वंदयत ॥ ४६४ ॥ बोहरे योवल्यावरी बैसती : सवास्णीत सभरीती : देवांगना
 धवळ गाती : अनंदसी ॥ ४६५ ॥ धवळ गाऊ सरले : मग जेवनासी उठवीलें :
 पायी बैसले : हरी ग्रहां ॥ ४६६ ॥ श्रीवछ ग्राम्हनु : म्हणे दानदक्षनाप्रति
 देउनु : संतुष्ट करा ग्राम्हनु : देसे बोलीले नीयंची ॥ ४६७ ॥ देवांगे सुचनंताड
 आनुनु : सुचनानी सोळा चौक भरुनु : ...ची दीधलीया ॥ ४६८ ॥ तु आमुचा श्रीगुरु
 ग्राम्हनु : ग्रह्यांचा नातु सगुनु ॥ उत्तमु यरी साक्षरीचापरायेनु ॥ तुमच्यानी
 जन्म सुफल ॥ ४७० ॥ थी ... झाली ग्राम्हनासी : हरीहर ग्रह नारायेन : अनपु - धाडा

(ओव्या ६१५-६५८)

हरी ठेवा होईल यौगावरी : हा सड्डु नीधारी : देवपुरानी ॥ ६१५ ॥ तु जाये
 वहीला : मुझावुनी पाठवीला ... ला : ईश्वाराजपळी ॥ ६१६ ॥ स्वामी नारायेनु
 प्रसन्न झाला : गंगा पाठवा वहीला : म्हणानी वीनवीला : जगंनाथु ॥ ६१७ ॥
 परमेश्वरे गंगा बोलाविली : त्वा सगरा जाये वहीली : तव गंगा काये बोलीली :
 ते अवधारा ॥ ६१८ ॥ मि जाईन नीधारी : उच्छापी न सगरी : नरु हुष्टी पडेल
 अवधारी : धीनरी सर्वेस्वरा ॥ ६१९ ॥ मग म्हणे भागीरथानी : त्वा जाये
 आधोमुपेंसी : गंगा इहळ सगरासी : मागे पाहों नको ॥ ६२० ॥ ईश्वरा नमस्कार

केला : तेतुनी नीघाला : गाते काये वृत्तांतु झाला : ने अवधारी ॥ ६२१ ॥ जटा
 मुगटीची गंगा सोडीली : नारायेणे मस्तकी घरीली : मग खालती उतरली : धरतीये-
 घरी ॥ ६२२ ॥ ते गंगा उपजली हरीचरनी : जैसी समक्षा पुरानी : प्रकटली
 मंदाग्री : मृत्युलोकी ॥ ६२३ ॥ गंगा येते अवधारी : वीम रचीले कवणे घरी :
 मागहु होता अनुस्यानी : गली घडपडीतु ॥ ६२४ ॥ उठ उठ रुसेस्वरा : मी
 आलीये धासीवारा : रसेस्वरु बोलुन हुकारु : तुज भेडनी म्या ठावे ॥ ६२५ ॥
 नको नको हुकारी : कां यान देसी वाया x री : म्हणौनी आली गजरी : गंगा
 परमेस्वरी ॥ ६२६ ॥ जन्हु म्हणे तुझे सामर्थेसहीतु : मये जाये शोडीतु : तुझी
 माझी सामर्थी...ल खरीतु : आगे मंदाग्री ॥ ६२७ ॥ मी परमग्री जानुस्त्राणी : मज
 कवन उठरी येथुनी : तुझी सामर्थे कीती म्हणोनी : द्रिड आसणि घैसला ॥ ६२८ ॥ ते
 गंगा परमेस्वरी : आली आली आपुल्यान भारि : रुसेस्वरी आघळी कवणेपरी : जैसी
 गजोनी वीज पडे ॥ ६२९ ॥ तव रुसेस्वरु न लोटे : असण यज्ञीडे : सांवरनी यक
 पुढे : आली गंगा परमेस्वरी ॥ ६३० ॥ पळ पळ रे रुसेस्वरा : मी आलों गजरा :
 मांडी केली आड : जन्हु रुसेस्वरा ॥ ६३१ ॥ जटा तव लोटली भारि : मांडीये
 भदळली भंडकरी : तव उडळली गात्रे न्यारी : हासैं आलें रुसेस्वरा ॥ ६३२ ॥
 हुंकार प्रवर्तला मझी : यारा गावे सांवरनी : नेने हडकळीला कवणे पाडे : जांग
 फोडुनी नीघाली ॥ ६३३ ॥ मग स्तुति करी रुसेस्वरु : तु आदिसक्ती गंभीरु : वीस्व
 लोकासी आचारु : पुन्यपाणी ॥ ६३४ ॥ तू वीस्वाची जननी : भुक्ती भुक्ती
 मद्यायेनी : होये पापपंडनी : वीस्वलोकांची ॥ ६३५ ॥ तु उपजलीसी माझे जागुनी :
 माझे नाव तुज आनवुनी : जानवि भैसे म्हण्योणि : बोलती धुती साखे ॥ ६३६ ॥
 जानवी म्हणे तु अमुचा पीता : मांडी उरवीली मी.....(श)दुरव सुचकं सपंधा :
 आकादीरतीथ ॥ ६३७ ॥ येथे हनुका येळु लागला : भागीरथु उभा ठेला : येवडा घेळ
 कां लागला : म्हणौनी परतोनी पाडे ॥ ६३८ ॥ तेथुनी येतो झा(ली)...भगीरथाची
 दुष्टी पडली : परतोनी नीघाली : समुद्रासमुप पुर्वमुपें ॥ ६३९ ॥ भागीरथु
 म्हणे आव कायें जाहाले : होतें ईश्वरे सांगीतले : आतां कैसे करावे : मग म्हणे आवो
 आयो मंदाग्री ॥ ६४० ॥ गंगा म्हणे स्वा जावे आपुलीया नगरा : मि येईन नगरा :
 स्वा चीता न करावी : गुप्तमात्रें आवधारी ॥ ६४१ ॥ आवण पुनवेची दीनसी : मि
 येईन नगरासी : उच्चापीण सगरासी : हा नीघार ॥ ६४२ ॥ हनुकीयावरी समुद्रा गंगा
 मिळाली : सहसमुष झाली : तीर्थ तीर्थ प्रकटली : कटीमर्थ्य ॥ ६४३ ॥ भागीरथु
 नेला नगरासी : गंगा आली सगरासी : पुर्वे सज्जमासी : सागरा शाली उभरा-
 गनी ॥ ६४४ ॥ ऐसे साखे बोलती : मि न सांगे आपुलीया मनी : धुता आडकाये
 सीती : करी वीस्वनाथु ॥ ६४५ ॥ पुर्वि जे जे आर्यापिले : तैसें पुर्वे चालरीले :

सुपुत दुनावले : सायोज्ये पादिं भोगीतो जाना ॥ ६५६ ॥ पुर्वजांची आक्षणे
आहकती : त्यांची पातके हरती : चीस्तारेल संतती : पुत्राज्जपौत्री ॥ ६५७ ॥ देवांग
सतत...कुळवंत : तुम्ही ग्हावे लक्षुमी प्रसंनित : आले...ज पुत्रुमा ॥ ६५८ ॥
इती ब्रह्मकुते ब्रह्मांड पुराणे गंगाभागीरथी सगर : उधरने सुभ भवंतु आनस्वर ५

(ओव्या ६६०-७७१)

देवांग कुळी देव घाम्हन : चौदेसरी आह...गै तीची उत्पत्ती : उपजली दैत्याचे
पंसी : ख्याती झाली कैसी : सांघैन बीजेस्वराचेणी प्रसादे ॥ ६६० ॥ चौघा देवाचे
घौसी : उपजली दैत्याचे यौसी : ख्याती झाली कैसी : सांघैन बीजेस्वराचेणी
प्रसादे ॥ ६६१ ॥ ग्रीपुर सौहारी : ते सांघैन अवघारी : ससीपानात्रे सुचना केली :
आदि भांतु सांघैन ॥ ६६२ ॥ आंदकासुर माहा पेचरु : तप केले घोराघोरु :
प्रमन्न झाला ईस्वरु : मागीतले ग्रीपुर ॥ ६६३ ॥ भोळा चक्रांती पुरु : दीधले
भीर्धारु : देवा नाहि धारु : यौध्ये मांडले देवासी ॥ ६६४ ॥ आर्धाच दैत्यु भयंकारु :
तीर्थ रचले थोरु : ते नांगवेती साचारु : प्रकटला माहांकालु ॥ ६६५ ॥ लागी
मांडली खगासी : यौध्ये मांडले देवासी : दैत्यु कपटी कैसी : स्वामीसी परीजीले
॥ ६६६ ॥ तेतीम कोडी देव मिळाले : ब्रह्मा बीष्णु समस्त आले : देवा येसे काये
केले : आता आम्हा टावो कैचा ॥ ६६७ ॥ कपट दैत्यांचा मानसी : मि कृपालु
भक्तंसी : मागीतल्या नाही कैसे : लोटावे ॥ ६६८ ॥ असार्ची दैत्यु भस्मेस्वरु : तप
केले उग्रु : प्रसन्न झाला नीळक्रंदु त्वरीतु : मागीतले ते चावे ॥ ६६९ ॥ मस्तकी हातु
टेरणे : भस्म होने : यैसा वरु देणे : परमेश्वरा ॥ ६७० ॥ यैसा कृपालु सर्वेस्वरु :
भत्काकाजकैवारी : तो मागीतला वरु : त्यां दीधला ॥ ६७१ ॥ पुनरपि तो क...
मस्तकी दस्तु टेरणे : त्याने भस्मकरणे : पार्वनी घेउनी जाणे ॥ ६७२ ॥ तत्र मस्तका
कर टेड झाला : ईस्वर पळो लागला : तेणे पाठीलागु केला : सारीला नारायेणु
॥ ६७३ ॥ आला माये राणी होउनी : आह उभा टाकोणि : कां धावतोसी वरळ
होउनि : ग्हाणे मायेरानी ॥ ६७४ ॥ तव ईस्वर बडमुष्टु झाला : बारा गावे बीन्मारला :
पार्वती झाली चेक्षणिऊळा : मायेराणि धर्मा लागली ॥ ६७५ ॥ भस्मास्वरु झाला
मोहितु : मायेराणि करी धरीतु : ग्हाणे स्थीर स्थीर होये नीस्वरु : ईस्वरु झाला
भम्मभुतु ॥ ६७६ ॥ भस्मास्वरु ग्हाणे उमासक्ती : आतां मण होई नीस्वरुतु : चला
जावो राजभुवना : आलोचीत ॥ ६७७ ॥ ग्हाणे मायेराणि हा पवीत्र बुधु : आम्ही
तुम्ही खेळो घीळासु : मानसि होतो संतोसु : भस्मास्वरा ॥ ६७८ ॥ मी जेसें खेळेन
त्यां तैसें खेळारे : संतोसी मनी उलासावे : मग येथुनी जावे : नीजस्थाना ॥ ६७९ ॥
मगध्वनी उमटली सांगो कैसी : पंचम पाद पे गर्मत्री जैसी : ते आनंद घीळानी :
खेळतानी : ॥ ६८० ॥ दोघे घीतोदे खेळनी आनंदे : लागला माये राणिमदे :
भस्मास्वरु ॥ ६८० ॥ जेसें खेळे जगमोहीनी : तैसें खेळे तो दैत्यु नीरांती : आले कर्म

टाकोनी : भस्मास्त्रा ॥ ६८१ ॥ भस्मास्त्रा बरु झाला : आपुले मस्तकिं करु टेवीला :
 आपणेची भम्म झाला : पाप पापे हरले ॥ ६८२ ॥ बापु फौ ... रणरंगधीरु :
 मारीले भस्मास्त्रा : मग बांधारीले ईश्वरा : झाला दद्यातु ॥ ६८३ ॥ आत्मी देवीली
 भुवने कंसादरी : कामज्वरु प्रकटला ईश्वरी : ते समक्षा आवधारी : कवणेपरीची
 ॥ ६८४ ॥ विंदुस्वरुपि ढळला : मायेराणी करीसे लीला : आर्घा खाली पडीला :
 झाली दोनी स्वरुपे ॥ ६८५ ॥ मोई पडीला तो मेराळु : हातीं रावो भैरव काळु :
 दोघे कुंवर सबळु : ईश्वराचें ॥ ६८६ ॥ नीज स्वरुपि नारायेणु : दोघे एकत्र होवतु :
 नीगाले तेथुनु : नीजभुवनासी ॥ ६८७ ॥ असे भस्मांमरे केले : त्याचें कपट त्यासी
 भोवले : तैसे आंदकासुरे माझीले : आनी देवा ॥ ६८८ ॥ तव आला रे आंदकासुरा :
 भवतला माहा भयंकरा : ईश्वर प्रसंनिक थोरु : देव दडपीले नीचांतनु ॥ ६८९ ॥
 पर्वतु उलटोनी ठाकीतु : कैळासु जाळोनी भस्म करीतु : पापरे हाणितला सतपंद
 केला : लेप नाही कैळासें ॥ ६९० ॥ आला धावत आवेसे : पार्यातकु काळ जैसे :
 सत्कीलवसे : पवळला दैत्यनाथ ॥ ६९१ ॥ तव मग्नानें मग्नतासी पीडीला :
 धीस्थुने माध्यारुपि राहावीला : सत्कीनें उल्लाटीले : नाग ... वीस्थुसी ॥ ६९२ ॥
 अश्वीं स्वर्गे घेतली : देवा ... मुटली : कनव भाकीवाती जीव्हाली : सीव जगंना(धा)
 ॥ ६९६ ॥ राजें दीघले दैत्यासी : उठनीले देवांसी : आकर्मि मान ... प्रसन्न झालासी
 ॥ ६९७ ॥ हरहरा काये यैसे जाडाले : देवाचे देवपण मोले : दैत्याचे राज्ये झाले :
 यैसे बोलतानी देवाग ॥ ६९८ ॥ ईश्वर म्हणे सी भरती प्रसंनिक जातः देता
 आदीक ठने न म्हने : येसेचि मागीतले रागणे : चौदा चौकोट्याचे राज्ये ॥ ६९९ ॥
 नंदी पार्वती चंद्रा चौधे : अठट कोडी आउक्ष सीधे : अवघे केले सीधे : धीनारायेणे
 ॥ ७०० ॥ ७०१ ॥ रावणे सुखीचे आणि वरी तप केले : नंदी पार्वती चंद्रा चौधे
 मागीतले : इतुके इतुके अवघेची दीधले : नीचीत येसले कैळासि ॥ ७०२ ॥ सीव
 तपि पैसला : तेथे नारायेणु आला : कौसांत्य वेगे : आवधारि ॥ ७०३ ॥ येक रची-
 येले सरवर : तेथं बसवीली मंडोघरी सांदरी : माव नंदी चंद्रा सुधे आवधारी : रचीले
 येक येक विंशान ॥ ७०४ ॥ जपणें मग्नान्या नीरुपे : सतमुप स्वरुपे : मणी बहुत
 कोपे : सन्मुप चेता झाला ॥ ७०५ ॥ नंदीपरी दैतोनी : पार्वती पुष्टा घटनी : बहुत
 संतोसु करुनी : येतो लंकेसी ॥ ७०६ ॥ तव सन्मुप देखीला मुख माग्दणु : नमस्कार
 म्हणे रावोनु : दाख आनुमयी म्हणोनु : बोलीला माग्दणु ॥ ७०७ ॥ दाख आनुमयी
 म्हणीतले : रागणाचे ... मेदले : दुष्ट हाठनी काये बोलीले : आज्ञान मुग्दी ॥ ७०८ ॥
 आग्नि सत्यच बोलावे : भासत्य न बोलावे : पापे ण पहरावे : हा परमार्थ ॥ ७०९ ॥
 आग्नि तप केले उम ईश्वर प्रसन्न ... तः मागीतले स्वरीत : नंदी पार्वती चंद्रा चौधे
 अठ कोडी अउखे ॥ ७१० ॥ आरे वेळ्या रागणा : हे ई(स्व)राची माव जाना : नंदी
 पार्वती चंद्रा आग्नि दीप्ती पडेल कवना : आदे येक पावाळ बीररी ॥ ७११ ॥
 म(ग)धाको लागला रावतु : उठरोनी लागला चरनी : स्वामि ते मुग्दी बीवर जाणा :

ते सुचना करावी मज ॥ ७११ ॥ तुम्ही जें मागणें : ते आम्ही देणें : हा नीर्धार
 मानने : अमचा ॥ ७१२ ॥ आम्हा राज्याे लक्ष्मि काये करणे : तीन कोडी सांडोनी
 आर्घ कोडी आठशे देणें : आम्ही तुम्ही स्वप्नासी जाणे : यैसेची ॥ ७१३ ॥ तेथुनी
 नीघाले आवेसे : आले स्वप्न सुवनासी : केली सुचना यैसी : द्रीष्टी आंगुळीये
 ॥ ७१४ ॥ रावणु आला ईश्वराजवळी : स्वामी भक्तु वंचनुक केली : म्हनउनी
 सांडीली जवळी : नुपसता नीघाला ॥ ७१५ ॥ गेल्या वीराजवळी : प्रपेसला ते वेळी :
 भवनेक सांदरी देवीयेली : मग हो रे म्हणे ते मानसी : ॥ ७१६ ॥ हे पार्वती होये
 म्हणौनी : नंदी चंद्र घेउनी : नीघाला तेथुनी : देग न पुसता लंकेसी ॥ ७१७ ॥ तेथुनी
 रावो निघाला : लंकेसी येता झाला : सन्मुप मुनि भेटला : त्यासी केले दंडवत ॥ ७१८ ॥
 ह्मौनी मुनी योलिला : रावणा बहु तुये नाडीले : नारायेणे कौसालें : पुर्वि दीघली
 तेची पार्वती ॥ ७१९ ॥ नंदी चंद्र यौधः माय भवस्वरी : इतुके म्हणोन
 आत्ममासी ॥ ७२० ॥ रावणे मनि होकारिले : ... परजीले : सीतेसी चोरनी नेळे :
 रावणे ॥ ७२१ ॥ मग दळ रचले रामा रावणा : सीता नेली त्या रावणे : ते सोमुनुक
 होईल कवना : येऊ रामा श्रीरामांवांचुनीया ॥ ७२२ ॥ इतुके रावणे आपेते केले :
 त्याचे कर्म त्यासीच भोवले : तैसे आदकासुरें मांडीलें : नीर्वान ॥ ७२३ ॥ प्रमदा वीष्णु
 महेस्वरु : करीतीती वीचारु : दैत्यु प्रकटला थोरु : याचे एक वीचारु : नीर्वान
 ॥ ७२४ ॥ तयं आला रे आदकासुर ॥ महामारी पेटला तो नीसाचरु : ईश्वर प्रसनीक
 थोरु : तो ना गवे कवनासी ॥ ७२५ ॥ काळीयासु लागला : तेजुनी तेज नीगाला :
 आदकासुर पडीला : दैत्यनाथु ॥ ७२६ ॥ माहामासु केला : सर्वत्रे व्यापीला : रघुळ
 स्वरुपे वाडीनळा : काळस्वरुपि ॥ ७२७ ॥ प्रमदा वीष्णु महेस्वरु : सुक्षम स्वरुपि
 तेजाकरु : प्रमदप्रकासु थोरु : काये करील ॥ ७२८ ॥ येव्हडी माय आदकासुरे केली :
 प्रमद साक्ष नीवाक्ष चींता प्रवर्तली : देवासी ... राक्षस म्हणे कैळासाउनी : ठाकुनी
 उपटोन ... कैल्यानी : आपे अपराज्ये येईल ॥ ७२९ ॥ ... उपटो : दुसऱ्यावरी
 याकी : यैसैं उ ... भयंकारी ॥ ७३० ॥ गजयजीले हरीहरा प्रमदाविक : ... सकळीक :
 संभुने चींतीलें येऊ : सक्तीवळ ... कैळासैं पिळीली सप्तपाताळे अगळीली : आखड
 बसलीली : कोपुनी द्रीष्टी केली : आदकासुरावरी ॥ ७३१ ॥ सख घेनले करी :
 ग्रीमुख आवधारी : कोपोनी होकारी : दैत्यारुडे ॥ ७३२ ॥ मग जानीतळें आंतकरनी :
 बाळकाचे रूप धरनी : लीळा कोमाळी करनी : प्रेम आन्धानीले ॥ ७३३ ॥ मग
 रद्रकळा वीराळी : साती कळा भरळी : काये योलीले : तो महेस्वरु ॥ ७३४ ॥ जया
 जया इतुकीयारी : ग्रीपुरी राज्यें करी : का मारीसी वाया करी : आदकासुरा
 ॥ ७३५ ॥ हरी प्रमदादीक म्हनतानी : येव्हडी वीरांसी सक्ती : आता क्षांती : करील
 दैत्युनाथु ॥ ७३६ ॥ स्वर्गं घेतली : ग्रीपुरें यळकावीली : राक्षस प्रकटले : देवपन
 राहीले ॥ ७३७ ॥ मनताकु अनकुरु दीरन्या : वरार्थ : रुपवार्थ तांमत्तनु : नीसत
 नीर्नाव : सोमामुत्यु : जळ नीळ नीचेन : आतर्धोम : माहार्धोस : धीजतनु : सीतेननु :

जोतीरुप : ज्ञानद्रीस्ती नीसुन्ये कुपीता ॥ ७४० ॥ बैसी येकवीस स्वर्गे बोळीली : वीस
 स्वर्गे घेतली : येकनीसा स्वप्राप्ती : लागी माडीले दैत्यराये ॥ ७४१ ॥ शयची घेतली
 स्वप्ने ये उरलें : देवा . . . काडुळती बाले : देवांगणा बाता देवत्व उडाले : म्हणौनी
 बोलती समस्त ॥ ७४२ ॥ हाहाकार प्रचलला : धम्हा . . . आदि सकळा : धनु
 जानवला ॥ ७४३ ॥ धम्हा वीष्णु महेस्वर : करीतानी वीचार : दैत्य प्रकटला योर :
 याच . . . विचारा पा ॥ ७४४ ॥ तव बोळीले देवपुरुशु : याचे आ . . . ईं गर्भवासु : तो
 करील कुळानासु : आधकासुराचा ॥ ७४५ ॥ वीरुणु म्हणे मायागण : ते पनीव्रता सगुन :
 तीचे व्रत डळेल फरना : ते वांज कन्या पुत्र नाही : ॥ ७४६ ॥ गांधकामुराची जन्म-
 पयोका येमी : पुत्र उपजेत देसी : तो करील सौहार समस्तप्राप्ती : जैसे लव्हइटी रेपिले
 ॥ ७४७ ॥ यर्म ठासीयेले : मग वीचारी पडीयेले : तीचे वैसोनी बोळीले : अवचारी
 ॥ ७४८ ॥ वीष्णु यर्म सांगें यर्वे : आम्ही तीचे प्रापुरा जावे : क्षीरस्वरुपि प्रकटावें : मुनी
 जाईल नगरमाशारी ॥ ७४९ ॥ जळकुंड प्रम्हाते होआये : ईश्वर लीगस्वरुपि वैसावें :
 वीष्णु अस्वस्था होआये : जैसे तीचे आभीळाक्षी व्यापावे ॥ ७५० ॥ मुनी गेला
 आधकासुराच्या परत : मायावंतो धनु उटली होवी आनधारा : द्रीस्ती देवीली स्वयं-
 कारा : मग उठोनी नमस्कारीलें ॥ ७५१ ॥ यैमकार करनी : चर्न तीर्थ वंदुनी :
 दोन्ही फर जोडुनी : काहो सफल होईल पुत्रा पवीप्राची ॥ ७५२ ॥ डावा कर हाती
 धरीला : गुज वीसार होईल भला : येक तीर्थ करावे नीमळ : पुन्येश्वर असे
 ...मायावंती मणी संतोसली : हरीपे मुने कवण तीर्थ गंगाजळ : चाला
 स्वामीया ॥ ७५४ ॥ तेचे बोळाउनी नेले : क्षेत्र दारीले : आभीळ हानीले :
 झाली वाळा ॥ ७५५ ॥ मुनि म्हणे गाजी पुन्य घनी : खान करावे मुमनी :
 होताळ कन्या पुत्र म्हणौनी मागीतले ॥ ७५६ ॥ मग खानाची केली आह्वात :
 गुणी म्हणे मायावती : आम्ही प्रम्हचारी जान नीगुनी : खान करावे नीर्गुनीसी
 ॥ ७५७ ॥ तैसेची लीग दखन होवाये : आखस्त कपळवे : मग दान दक्षता देणे :
 जैसे विधान सांगीतले ॥ ७५८ ॥ मग वचें टेपीली : कुंडी खान केलें : मग लीग
 दरसन झालें : मग पिंपळ कवळाला ॥ ७५९ ॥ येउनी रसेंस्वराच्या चरना लागली :
 वसे परीधान केली : मग मंदीरा बोलावीली : मुनेधरे ॥ ७६० ॥ तव झाली गुरो-
 दरी : बहुत हरीष सौंदरी : माया प्रेम योरी : सर्व टाई ॥ ७६१ ॥ सर्वकाळ झाला :
 तव आंदुकासुर झाला : देपीली गर्भकळा : झाला हरीसै नीभर ॥ ७६२ ॥ च्यारी
 प्रहार रात्री जाहाली : प्राक्काळी प्रसुता झाली : खानदे थोर वीमळी : धर्मु करीता
 जाहाला ॥ ७६३ ॥ ते उकुळी कन्या माहा भयंकरी : सौंदरी त्या कोर : दाढा दिस-
 ताती कवणे परी : नाक सरळ फरळ फान ॥ ७६४ ॥ नारदु जाला सी बहुत
 सन्मानु केला त्यासी : जन्मपयोका पा स्वामि मुणेश्वरा ॥ ७६५ ॥ मग
 मुनी वर्तु महामाया चौडेंखरी : माहा भयंकरी कुळवैरी हो हावे ॥ ७६६ ॥
 मंगळ नक्षत्र आवचारी उपजो नैवे कुंवरी : राईनीना सुसाचे ॥ ७६७ ॥

..... आकीला : आंदुकासुर दचकला : उपचार, काये पुसीला : ते अवधारी
 ॥ ७६८ ॥ येक पांजीरा करुनी : हे बाळक घालुनी : कैलास उचलोनी : बुडी ठेवारी
 ॥ ७६९ ॥ मुनीने सांचीतले : तैसेची पाजीरां घातले : नेउनी कैलासाउनी ठेरीले
 ॥ ७७० ॥ पुढें वर्तली कैसी कथा : ... सांगैल वीखनाथा : पुन्यपावन ॥ ७७१ ॥
 आवस्वरु ७ ॥ ६४ ॥

ओव्या ७७२-८११

अवघे राज्यें घेतले : देवांचे देवपण गेले : येक स्वप्न उरले : त्यासी लागी
 मांडीयेले ॥ ७७२ ॥ लागी माडीली स्वप्नासी : देव सुरवर गर्जताती कैसे : हासीताती
 येकमेकाते : साहा भयकार गर्जताती ॥ ७७३ ॥ उठीले नंदी भैरव माहीकाळु :
 तदादी सकळु : पेचराती धोकळु : जुझताती कवनेपरी ॥ ७७४ ॥ नंदी महामारी
 पेटला : भैरव काळस्वरुपि संचरला : रुद्रपेचर मार्गि आवतारला : भये प्रवतेलें
 दैत्यासी ॥ ७७५ ॥ नंदी हाणोनी दहतु सत पंड करी : भैरव सीर धरी : माहांकाळु
 ग्रासु करी : रुद्र संजेंतु मांडला ॥ ७७६ ॥ अैसे मांडले नीसाचरा : परदैयु सत्या-
 पाक ॥ धोर सारोनी नीसाचरावरी : धाविळला ॥ ७७७ ॥ प्रसनीक ईसराची :
 सकी शाली याची ... त्याचें : तेथे येसे कैचे ॥ ७७८ ॥ मग नीवारले ...
 गजाननु : तीही पडीतालीला नंदी भैर : साहे साहे म्हन ... ला पज्रघातु
 ॥ ७७९ ॥ ते नीचारीले नंदी भैरव : धात्रीनले क्षेत्री गहण : तव उडाला गगन
 माघे : ॥ ७८० ॥ मग पळळला नंदी भैरव माहांकाळु : घालीताती जाळु : उजनीया
 धाजा घटकनांचे जीवहाळे : गदाघाते हानीतला ॥ ७८१ ॥ मारीला घटकनु : तव
 धात्रीनला गजाननु : साहे साहे म्हणौनी : फासांकुसी ॥ ७८२ ॥ नंदी गेला नावेक
 धोकळु : तव धात्रीनला भैरव म्हाकाळु : हाणोतला गजाननाचा वक्षस्तळु : काळदंडे
 ॥ ७८३ ॥ सीर सतपंड झालें : मग राक्षसे सैन्योकडे पाहीले : काळम्वरुपें
 पळवळीले : भैरवी मारीला राक्षसं ॥ ७८४ ॥ काळभैरव सैन्यामाजी वीचरला :
 दैत्यास केनु मांडला : हा नागवे रे वहीला : म्हणौनी पळवानी ॥ ७८५ ॥ दैत्या करीनी
 हाहाकार : ते आइकोनी आधेकासुरु : पळळला माहाकाळु : कोपारुड जाहाला
 ॥ ७८६ ॥ येक हानी पर्यंत घोडी घेतानी : तेणेची हाणतानी : येक घोडी टाकीतानी :
 गदावज्रे अक्षेके ॥ ७८७ ॥ ... मग रुद्रे पडपळीलें : आजसद्य मोकलीले ...
 धाविनलें सत्राणें ॥ ७८९ ॥ अजि माहामारां ... दैत्यासी घोर लागला : मग
 पळवानी नीसाचर ॥ ७९० ॥ हाहाकार प्रवळला श्रीमुक्ती : धरयरा काये धरनी :
 हा नेत्रधरा पा करनी : हे तीर्थात मांडलें ॥ ७९१ ॥ आधकासुरे काये केले : जळमाया
 धीचा मुमरीले : अजिते संत केले : नेनु आला यौध्यासी ॥ ७९२ ॥ मग धावीनला
 आवेसी : गीळीला लाहानसाहान सैन्यासी : भये प्रवर्तले देवासी : म्हननी प्रकटला रे
 माहांकाळु ॥ ७९३ ॥ महेस्वरे काये केले : पेचरुप धरीलें ॥ च्यानी दीमां व्यापीले :

प्रती राक्षसा ॥ ७९४ ॥ माहां भयंकार गर्जती : पेचर दीसती : चालेलें आसाक्षाती :
 आंधकासुरावरी ॥ ७९५ ॥ येक भुचर पेचरु : येक धीकटरप वीकारु : काळे कंकट
 भ्यासुरु : प्रकटले आहुत ॥ ७९६ ॥ तव देपीले आंधकासुरें : या प्रतीरे कवन
 नीसाचरे : तर गर्जिनलें नीसुरें : हाक कोडीनी ॥ ७९७ ॥ पुढे होतां नीसाचरु :
 त्यासी नव्हेची घीरु : पळताती सांडोनी हाती(ये)रु : आता ठावो आम्हा कैचा
 ॥ ७९८ ॥ मीसळले सैन्यामाझारी : हानतानी येके येक नीसुरे : न कळे कवन
 कवनाते मारी : आपेआप वीसरलें ॥ ७९९ ॥ आपुलें मरन नेनती : पत्र घेउनी
 नीसुरे हानती.....हीले बहु क्षीती : आरे काळघुल्यो.....॥ ८०० ॥ ४१ ॥ ४१ ॥

म्हणती सीव रसला.....सुकला : मग झाला कोव्हाळ आपेअप ॥ ८०१ ॥...
 तले आदकासुरे : होई ईश्वर माया सरे :..... या पेचरें : कर्कसा माया ॥ ८०२ ॥
 वीद्या पेचरीया.....स्वयंकारी : मोकलीले सैन्यावरी : आवधारा ॥ ८०३ ॥ पेचर...
 या धात्रती : माहा भयंकार गर्जती : देपोनी वैज्यासपनी : मणी वीस्रोतु झाला ॥ ८०४ ॥
 येक भ्यासुर पेचर : येके स्थळ बुदरे : धीकट रुपे गंभीरें : भैसी प्रकटली कर्कस
 माया ॥ ८०५ ॥ पेचराररी चालीली : कर्कसा दोही भेटी झाली : वीकारे व्यापीली :
 खेचराररी ॥ ८०६ ॥ येक येक पेचरा : सात पाच होनी नीसुरा : यंजुनादी कण्ठीला
 सा वीरा : मदन सखे भेदीती ॥ ८०७ ॥ मात्र माव झाली सातु : दोनी दळे झाली
 नीवांतु : काये करी दैत्यनाथु : ते आवधारा ॥ ८०८ ॥ चैतियां पाचुनी : नव्हे रे
 म्हणोनी : देव ते आनीली धरनी : मग आम्हासमोर कवण ॥ ८०९ ॥ मग
 पार्वतीचें रूप धरुनी : । प्रवेसळा वैज्यासभुवणी : ईश्वर होता र्चातामणी :
 जाउणी दोन्ही चरन चुर छागली ॥ ८१० ॥ स्वामि कष्टलेती भारी : सी...ळे सी
 धोरी : नीद्रा करा सिंहासनावरी : म्हणोनीया मो... जगनाथु ॥ ८११ ॥ माहादेवो
 सिंहासनी नीद्रा करी... नी घेतले सीरी : मग नीघाली पेचरी : अ... तर
 देपीले भैरवि : कवण रात्री जाते...

(ओव्या ८२५-८८०)

सखे घेउनी हानतानी : येकमेकां पाचारली...साती ॥ ८२५ ॥ गर्जतानी दोन्ही
 दळे : ...से सदस्र वीजा येके वेळे : तैसा नाडु उटला गज.....म्हाडु गोळकु :
 म्हाभये चकीत मांडले ॥ ८२६ ॥ कुर्मा हुसट...ळ्ळी : सेकु यरातं कापों लागला :
 म्हनती प्रळयो मांडला : ...तां कैचें ग्रीमुखन ॥ ८२७ ॥ येके येकु हाकीती : येके
 येकु मारीनी : सारे धडे उसळती : गगनमाघे ॥ ८२८ ॥ धडेखणी सारे जुसती :
 येक येक न ढळती : नोहटले वहुनी : नीसाचर ॥ ८२९ ॥ स्वर्ग घेतली : आकास
 व्यापीली : दीसा रुधली : मार्गाकाळे ॥ ८३० ॥ येउनी बैसले स्वर्गद्वारी : देव
 कोंडीले भीतरी : सकळीक व्यापार राहीले : देवांचें ॥ ८३१ ॥ सकळे दं यौच्ये
 करुनी : आले मीळोनी : रापा रापां स्वामिया म्हणोनी : नाही तुज वांचुनीया

॥ ८३२ ॥ येक काकुळती येती : येक शुपा भागीती : येक कोल्हाळ करीनी : सीव
संभु तुंची गा म्हणोनी ॥ ८३३ ॥ देव लोकाची तळमळी देपीली : सीव संभुसी
मायां झळवों लागली : घामु सूटला कपाळी : सधु जाणरला जगनाया ॥ ८३४ ॥
रागें बहुत कोपे करनी : लव्हाटीचा घामु उत्तली : ... नीरपोनी : कैळास
हाणे ॥ ८३५ ॥ घामें कैळासु वीभंगु वेला : ... लागला : नीचींतनु
होती बाळा : नीद्रम प्रकटला : माहामायां ॥ ८३६ ॥ तेथुनी उद्रवली माहामाया
(चौ) हेसरी महाभयंकरी : वीळाळ पेचरी : येउनी वैसला कैळासमीकरी : पाहाती
चहुकडे घ्यारी दीसा ॥ ८३७ ॥ म्हणे आम्ही ही सवादावें : अगधी आक्षीयाचें रूप
घेगे : हे न ... पुरुष नावें : मग जोगीनींरूप घरीलें ॥ ८३८ ॥ तैसी देवा ...
से कळपीली सुरंगे : सम करुनी वेगे : पंचारती भरली ॥ ८३९ ॥ धुप दीप पोफळ :
वांदुळ तांबोळ : सुगंध सुपरीमळ : झाल सन्मुप ॥ ८४० ॥ ग्रन्हा वीसुण सकळीरु
मीळाले : उदो उदो म्हनीतले : तेथुनी सन्मुप चालोनी आले : माहामायाजवळी
॥ ८४१ ॥ देवांगे घत्रे पुढे टेवीली : सोडस उपचारी पुजा केली : वझे देवांगें वाईली :
भरती बोवाळीली ॥ ८४२ ॥ देवांगु चरनी लागला : चौडेस्यरीनं मस्तकी करु टेवीला :
आनंदे घोळों लागला : फुराण आलें माहामाया ॥ ८४३ ॥ देपीली अगधी सत्ती
रुती : उळासली आंतकरनी कैसी : देपीले राजससैन्यासी : वीरधी प्रकटली
॥ ८४४ ॥ जया जया मंगळजया : चौडेस्यरी माहामाया : जया जया वीस्वरुपि
(या) (मा) हांमारी पेटली ॥ चौसटो यौगीणी : होराह करि ..ळ घाटी ॥ ८४५ ॥
घरणी वाकी सोड ... त्रीसुळ डोर कुत सुहानीरु : सीधनादे गर्जनली कैसी : ...
हा येकरळा : घ्यारे गर्जिली ॥ ८४६ ॥ सीधनादे गर्जोनला आंदकासुरु : बहुत
गंभीर उठावला दळभारु : माहामायासुरु भयेकरु : उठावले येकवेळे ॥ ८४७ ॥
म्हणे आंदकासुरु अपल्या समर्थकरुनु : न्हाणवे होसी नेदुनी : येक उठावले पंगें
पेडनी : नीसाचार ॥ ८४८ ॥ येक पर्वत टाप्तीनी : झाडे उपडोनी हानती : येक
सीळा घोंडी घरीपती : गदा वज्रयुधे (सां) गो फीती ॥ ८४९ ॥ जैसा आंदका-
सुरें बहुत रगडा केला : माहामाया कोषु दुनावला : जैसा का पायकु...तैसी प्रज-
ळी माहामाया ॥ ८५० ॥ जैसा ... युत्य उठे : तो कवणासी न लोटे : मांडले ...
आंदकासुरासी : ॥ ८५१ ॥ बहुत कोपे माहामाया चौडेस्यरा : जेथे होता आंदका-
सुरु तैरी उडी घातली ... हुं गज पारपी कैसा ॥ ८५२ ॥ न सपडेची गेली ...
सुरु : म्हनती ग्रन्हा वीसुण महेश्वरु : उदो उदो म्हणोनि करीती गजरु : आनंदें भोजे
॥ ८५३ ॥ घरी घरी पाळी ... री ... अंगु झाला : नीसाचरु नीघाला : त्रीपुरा
माशारी ॥ ८५४ ॥ आंधकासुरु आतर पुरी वीघे मनुला : सम वीसम कळा : वैसा
न भेदेना चौडेस्यरी बाळा : म्हणे संभु माहादेवो ॥ ८५५ ॥ त्रीपुर वळकाउनी
राहीला : सत्तीविणे निचितन पडीला : माहाकाळे आन्धानीला : काये रापेल त्रीपुर

॥ ८६३ ॥ क्षेत्रा येका वीरधी सत झाली चौडेखरी पुजीली सत होउनी मोलीली .
 सीगाप्रती ॥ ८६४ ॥ देवा तुम्हा कष्ट झाले भारी त्रीपुर घेतळ करणेपरी सच
 राला नीसाचरी येरदा अचघड ठारो ॥ ८६५ ॥ तप केले उग्र प्रसन्न झाला
 वीस्वनाथ मागीतले चरीत दोमानी ॥ ८६६ ॥ मी भक्ता प्रेममळु देता नलगे
 वेळु दैत्य मानवी वीरळु पुनरपि शत्रुती मज ॥ ८६७ ॥ कपट केले आम्हासी
 म्या काये तयाचा मानसी पुनरपि ठारो नाहि आम्हासी आदकासुरे ॥ ८६८ ॥
 इतुनीया व नीगी माहामाया पुजीली प्रसन्न होउनी देवागासी
 ॥ ८६९ ॥ देवागा मि तुझी कुळम्बा(मिनी) हाजार निर्गानी सत्यार्थ देपौनी
 ॥ ८७० ॥ देवाग सदा येपरतु चौथैमी तु मग मस्तकि टेरीला हातु
 प्रेमे करुनीया ॥ ८७१ ॥ कीयापरी द्वीस्टी पडली त्रीपुरागरी सींदनादे
 गर्जताती पेचरी तत्र उग्र तेजे माहामाया होकारी ॥ ८७२ ॥ देवि ज्येकार दीधला
 सपमेरी सुपका(हा)ळा चानात्रे चाडली येके वेळा आघर गर्जिनले ॥ ८७३ ॥
 वीरधीया आनदे डोले हातां श्रीसुळडोर घेतलें काळदड ॥ ८७४ ॥ उदो उदो
 म्हनोनी हुकारी (ले) सीये त्रीपुर दारीत कोपुनी कीरान घेतले त्रीपुरावरी ॥ ८७५ ॥
 ते त्रीपुर स वीरम वळाकुसरां येइल करणेपरी पापीया बोसडीले सर्वेखरी
 दैत्य हीनचीत पडीलें ॥ ८७६ ॥ पवणे सुत्र घरीली वायो सरुचळी त्रीपुर
 नीस्वळ राहीली मग सघारी दैत्याते ॥ ८७७ ॥ हस्तीदत्त कुदुत दोये नीवाले
 हाजीतु गनर चाला बहुत हाक कुटली त्रीमवनातु ॥ ८७८ ॥ ते दोये चौडे
 खरी चौथ्य कले करणेपरी ते परीदेसी चीर देउनी ॥ ८७९ ॥ हस्त .
 जीव्हा चौथ्ये वरी वीक्षानु हागे गेला लपे धाव कुदुत हाक देउनी ॥ ८८० ॥
 तो कुद समर्थ प्राक्रमि उन्मीतु वीरकट रूपे सो .

(ओव्या ८९५-९०१)

चेवी धाविनळी चौडेखरी चेडीली ते की ॥ ८९५ ॥ हाणकार प्रचंडला (दे)व्यासी
 टीला सवेची तव आळा परमवासी (अ) टुकासुराची सोहोदरी वीकाळ
 भयकरी माहादारी गर्जती ॥ ८९७ ॥ हाक देउनी उठरीली वदळी कली
 चौडसौरी द्रुस्ती पाहो लागली तव सनीरूप ॥ ८९८ ॥ होउनीया मात राहुनीया
 नीवानु हाक पोडीली देताती झाले आनेमान ॥ ९०० ॥ ९०० ॥ ९०० ॥ बहुत नीस्तर
 भारि धाविनळी कवनीयेपरी जैसा काळ मृ यो हकारी पृथ्वी प्रलयोभाती
 ॥ ९०१ ॥ तिचे पाठीसि आ

॥ अ पूर्ण ॥

चौभाच्या उपाहरणाची काही त्रुटित पाने
 पान ५८

(अ) हुत पाडे मग नीगाली सागळेसी दोहीं बाबोरा दोनी
 वीडे ॥ ५४ ॥ चडफडीला प्रेतावरी पायें देवाये राजकुमरी असुधाचीया

कंदमामाजी : रूपताये गुह्येवरी ॥ ५५ ॥ असुधा भरला रणसागर : उपा
 लावन्याचें तारु : जात असे अनुर्धदीपा : मदनाचें केणें चरुं ॥ ५६ ॥ पालड
 झडकतु चोपडा : जैसैं उभारलें सीड : देपा जावडीचेनी सुवाये : ते चालती असे
 झडझडा : ॥ ५७ ॥ जवळी पातली स्वरीत : घाये देपीले बहुत : अंतकणी
 उचंबळली : न धरती अस्वपाव : ॥ ५८ ॥ उपजे पहीला करणारसु : तवें आड
 भरीनला ठामसु : तेव्हाळी न करीची रोजना : मनी घरीला बहुत रोसु ॥ ५९ ॥
 पाहा घो वीरश्रीयासजती : विटवीला माझा पती : कैसीं ससैं नापें तीपटें : आंगीं
 रोनीलीं भजंती ॥ ६० ॥ पैसेयासी काईं करुं : नव्हे आतांचा अवस्वरु : सरो
 झुंझांची वेळ : मग पुसों हा वींधारु ॥ ६१ ॥ हार्तां वोपीली सागळ : पाणीयें वरा
 गुळ्या : वापोरांचीया फोडी काढनी : मग दीपले तावोळ ॥ ६२ ॥ तांवोळ घेतीया
 अस्वरा : फोडी न लगेची अवधारा : उदा म्हणे हळु घाये : नाहीं पोचलें जीव्हार :
 ॥ ६३ ॥ भुजा दंडीं घाये कैसे : असुध घोहोळ ते नीमीसैं : ऐरी मुद्रा काडीली :
 रगन नीपंते नीमीसैं : ॥ ६४ ॥ अनुर्धु म्हणे तीये अवस्वरी : तुं जाये मागुती
 झडवरी : पुटील सैन्य उठावेल : पडसी....

पान ६०

सत्वाची भरोव (री) ॥ ७६ ॥ भद्रजाती माणला : हुंघी पांढेसीं जाळीला :
 तैसाची बोसीने घे रायेमीं : बोल करीत असें बांधला ॥ ७७ ॥ पैसा तो नोकें
 बोलताये : तवें आवेसु घरीला रायें : आतां मारीन रे तुयें : तरी आड कवण
 टाये : ॥ ७८ ॥ आतां वघीन रे तुये : साणी पांढें करीन बहुते : तुझेनी रगते
 मासैं : पुजीन ग्रामदैवतें : ॥ ७९ ॥ राउळीं रीगाहासी चोरु : नेड आदरीलें
 लेंकरुं : हार्तां पाईं वाधा रे तन : दातें वीचंवीत मारुं : ॥ ८० ॥ मोहोरीया
 दाटा रे पांढूकीं : सुया आदळा रे नर्पा : नातरी याचें (तें?) हुंघीजे पैरीं :
 भरल आपुल्याची दोपीं ॥ ८१ ॥ नातरी प्रकाळा काईसा : याचें लागीन मीं
 सीस : म्हणौनी पर्ग काडीलें : घावो उभारीला कैसा : ॥ ८२ ॥ तीपट पर्ग तोळीत :
 वीजसामान लपलपीत : गगनी सुरवर आंदोळलें : प्रीथी थरथरां कांपत : ॥ ८३ ॥
 अनुर्धावरी घावो पडत : तवें उपा पातली स्वरीत : आपण आड उभी ठेली : घाया
 घोडनीले हात : ॥ ८४ ॥ दोघांवरी पडतां घावो : तवें आणीकीं घरीला रावो : सोडा
 सोडा रे न धरा मातें : फेडीन दोघांचा ठावो : ॥ ८५ ॥ कुमरी नव्हे रे पापीणी :
 आपडुघी परवारीणी : कुळा लंडन लागीलें : उदरीं जन्मलीं वैरीणी : ॥ ८६ ॥ पैसी
 येपरीची जतन देपा : मज पीतेयाची नाहीं संका : कवणीये ठाईची हाराजती : वैरीयां
 मीनली आदका ॥ ८७ ॥ बखीया गीळीलें डाडस : तें बोलणें सास दीसे : आपुली...

पान ८२

जळताती धडधडां : ॥ १८ ॥ तेव्हाळी बाहीरी नीगो घीहाले : मग भीतरीची
 यळीकात्रीलें : देवा दुर्ग पणासीलें : हुड्या आटाळा वळवले ॥ १९ ॥ जळत सलक्षणीके
 माडें : ते आगीचेनी उजीयेडें : सैन्य दीसे यात्र्यांचें : जैसे कटांतीचे कडें ॥ २० ॥
 नाना नंदाचा गोवळी : केली राउळगणाची होळी : होईल पांडेनी धुळवाडी : पाही
 देहाचा उपेकाळी ॥ २१ ॥ तेतुलेया अयस्वरा : तं पातले सुर्यकरा : वोहोदू वाईला
 अंधकारें : दडो जाला दीनकरा ॥ २२ ॥ आतां प्रभाते अवन्वरी : काईकेलें तेणे
 मुरारी : वीर राहीले त्रीभगी : भयती रंभीली नगरी : ॥ २३ ॥ रुक्मीणी जांबवंती :
 सत्यभामा नम्रजीती : हे माद्री भीमरीया : जे कां काळद्री म्हणीपती ॥ २४ ॥
 आटडंपाट महोपीया अवधारां : येकेरीचे दाहा दाहा कुंमर : ते या नगराचा आटे
 दीसीं : तेयांचे जाले मेलीकार ॥ २५ ॥ सत्की म्हणे कृष्णदासा : नव्हे नव्हे प्रंधु
 दसा : तेयां वीरांचीं नावें साधै : जयाचा कृष्णासी भरवसा ॥ २६ ॥

प्रसंग ५

चारदेवो सुदचारः चारदेहो सुचारः चारगुप्त भद्रचारः चारुचंद्र त्रिचारः
 चारः ॥ २७ ॥ वडीलु प्रभनु अवधारा : ऐसे दाही सोहोदर : राया भीमकाची
 कन्या : तीये रुक्मीणीचे कुंमरः ॥ २८ ॥ यळी कृष्णासमान : जवळीस

पान ९१

सी धोतेजणः ॥ १६ ॥ वीर्यु पुराणे श्रीभागवती : हरीवंसी तीही ग्रंथी :
 पड्ल सधुर पर जाणती : सभापर्वि माहाभारथी : ॥ १७ ॥ साहीं पुराणात्रातु
 जाणा : पडीजत असे उपाहरणः पण दुर्गालागी जाली : कव्हणे डाई न दीसे
 खुण ॥ १८ ॥ कथीलें नाहीं व्यासदेवें : म्या कैसेनी अनुषादावें : न पुरे धोतेयांची
 आडणी : म्हणौनी नाथीलें न बोलावें ॥ १९ ॥ आपणाची बैकारु : सुची अझेपु
 परीहरु : तेथे दोपु ठेवावेया : दुर्जेनासी नाहीं सचारुः ॥ २० ॥ कर्मळयनीचे अपारः

१ या ओवीत कृष्णाच्या अष्टनायिकांपैकीं लक्ष्मणा सोडून बाकीच्या ७ नायिका
 आहेत. माद्री ऐवजी पुराणात 'भद्रा' हे नांव येतें (भागवत १०।५८). मित्रविद्या
 नांव तेथें मित्रविदा असें आढळतें.

२ चारुदेण, सुदेण, चारुदेह, सुचार, चारगुप्त, भद्रचार, चारुचंद्र, विचार, चार
 व प्रधुम्न हे दहा रुक्मिणीपुत्र. (भागवत १०।६१). येथें विचार ऐवजी त्रिचक्र
 आहे व एकदोन नांवांत थोडा फरक आहे.

३ उपेची कथा भागवत १०।६२-६३, विष्णुपुराण अथ अ ३२-३३, महाभारत
 सभापर्व अ. ६०, व हरिवंश २।११६-१२७ यात आहे.

४ 'का कमलकंदा आणि दुर्दुरी। नादगूळ तरि येकाची घरीं। परि पराग सेविजे
 घमरीं। एरीं चित्रलक्ष्मि उरी ॥ (ज्ञानेश्वरी, सरकारी प्रत १।५७)

पराग चरती भर्भर : तेयांचे सनैधी असौनी : चीपलु भपीती दडुर ॥ २१ ॥ 'पीर
 घेउनी जाती आणः गोंचीड करीनी असुघपाणः थोते गुणा संतोपती : 'दोपु गवसीनी
 दुर्जनः ॥ २२ ॥ पेंहपदु लवुपु परीमळानी : गोपीपतीं वैसे मासी : संत पाहानी
 मावायुं : दोपीं दुस्ती दुर्जनासी : ॥ २३ ॥ ऐसे दुर्जन अपार : तेही मासे सोहोदर :
 नोंदा करीतां घेउनी जाती : अथें पाप अग्रधारा ॥ २४ ॥ बहुत अस्तविसी प्रसंगे : तरी
 मागीलु रसु भंगे : तरी चाळों आतां पर्दापर्दां : पुटीला मंथाचेनी मागें ॥ २५ ॥
 आतां भीतरी पळणैल : तेणें श्रीभुवण कांपैल : चोंभा म्हणे अनुवादेन : जैसे भवानी
 सांवैल : ॥ २६ ॥ छ ॥

प्रसंग ७

पेतुलें बाहीरी वर्तलें : भीतरी बाणु पडुडले : सुपमाजने सारनी : सभा-
 मंडपी बैसले : ॥ २७ ॥ देवा चरण पक्षाळीलें :

पान १०१

या मेळावेयाची घोरी : कयणा वर्णवे ने महीमा ॥ २७ ॥ सर्वें चतुरांगें
 मपीतें : मोठकीं दहाचीं प्रयोतें : राहा रे म्हणौनी धरूं सकनी : बरी पडलेया
 अकासतें ॥ २८ ॥ याही मागां पीरराजु : नीगवाये मंडळी कुमंभुजु : सर्वें पनाम
 कोडी सैन्या : जैसा प्रताप सुजुं : ॥ २९ ॥ त्याही मागां मळपरु : बाणादळीं लाठा
 धीरु : सर्वें सारी छलु सैन्या : तेया आगळिये बाणासुर ॥ ३० ॥ बाणासर्वें बेती
 वीर जाणा : चतुरंगाची श्रीवचना : वेगळालीं अनुवादेन : थोतां दीजो अग्रधान :
 ॥ ३१ ॥ सीनी कोडी कुंजरां : नव कोडी रहवरां : थेरु माहापद्म पायेदळा : तेरा
 कोडी असीवारां : ॥ ३२ ॥ येतुलेन दळभारेंसी : बाणु नगराचां प्रदेशी : वोज केंट्टी
 हुंसावेयाची : उभा ठेला रणभुमीसी : ॥ ३३ ॥ बाणासुर सपरीगरी : उभा
 नगरासी बाहीरी : ऐरीं कैसी सुचा केली : यादवांचां मेलीकारीं : ॥ ३४ ॥
 यादवांचा कटकी : हुंझारी भाडली नीकी : तैसे गजभार मोगर : अरणी वोज केली
 नीकी ॥ ३५ ॥ वोज जाली दोही सैन्या : येर्यानु हुंसाची रचना : तवें थुपी
 आठवली आणीकी : अम्हेंपांचेया नंदना : ॥ ३६ ॥ चीनोदु पडीये मळकुमरा :
 कळी लाविल हरीहरां : चोंभा म्हणे अवधारीजो : पुढील कथा मनोहर : ॥ ९ ॥
 नारंदु आपणप यांचें म्हणत : आम्ही कैसे असोनीथेत :

— शेवटलें *पान —

हार्ती : मग मांग वीकळ पडलें : ॥ ८३ ॥ सा . . . हुं सरली : आळुमाळु छेदली :

१ 'नावडि घेउनि चंदनाचां रलीं : आणामाजी खत पाहे मासी : तेथे गुण
 सांडौनि दोपु गिवसी : छुद जुनु ॥ (शिशुपालवध २८)

* हा फार त्रुटिग भाग छपील २१—२८ पृष्ठमधल्या जगाम्बिकाचा दिसतो.

आतां स . . . रेपा नीगौनी गेली : ॥ ८४ ॥ स्वप्न देपों सरले . . . ची गजबजौनी
 उठीली : घांगुसी ते आंचुरणी तव . . . यावरी असे येकली : ॥ ८५ ॥ म्हणे आहा
 गा प्राणनाथा : का . . . माये सांडूनी जाता : म्हणौनी पांवुची आळंगीला : दडकरी
 आदळला माचा : ॥ ८६ ॥ नीडळ नीडळ मेळ्यो गेली : तव लहहारीं दुखवली : काचनी
 बंदे (?) भुमीकेवरी : दडकरी आदळली : ॥ ८७ ॥ दुप न मनीत उठीली : घावौनी
 द्वारीं उभी टेली : जा तु नेदयेची फेटता : मग मागौती भीतरी आली : ॥ ८८ ॥
 हाती घेउनीयां वाती : पांयांवाड असे पाहाती : तीये अवस्वरीं . . . र पा : 'क्षड-
 करी पातली धांवती : ॥ . . . ची आला : पण मजसीं रुसौनी गेला : पाहा ला . . .
 असैल भीतरीची लपाला ॥ ९० ॥ येरी म्हणे भम . . . समीचा के गीवसीसि : चाल
 बैसों फाई देपीलें सें सांघ . . . मजपासी : ॥ ९१ ॥ म्हणौनी धरीली ते करीं : बैस-
 चीली . . . स हुळीकेवरी : येरी मद्ने व्यापीली : आपणेयांचें न सव . . . ॥ ९२ ॥
 आतां काहू घो सांचैन : गेलें गेलें हातीचें नीधान : . . . नीगेल आठवीता : त्यातें
 कवणे ठाडू गीवसीन ॥ ९३ ॥ . . . ला मागौता : प्राण त्याची सर्वें जाता : कुडी
 ठा . . . चेंतन : कवण भोगील हे अवस्ता ॥ ९४ ॥ . . . धु भुवागु : व्यापीता
 कवणु येगु : पाडलें पाहे पा . . .

परिशिष्ट १

कविपरिचय

१ विठ्ठल कळपूरकर

विठ्ठल कळपूरकरकृत प्रस्तुत वृत्ति काव्याची प्रत धुळे येथील राजवाडे संशोधन मंदिरात आहे व तिची नकल त्या संस्थेच्या कार्यवाह्यानी प्राप्त करून दिली या काव्याचे धारभाचे व शेवटचे काही श्लोक इतिहामाचार्य राजवाडे यांनी इ स १९०९ मध्ये 'सरस्वतीमंदिर' मासिकांत प्रसिद्ध केले त्यांना मिळालेली प्रत ही असून त्यावेळी ती संपूर्ण होती असे दिसते. आता प्रस्तुत प्रतीत शेवटचे महत्वाचे श्लोक नाहीत आरंभीचे श्लोक सरस्वतीमंदिरातील श्लोकांशी जुळतात दोनशेंतेहतिषाव्या श्लोकावरून हे काव्य शके १५३६ (इ स १६१४) मध्ये लिहिले, व शेवटच्या श्लोकावरून त्यांत २३६ श्लोक होते असे कळते. हस्तलिखित अशुद्ध असून अनुस्वाराचा अभाव, काना, माना, अक्षरेंहि जागोजागी लुप्त, म्हस रीध हचेतसे लिहिलेले, शब्द न तोडलेले, प, स, ऐवजीं श, व न ऐवजीं ण इत्यादि गोष्टी या हस्तलिखितांत दिसून येतात सुदैवाने यापैकी बरेच दोष काव्यरचना श्लोकवृत्तांत असल्याने दुरुस्त करता आले या दुरुस्त्या अगदीं जरूर ठेवण्याच केल्या आहेत

आपल्याला विठ्ठल धीडकर हा कवि जास्त परिचित. त्याच्यापूर्वीं सुमारे पन्नास वर्षे हा दुसरा विठ्ठल होऊन गेला. विठ्ठल कळपूरकराचे कवित्व धीडकरापुढें कमी पडतें विठ्ठल कळपूरकर अनेकदां वृत्ताची ओढाताण करतो काहीं वेळां शब्दांची वसरत करू पाहतो, पण त्यांत अर्थाची ओढाताण होते. (उदाहरणार्थ श्लोक २६) पण तो अनेकदां 'ओ झू विशेषमात्रे निभुवन रचितो तो निजे कुजगेही' (श्लोक २००) व 'अथ परिमळतले शीघ्र अभ्यास केला' (श्लोक ९) असे गुरत वा सोपे श्लोक लिहूं शकतो या काव्याच एक महत्त्व म्हणजे महानुभावीय काव्यरचना सोडल्यास, ज्याचा काळ निश्चित माहीत आहे अशा श्लोकरचनेत या काव्याचा पहिला कमांक लागेल. एकदरीत हे काव्य जिवंत ठेवण्याजोगें वाटतें

या काव्याचे 'रासक्रीडा' हे नांव सरस्वतीमंदिर मासिकातील (इ स १९०९) राजवाड्याच्या छेतात आहे, परंतु उपलब्ध श्लोकावरून हें नांव का पडले तें श्रोतर कळत नाही या काव्याची आणखी एखादी प्रत मिलावण्याचा यत्न केला पण तो यशस्वी झाला नाही

संदर्भ—(१) विठ्ठलकवि, शके १५३६, सरस्वतीमंदिर ८१८ (इ स १९०९)

नि का राजवाडे

(२) नवें नवनीत, प्रथम आवृत्ति, पृ १६८, १६९ व पृष्ठ ६०१.

(३) विठ्ठल कळपूरकराची सप्तकांडा-श्लोकसंज्ञा ता ४-६-१९६१

२ नामापाठक

पुणे जिल्ह्यातील केंदूर गावी पाठक घराण्यात नामापाठक होऊन गेले व ते शानेधरकालीन कान्हो पाठकांचे नातू किंवा पणतू असल्याचें पांगारकरांनीं नमूद केले आहे त्याचें आडनाव राजपाठक नामा पाठकांचे काव्य पुष्कळ आहे पण तें सर्व अप्रकाशित राहिले. त्याच्या जागोजागी आढळणाऱ्या हस्तलिखित प्रतीवरून ते एकाकाळीं पुष्कळ लोकप्रिय होतेसं दिसतें त्यांचे अश्वमेध ह मुरय काव्य व इतर पुष्कळ स्फुट काव्यें अपलब्ध आहेत या स्फुट काव्यांपैकी वल्लहरण हं ३१३ ओव्यांचें प्रकरण आहे व त्याचे शेवटीं 'इति श्रीमहामारते वैशम्पायनजन्मोजयसवादे सभापर्वणि वल्लहरणकथा समाप्ति' असें सांगितलेले आढळते त्यावरून त्यांनीं महाभारतावर अन्य रचना केली होती असें वाटतें विष्णुदासनाम्याच्या अप्रकाशित महाभारताच्या काही अध्यायांत कथांचे नांव नामापाठक किंवा पाठक नामा असें लिहिलेले दिसून येतें व हीच तऱ्हा इतर आख्यानांची या मुद्याचा अधिक अभ्यास झाला पाहिजे काव्यशैली पाहतां नामा पाठक व विष्णुदासनामा हे कवि भिन्न वाटतात नामा पाठक आणि विष्णुदास नामा हीं नांवां केव्हां केव्हां 'पठण करणारा' व विष्णूचा दास याअर्थां वापरलीं जात असामी असा तर्क करावा लागतो

प्रस्तुत चंद्रहासकथा नामापाठकाच्या अश्वमेधांत अंतर्भूत झाली असून तिची स्वतंत्र हस्तलिखितेंहि जागोजागी आढळतात या अश्वमेधाची व चंद्रहासकथेची रूपांतरें इतकी आहेत की पाठभेदांसह शुद्ध प्रत तयार करणें शक्य नाहीं चंद्रहासकथेच्या या निरनिराळ्या प्रतींत ओवीसख्या व अर्थ साधारणत एकच असतात अशा प्रती पैकी एक प्रत येथे छापली आहे तींत ठिकठिकाणीं अशुद्धता, अनुस्वाराचा अभाव, लुप्त अक्षरें, निरर्थक वातलेलीं जादा अक्षरें इत्यादि अनेक दोष होते परंतु दुसऱ्या एका अश्वमेधपर्वतर्गत चंद्रहासकथेच्या मदतीनें तें अगदीं जहर तेथेंच दुरुस्त केले या कथेचें संस्कृत कथानक जैमिनी अश्वमेधाच्या ५० ते ५९ अध्यायांत येते संस्कृत मधील चंद्रहास व धृष्टबुद्धि या नावांचें चंद्रहास व धृष्टबुद्धि असें रूपांतर झालें

अश्वमेध व चंद्रहास कथा आज आपल्यासमोर थोड्याफार आधुनिकीकरण झालेल्या स्वरूपांत आहेत हें अश्वमेधाच्या काही जुन्या त्रुटित पृष्ठावरून कळून येईल या पृष्ठांतला चंद्रहासकथेचा उतारा तिसऱ्या प्रकरणातील ४८ ते ६२ ओव्यां-सवधीं आहे आधुनिकीकरण कसें होत गेल त्याचीं काही उदाहरणें पहा :—

ओवी	प्रस्तुत हस्तलिखितांत	जुन्या त्रुटित पृष्ठांत
४८	येव प्रताप सांगो किती	ऐव प्रतापु सांगो केती
५५	देखोनी मुखिया पै जाल	देखोनि मुखिया झाल
५९	आम्हावरी कां कोपत अक्ष	कां आम्हावरी रागैजता

या त्रुटित पृष्ठांच्या भाषेवरून अश्वमेध ग्रंथ इसवीसनाच्या चवदाव्या शतका-
अखेरीचा किंवा पंधराव्या शतकाच्या पूर्वार्धातल्या वाटतो. वंशावळीच्या माहितीवरून व
नामा पाठकांच्या काव्यांची पुष्कळ हस्तलिखिते सतराव्या शतकाच्या पूर्वार्धातली आहेत
हे लक्षांत घेतां हा काळ सधुक्तिक दिसतो. प्रस्तुत काव्यात प्राचीन शब्द भरपूर
सापडतात.

श्रीधरांच्यासमोर हे काव्य होतें असे दिसतें. त्यांच्या अश्वमेधात ५१ ते ६०
अध्यायांत ही कथा येते. 'बाळासर्वें करी क्रीडन । अनाथ जाणोनि देती भोजन ।
कोणी आंगडटोपी जाण । देती आपले बाळाची ॥' (५१।५१) या ओवीचे प्रथम
प्रकरणाच्या एकतीस व सदतीस या ओव्यांशी स्पष्ट साम्य आहे. रामदासस्वामींच्या
नंतर रामसुतात्मज विधनाथ हा कवि होऊन गेला. त्याने श्लोकवृत्तांत चंद्रहास्यकथा
लिहिली त्याचेसमोर नामा पाठकाचें काव्य होते. त्याचीं याही उदाहरणें पहा :—

श्लोक

हळफळ नवरी हे अंतरां घीट मोठी (६।२६)
क्षणभरि रगडूं मी पादपद्मे वराची (६।२३)
दिसे छेडुरामाजि लावण्यराशी ।

नामा पाठकाची ओवी.

म्हणती हाळफळ नोवरी (२।१३४)
देऊ पोटरुळ्या रगडू पाये (२।१२८)
जैसा चंद्र तारागणांमधी ।

विराजे जसा चंद्र तारागणेंही (२।७) तैसा छेडुरांत मीखतसे ॥ (१।३६)
या चंद्रहास्यकथेची एक सक्षित आठुति उपलब्ध असून ती या प्रतीच्या सुमारें
एकतृतीयांश आहे. तिच्या दोन प्रकरणांत कर्त्याचें नांव विष्णुदास नामा लिहिलेले आहे.
पण हें काव्य नामा पाठकाचेंच आहे असें मानावें लागतें. नाना पाठकांचीं काव्यें
गोळा केलीं जात आहेत. तीं लवकरच प्रकाशित होतील अशी आशा करतो.

संदर्भ—(१) मराठी वाङ्मयाचा इतिहास, खंड १ व २. ड. रा. पांगारकर.

(२) तंजावर M. S. ८५३ व ८२५.

(३) नवें नवनीत, पृष्ठ ९२, ९३ व ५९१.

३ एक अनामिक कवि

तंजावर येथें सरस्वतीमहाल ग्रंथालयांत संशोधन कवितांची हस्तलिखिते चाळतांना
'द्रौपदीस्वयंवर' हें त्रुटित काव्य आढळलें. त्यांत १ ते १९५ हीं कडवीं नाहींत.
१९६ ते २३८ या कडव्यांतही त्रुटित भाग आहेत. हें काव्य वाचतांना महदंघेच्या
धवळ्यांचें स्मरण होतें. धवळ्यात चार ओळींचें कडवें येतें. दर दोन चरण प्राप्तयुक्त
असतात. या काव्यांतहि प्राप्त आहेत. वरीच कडवीं चार चरणांची आहेत. पोर्थांत
पाडलेले चरण बरोबर आहेत की नाहीं हें सांगता येत नाहीं.

या काव्यात जुने मराठी शब्द दिसतात सर्वथ काव्य उपलब्ध झाल्यास त्याबद्दल जास्त अनुमान करता येईल. तथापि हें काव्य एकनाथपूर्वकालीन वाटते. काव्यांत कसातले शब्द दुसऱ्या कडव्याच्या अनुरोधानें झुटित भाग पुरा करण्यासाठी घातले आहेत

४ विश्वनाथ कवि

विश्वनाथ कवीच्या ब्रह्मांड पुराणाचें हस्तलिखित धुळें* येथील सत्कार्योत्तेजक समेकडे आहे तें झुटित असून त्यात एकदर भुमारें साडेचारशें ओव्या उपलब्ध झाल्या पोथी जीण स्थितीत आहे पोथीत ओव्या अनेकदा भल्याच ठिकाणी सपविल्या जातात, अनुस्वार नाहीत, न आणि ण, ल व ळ, स आणि श याची भेसळ आढळते. अगदीं उघड चुकांखेरीज मूळ हस्तलिखितांत छापताना फेरफार केलेला नाही उपाहरणाच्या पृष्ठाप्रमाणेंच या पोथीत स ऐवजी प येतो म ऐवजी श येतो समीलाबद्दल सुमरिला, शक्ति ऐवजी सक्ति अशीं रूपें व 'मग झाले आने आन' 'तुघे' असे शब्दप्रयोग आढळतात 'आनुनु' सारखीं रूपें यांत पुष्कळ आहेत या काव्यांत उपाहरणाप्रमाणें दोलींतल्या शब्दांचीं रूपें येतात हें काव्य एकनाथपूर्वकालीन दिसतें कवीचें नांव १४६, ६५५, व ७७१ या ओव्यात येतें या कवीबद्दल काहींच माहिती नाही विप्र विश्वनाथ या कवीचें अभिमन्गुविवाह हे अप्रकाशित काव्य उपलब्ध आहे तो कवीहि प्राचीन वाटतो, पण दोहोंचा सवध आहे की नाही हें दोन्ही काव्यांचा अभ्यास केल्यावरच ठरवता येईल.

विश्वनाथान काव्यात दिलेली माहिती मूळ ब्रह्मांडपुराणावरून किंवा दुमरीकून घुळून घेतली तें कळत नाही वंकटेश्वर प्रेसचें ब्रह्मांड महापुराण उपलब्ध आहे परंतु ब्रह्मांड पुराण निराळें होतें असें दिसतें नारदपुराणांत ब्रह्मांडपुराणाचें वर्णन करतांना त्यात 'काश्यपेयानुक्थनं ऋषिवशतिरूपणम्' इत्यादि (ओव्या १२१-१२२ पाहा) भाग असल्याचा उल्लेख आढळतो

विश्वनाथाचें काव्य अगदीं नीरस भासतें व त्यामुळें तें नष्टप्राय झालें असणार पण तें भाषेच्या दृष्टीने महत्त्वाचें वाटतें त्याची दुमरीकडे पुढेहि प्रत आटळली नाही दुसरी प्रत नसल्यामुळें अनेक ठिकाणीं अशुद्ध किंवा चुकीच्या लेखकाच झुद्धीकरण असायचें झालें.

संदर्भ—(१) Puranas, H. H. Wilson, 1898

(२) पुराणतिरीशुण—न्य यु काळ

(३) विश्वनाथकृत ब्रह्मपुराण—महाराष्ट्र साहित्यप्रिका ३४:१३७ एप्रिल
जून १९६१

* बाळांक ८६७

५ चौभा कवि

भारत इतिहास संशोधक मंडळाच्या शके १८३३ च्या अहवालात कै. वि. का. राजवाडे यांनी चौभा कवीच्या उपाहरणाची त्रुटित पृष्ठे परिश्रमपूर्वक तयार केलेल्या दीपा देऊन प्रसिद्ध केली. ही पृष्ठे कै. शंकरराव देवांना तिसरांय मठात मिळाली. त्या नंतर केव्हातरी त्यांना तेथेंच प्रस्तुत पृष्ठे मिळाली व त्यामुळे तीं प्रसिद्ध करण्यांत आलीं नाहींत असें दिसतें. पुढें येथील समर्थवाग्देवता मंदिराच्या सूचींत वाढाक ८२३ मध्ये ही पृष्ठे नमूद केलेली आढळल्यावर त्याची नकल करवून घेतली. राजवाडे यांना मिळालेल्या पृष्ठाचा व या पृष्ठाचा लेखक एकच हें हस्ताक्षरावरून कळून येतें. त्यांनीं वर्णन केलेलीं सर्व वैशिष्ट्यें या पृष्ठांतहि दिसतात. उपाहरणांत तत्कालीन भाषेची घोळीतलीं रूपें येतात हा या काव्याचा विशेष आहे. अशा तऱ्हेचीं दुसरीं प्राचीन काव्यें जवळ जवळ नाहींतच. ओव्यांची रचना नेहमीपेक्षा निराळ्या प्रकारची आहे. प्रस्तुत पृष्ठातलें ५८ पान छापील ५७ व्या पृष्ठाशीं बरोबर जुळतें. त्यांतली शेवटची ओवी—

‘ऐरी म्हणे ऐसे घडे : तरी मी देवांची...’

अशी आहे पृष्ठ ९१ व १०१ यांत कवीचें नांव दोनदां येते. ९१ पृष्ठांत कवि सतःला ‘टुण्णदास’ म्हणवितो, व विष्णुपुराण, भागवत महाभारताचें सभापर्व व हरिवंश यातल्या उपाहरणकथेचा उल्लेख करतो.

चौभा हा सत कवि होता असें रमावज्रमदासांच्या सतनामावळीवरून दिसतें. देवदास, शेखमहमद इत्यादिकांनींहि त्याचा उल्लेख केला आहे. भाषेच्या दृष्टीनें हा ज्ञानेश्वराकाला फार जवळचा वाटतो पृष्ठ ९१।२१ ९१।२२ व ९१।२३ या ओव्यांचें ज्ञानेश्वरी व शिशुपालवधानत्या ओव्यांशीं असलेलें विशेष साम्य लक्षांत घेण्याजोगें आहे.

संदर्भ—भारतइतिहास संशोधनमंडळ अहवाल शके १८३३

(१) ‘नयें नवनीत’ पृष्ठ ८०, ८१ व ५८९

(२) चौभा कवीचे उपाहरण—लोहसत्ता ता. १२-३-६१.

(३) महाराष्ट्र साहित्यपत्रिका ३५।१३७, एप्रिल जून १९६१.

वृद्धाप्य = वृद्धपण

वोडव = आदर सत्कार

वोडवणें = ओडवणें, पुढें करणें

वोयर = ओर्यव, घहर

(तोवर अ-ना पाठ)

वोसावणें = ओस पडणें, उदास होणें.

वोहारें = वधूवरें.

संकडी = सांकड, अडचण.

संजोगणी = तयारी, सामुग्री.

सरकरी = त्वरेनें, सरसरत

सर्वे = भाषण होऊन, तावडतोप

सळ = शलय

सांकळी = सांखळी

सागोपनीं = सागोपांगीं या अर्था

स्फीत = पवित्र, घाडविलेली

हालफळ = या शब्दाचा नवी अर्थ समजत नाही. विधनाथ कवीनेही हा शब्द वापरला आहे.

हिसणें = खेळाळणें

हुरळ = अविचार, भूल

होडे = रास

क्षोणी = पृथ्वी, एक सव्या

ब्रह्मांडपुराणांतले शब्दार्थ

आनेआन = निराळें, भलतेंच

आपेते = अनुकूल

आसाक्षात = असंख्यात

आक्षावत = संकट टाळण्यासाठीं वगैरे
दीप ओवाळण्याचा विधी

उत्तीम = उत्तम

उधरागती = उद्धारागती

विरान = उद्वाण, संधान

गुढणें = गुंडाळणें

डवळार = धवलार, वाढा हवेली इ.

ढळमळ = डळमळ

घडेसणी = धडकणी

नंदी = विवाहविधीतील अंत पटावर
कुंकवानें काढलेलें स्वस्तिक

निर्गती = सिद्धी, यश

निरवला = झाला (निर्वर्तला)

निरुता = राखित

निर्वाण = अनर्थ, शेवट

नेवाळे = नवाळें,

रुप्याचा किंवा सोन्याचा कमरपट्टा

नेहट = जवळ

पडपळणें = आदळणें

पापर = लाथ

भडकरी = झटकन्

भोज = आनंद, उल्लास

माव = माया

यादी = याद, स्मरण

रहिवासणें = रमणें, राहाणें

लागी = हेतु, ज्याचा पाठलाग करतो
ती वस्तु

त्रिदान = कौशल्य, कपट

वैद्यपुरुष = वेदपुरुष

सनाण = जोर

संकचळी = संकोचित झाला

सत = शात

समु = धम

गुमरिलें = स्मरलें

सोतकळा = प्रसवकळा ?

हडकळणें = टोकणें, आदळणें

हडवणें = हलकें करणें

उपाहरणांतले शब्दार्थ

अनुर्थ = अनिरुद्ध उपाहरणाच्या छापील
प्रतीत 'अनुर्थ' आहे

अरणी = रणी

असुध = रक्त ('असुधा भरला रणसागर'
उपाहरण १२१।७२)

अस्त्री = स्त्री

आइणी = इच्छा, तृप्ति

आंधुरणी = आधुरणी

आवेश = राग

घागुसणें = शोधणें

ठाव फेडणें = नाश करणे

तुळीका = मादी

नाथिले = नसलेले, छोटें

नोक = ऐट

पणासणें = रचणें (कानडी)

पालक = पल्लव, पदर

विहाले = म्याले

बैकार = बहिष्कृत ('असल्यातु कवी
बैकार'-दामोदर पंडितकृत
यद्याहरण २८)

प्रकाळा = विलंब

(प्रकाळा काइसा-उपाहरण ५४।१८)

भरोवरी = सामुग्री, आवड, गर्दी

मडलीक = मडलनायक

मपीत = परिमित

मळधर = येथें मळ शब्दाचा अर्थ 'चर्म'
दिसतो चर्म म्हणजे ढाल
(आपटे संस्कृत कोश)

माड = मादी

मोटका = निष्णात, छुद्र

रहवर = रचभेष्ट

रोजन = रोदन

वाखोरे = खिसा, कप्पा

(महानुभावीय वाण्यर्थात शब्द येतो)

विचवीत = विटवीत

वोन = मार्ग, व्यवस्था

वोहोट्ट = ओहट, ओसर

पडळ = राडा

पत = क्षत

पर्ग = सङ्ग

सत्की = शक्ति,

भवानी हिच्या कृपेन काव्य झालें

सागळ = पन्नाळ, पोहरा

(सागळ व गुरुळा हे

दोन्ही शब्द झा १३।४१८

माडगांवर प्रतीत आहेत)

साणी = लहान, सान

सास = सत्य

सीस = शीर्ष

१ रासक्रीडा दुरस्त्या

कमाक मूळ दुरस्त्री

३ चा मनाचे = वामनाचे

(सरस्वतीनदिरमासिकावरून)

५ उत्कार राधा = उत्कारता

(श्लो १५५ पदा)

„ कीर्ती = कीर्ती

८ निद्य = निन

३१ ति रंगा = धिरंगा

५० सळासी = शठासी (अन्यप्रयोगावरून)

६२ खस्त = खरय

१५३ सुष्टतच = सुष्टतास

१६२ अशक = आसक

१७६ वीर = वरि

१९३ परददोष = परदोष

१९५ यनि = याचि

२ चंद्रहास्यकथा दुरुस्त्या

प्रकरण १

क्रमांक	मूल	दुरुस्ती
२	शुधसर्पधरीयाची	= शुधपंधरीयाची
७	व्यातु	= ख्यातु
८	पडसे	= पडे
९	कुभवडीती	= बुंचे भवंडीती
१५	राज्यवे	= राज्यसर्वे
२९	वापा	= धाया (पाठ)
॥	वाराया	= वाढाया
३०	तेयाया	= तेधास्या
३५	पार्थु	= प्रार्थु
३६	मांढी	= मांढी
४२	रुपीमाजी	= रुपीमाजी
॥	आधीयात	= आवधीयात
६९	द्रव्यमही	= द्रव्ये महा
७६	घटधडा	= धडधडा
७७	चाम	= चामर
१०४	नदैव	= अदैव
१३४	आजुकाईतु	= अजुकाईतु
१३९	वीता	= हाता (पाठ)
१४३	नीधने	= ध्याने
१५२	ज्या	= जी
१५७	उपरवाधारोवर	= उपरवाया वरोवर
॥	होजा	= सेजार
१५९	परधर्वे	= स्वभावें
१६४	आरस	= अध

प्रकरण २

८	नायेक	= नावेक
२०	वारु	= वरु
२५	वाहीलें	= राहीलें
४०	हा तीचा	= हा तोची
४८	कुळान्माय	= कुळान्वय
५९	तुजच सती	= तुजच संशय
६७	वेस्तीचे तीस्ते	= वेस्तीचे देडे
	उळ	= कुळ (पाठ)

क्रमांक मूल दुरुस्ती

७२	शरीमळत याची	= परीमळत पाची
॥	परोजे	= पेरोजे
८७	अवा	= सख्या (पाठ)
८९	कळवळा	= केळवळा (पाठ)
९२	यस्यवती	= मुख्य युवेती
११८	वापी प्रमद	= वाची पद
१२८	हेउ	= देउ
१२९	तिरी	= तरी
१३५	सती	= तीम
१५२	वेरी	= येरी
॥	नीजाल	= नीलजा
१६५	मुद	= मुदे

प्रकरण ३

१	अद्विदे	= अद्विदे
॥	सवस्था	= सवछा
६	हातिया	= हातिच्या
२१	वनुची	= विष्णुची
२६	उजरिली	= उजविली
२७	वनी	= झणी
५८	जिव्हाळासा	= जिव्हा पिळारे (पाठ)
५९	आमुनी	= आमुनी
६०	मरी	= राडळागणी (पाठ)
१०३	ळळ उजीळे	= स्थळील उजळीलें
११०	यानसी	= यान
१२२	कुळाची	= करीती
१२५	डाशी	= दोशी

३ ब्रह्मांडपुराण दुरुस्त्या

१४९	वपळना	= वळपना
१५०	वाचारु	= वीवारु
॥	वपळन	= वळपन
१५५	वाविरारु	= वावारा विचार
१६०	अद्व	= अद्व
२१२	वीनगला	= वीन गेला
२४०	वीनदु	= वीनोदु
२०५	बोराधारा	= बोराधारा
४४०	हो हरासि	= बोहरासि